

2024/3019

2024 12 12

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS DIREKTYVA (ES) 2024/3019

2024 m. lapkričio 27 d.

dėl komunalinių nuotekų valymo

(nauja redakcija)

(Tekstas svarbus EEE)

EUROPOS PARLAMENTAS IR EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdami į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 192 straipsnio 1 dalį,

atsižvelgdami į Europos Komisijos pasiūlymą,

teisėkūros procedūra priimamo akto projektą perdavus nacionaliniams parlamentams,

atsižvelgdami į Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę ⁽¹⁾,

atsižvelgdami į Regionų komiteto nuomonę ⁽²⁾,

laikydami įprastos teisėkūros procedūros ⁽³⁾,

kadangi:

- (1) Tarybos direktyva 91/271/EEB ⁽⁴⁾ buvo keletą kartų iš esmės iš dalies pakeista ⁽⁵⁾. Kadangi tą direktyvą reikia iš dalies keisti dar kartą, dėl aiškumo ji turėtų būti išdėstyta nauja redakcija;
- (2) vanduo yra visiems priklausanti ir visiems skirta pirminė gėrybė. Į jį, kaip itin svarbų, nepakeičiamą ir gyvybei būtiną gamtos išteklių, turi būti atsižvelgta, ir jis turi būti integruotas jo trimis aspektais – socialiniu, ekonominiu ir aplinkos;
- (3) Direktyvoje 91/271/EEB nustatyta teisinė sistema, skirta komunalinių nuotekų surinkimui, valymui bei išleidimui ir biologiškai skaidžių tam tikrų pramonės sektorių nuotekų išleidimui. Komunalines nuotekas gali sudaryti įvairūs buitinių nuotekų, komunalinių paviršinių nuotekų ir kitos kilmės nebutinių nuotekų mišiniai. Nuotekos iš įstaigų, pavyzdžiui, biurų, mokyklų, virtuvių, kuriose ruošiamas maistas, kurios daugiausia susidaro dėl žmogaus medžiagų apykaitos, yra priskiriamos buitiniams nuotekoms. Direktyvos 91/271/EEB tikslas – apsaugoti aplinką nuo neigiamo nepakankamai išvalytų komunalinių nuotekų išleidimo poveikio. Ji padėjo pasiekti pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2000/60/EB ⁽⁶⁾ ir kitą atitinkamą Sąjungos teisę nustatytus tikslus. Šia direktyva turėtų būti toliau siekiama to paties tikslo, kartu taip pat prisidedant prie visuomenės sveikatos apsaugos pagal koncepciją „Viena sveikata“, kuria siekiama tvariai subalansuoti ir optimizuoti žmonių, gyvūnų ir ekosistemų sveikatą, kai, pavyzdžiui, komunalinės nuotekos išleidžiamos į maudyklų vandenį ar į vandens telkinius, iš kurių imamas geriamasis vanduo, arba kai komunalinės nuotekos naudojamos kaip visuomenės sveikatai svarbių parametrų rodiklis. Ji taip pat turėtų užtikrinti sanitarijos paslaugų ir pagrindinės informacijos, susijusios su komunalinių nuotekų surinkimo ir valymo veiklos valdymu, prieinamumą. Šia direktyva taip pat turėtų būti siekiama didinti sinergiją su prisitaikymu prie klimato kaitos ir veiksmais, kuriais siekiama atkurti miestų ekosistemas, visų pirma, vykdam integruotą komunalinių nuotekų tvarkymo planavimą, kartu optimaliai pasinaudojant skaitmenizacija. Galiausiai, šia direktyva turėtų būti prisidedama prie laipsniško šiltnamio efektą sukeliančių dujų (ŠESD) išmetimo vykdam komunalinių nuotekų surinkimo ir valymo veiklą mažinimo, visų pirma, toliau mažinant išmetamą azoto kiekį, taip pat skatinant energijos

⁽¹⁾ OL C 146, 2023 4 27, p. 35.

⁽²⁾ OL C, C/2023/250, 2023 10 26, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2023/250/oj>.

⁽³⁾ 2024 m. balandžio 10 d. Europos Parlamento pozicija (dar nepaskelbta Oficialiajame leidinyje) ir 2024 m. lapkričio 5 d. Tarybos sprendimas.

⁽⁴⁾ 1991 m. gegužės 21 d. Tarybos direktyva 91/271/EEB dėl miesto nuotekų valymo (OL L 135, 1991 5 30, p. 40).

⁽⁵⁾ Žr. VII priedo A dalį.

⁽⁶⁾ 2000 m. spalio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2000/60/EB, nustatanti Bendrijos veiksmų vandens politikos srityje pagrindus (OL L 327, 2000 12 22, p. 1).

vartojimo efektyvumą ir atsinaujinančiųjų išteklių energijos gamybą, taigi šia direktyva turėtų būti prisidedama prie 2050 m. poveikio klimatui neutralumo tikslo, nustatyto pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2021/1119 ⁽⁷⁾. Pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 193 straipsnį valstybės narės gali viršyti šioje direktyvoje nustatytus minimaliuosius reikalavimus. Pavyzdžiui, valstybės narės galėtų apsvarstyti galimybę taikyti griežtesnius laiko terminus ar griežtesnes ribas nei numatyti ar numatytosios šioje direktyvoje, greičiau pasiekti energinį neutralumą ar poveikio klimatui neutralumą, nustatyti papildomus reikalavimus, taikytinus jų nacionalinėms didesnės gamintojo atsakomybės sistemoms, arba išplėsti tų sistemų taikymo sritį;

- (4) 2019 m. Komisija atliko Direktyvos 91/271/EEB vertinimą pagal Reglamentavimo kokybės ir rezultatų programą (toliau – vertinimas). Atlikus šį vertinimą paaiškėjo, kad tam tikras tos direktyvos nuostatas reikia atnaujinti. Buvo nustatyti trys svarbūs likusios komunalinių nuotekų keliamos taršos apkrovos šaltiniai, kurie nebuvo visapusiškai įvertinti pagal tą direktyvą ir kurių būtų galima išvengti, t. y. paviršinių nuotekų išlaja ir užterštų komunalinių paviršinių nuotekų išleidimas, galbūt netinkamai veikiančios individualios sistemos, t. y. sistemos, kuriose valomos į nuotakynus nepatenkančios buitinės nuotekos, ir mažos aglomeracijos, kurios šiuo metu nevisiškai patenka į Direktyvos 91/271/EEB taikymo sritį. Šie trys taršos šaltiniai daro didelį neigiamą poveikį Sąjungos paviršinio vandens telkiniams. Be to, vertinimo ataskaitoje taip pat pabrėžiama, kad reikia didinti komunalinių nuotekų tvarkymo veiklos skaidrumą ir valdymą, pasinaudoti komunalinių nuotekų valymo sektoriaus teikiamomis galimybėmis išnaudoti jo potencialą atsinaujinančiųjų išteklių energijai plėtoti ir imtis apčiuopiamų veiksmų siekiant energinio neutralumo, taip prisidedant prie poveikio klimatui neutralumo, taip pat suderinti sveikatos parametru, pavyzdžiui, COVID-19 viruso ir jo atmainų, stebėseną komunalinėse nuotekose, taip remiant visuomenės sveikatos srities veiksmus;
- (5) pagal 2018 m. Europos aplinkos agentūros (EAA) ataskaitą dėl Europos vandenų mažos aglomeracijos daro didelį neigiamą poveikį 11 % Sąjungos paviršinio vandens telkinių. Siekiant geriau spręsti tokių aglomeracijų keliamos taršos problemą ir užkirsti kelią nevalytų komunalinių nuotekų išleidimui į aplinką, į šios direktyvos taikymo sritį turėtų būti įtrauktos visos 1 000 gyventojų ekvivalentų (GE) dydžio ir didesnės aglomeracijos;
- (6) siekiant užtikrinti veiksmingą komunalinių nuotekų valymą prieš išleidžiant jas į aplinką, visos komunalinės nuotekos iš 1 000 GE dydžio ir didesnių aglomeracijų turėtų būti surenkamos nuotakynuose, išskyrus atvejus, kai valstybės narės pagrindžia nukrypti leidžiančios nuostatos dėl individualių sistemų naudojimo pagal šią direktyvą poreikį. Apibrėždamos savo aglomeracijas, valstybės narės turėtų atsižvelgti į orientacinę referencinę ribą (10–25 GE vienam hektarui), kurią viršijus laikoma, kad konkrečios teritorijos populiacija, galbūt kartu su ekonomine veikla, yra pakankamai koncentruota. Jei nuotakynai jau veikia, valstybės narės turėtų užtikrinti, kad prie jų būtų prijungti visi buitinių nuotekų šaltiniai;
- (7) siekiant įgyvendinti šioje direktyvoje nustatytus reikalavimus, reikės didelių investicijų. Todėl būtina atsižvelgti į konkrečią kiekvienos valstybės narės padėtį ir, jei tinkama, pritaikyti tam tikrų griežtų reikalavimų įgyvendinimo terminus. Pavyzdžiui, valstybėms narėms, kuriose yra daug mažų aglomeracijų, kurioms taikomi nauji šios direktyvos reikalavimai dėl komunalinių nuotekų surinkimo ir valymo aglomeracijose, kurių dydis yra nuo 1 000 GE iki 2 000 GE, turėtų būti leidžiama savo pirmoje nacionalinėje įgyvendinimo programoje pratęsti terminus, iki kurių turi būti užtikrinta atitiktis tiems naujiems reikalavimams. Tai turėtų būti taikoma ir valstybėms narėms, kuriose yra daug įrenginių, pavyzdžiui, daugiau kaip 50 %, kurie turi būti atnaujinti iki tretinio valymo lygmens, laikantis naujų šios direktyvos reikalavimų. Mažesnės nei 2 000 GE dydžio aglomeracijos, kuriose jau įrengti nuotakynai ir kurios išleidžia komunalines nuotekas į kitose aglomeracijose esančius valymo įrenginius, neturėtų būtų įtraukiamos apskaičiuojant procentinę dalį, susijusią su nuo tų terminų nukrypti leidžiančiomis nuostatomis. Be to, trys vėliausiai į Sąjungą įstojusios valstybės narės, t. y. Bulgarija, Kroatija ir Rumunija, turėjo pastaraisiais metais investuoti, kad įgyvendintų Direktyvos 91/271/EEB reikalavimus. Be to, toms valstybėms narėms taip pat būdinga tai, kad jose yra daug kaimo vietovių, iš kurių išvyksta daug gyventojų, o kaimo gyventojai senėja. Todėl būtina atsižvelgti į specifinę tų valstybių narių padėtį – leisti joms savo pirmose nacionalinėse įgyvendinimo programose pratęsti terminus, iki kurių turi būti užtikrinta atitiktis tiems naujiems reikalavimams;
- (8) kai atliekant infrastruktūros darbus, pavyzdžiui, statant nuotakynus arba komunalinių nuotekų valymo įrenginius, randama archeologinių požymių vertingų vietovių, tokie darbai dažnai atidedami dėl to, kad pagal nacionalinę teisę toje vietovėje būtina atlikti archeologinius tyrimus. Todėl tais konkrečiais atvejais tikslinga pritaikyti įgyvendinimo terminus. Konkrečiau, kai valstybė narė nustato, kad dėl būtinybės išsaugoti kultūros paveldą yra ypač sunku

⁽⁷⁾ 2021 m. birželio 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/1119, kuriuo nustatoma poveikio klimatui neutralumo pasiekimo sistema ir iš dalies keičiami reglamentai (EB) Nr. 401/2009 ir (ES) 2018/1999 (Europos klimato teisės aktas) (OL L 243, 2021 7 9, p. 1).

pastatyti reikiamą infrastruktūrą, jai turėtų būti leidžiama pritaikyti įgyvendinimo terminus konkrečiose vietovėse ir atitinkamai atnaujinti savo nacionalines įgyvendinimo programas. Terminų pratęsimas turėtų būti nustatytas kiekvienai vietai ir tokio pratęsimo trukmė turėtų būti kuo trumpesnė ir ne ilgesnė kaip 8 metai. Kultūros paveldo sąvoka turėtų būti suprantama taip, kaip tai suprantama 1972 m. UNESCO Pasaulio kultūros ir gamtos paveldo apsaugos konvencijos 1 straipsnyje;

- (9) kai galima įrodyti, kad komunalinių nuotekų nuotakyno sukūrimas arba prijungimas prie nuotakyno neduotų jokios naudos aplinkai ar žmonių sveikatai, būtų techniškai neįmanomas, arba pareikalautų pernelyg didelių išlaidų, ir tik tais atvejais valstybėms narėms turėtų būti leidžiama naudoti individualias komunalinių nuotekų surinkimo, kaupimo ir (arba) valymo sistemas, jei jomis užtikrinamas toks pat aplinkos ir žmonių sveikatos apsaugos lygis, kaip ir atliekant antrinį ir tretinį valymą. Individualios sistemos gali apimti įvairias surinkimo, kaupimo ar valymo sistemas, pavyzdžiui, gamtinius sprendimus, mažas valymo sistemas ar laikinas talpyklas, iš kurių nuotekos reguliariai išleidžiamos į valymo įrenginius. Valstybės narės turėtų taip pat keistis geriausios praktikos pavyzdžiais dėl individualių sistemų naudojimo ir eksploatavimo;
- (10) valstybės narės turėtų sukurti nacionalinius, regioninius ar vietos registrus, kuriuose būtų nurodytos jų teritorijoje naudojamos individualios sistemos ir laikinasis kaupimas, ir imtis visų būtinų priemonių užtikrinti, kad tokių sistemų konstrukcija būtų tinkama, kad tos sistemos būtų tinkamai prižiūrimos ir kad būtų vykdoma reguliari jų atitikties kontrolė laikantis rizika grindžiamo požiūrio. Visų pirma valstybės narės turėtų užtikrinti, kad individualios sistemos, naudojamos komunalinėms nuotekoms surinkti, kaupti arba valyti, būtų nelaidžios ir sandarios, o tų sistemų stebėseną ir tikrinimą būtų atliekami reguliariai ir nustatytais intervalais. Atsižvelgiant į neproporcingas sąnaudas siekiant pritaikyti tokių sistemų konstrukciją prie tų naujų projektavimo reikalavimų, nauji projektavimo reikalavimai turėtų būti netaikomi sistemoms, sukurtooms prieš įsigaliojant šiai direktyvai. Kai individualios sistemos naudojamos siekiant surinkti ar išvalyti daugiau kaip 2 % komunalinių nuotekų apkrovos nacionaliniu lygmeniu iš 2 000 GE ir didesnių aglomeracijų, valstybės narės turėtų pateikti Komisijai individualių sistemų naudojimo vietoje nuotakynų pagrindimą, nurodyti tų sistemų atitikties pagal šią direktyvą nustatytiems standartams lygį ir apibūdinti priemones, kurių imtasi siekiant sumažinti tokių sistemų naudojimą;
- (11) dėl kritulių, pavyzdžiui, lietaus, sniego ar tirpsmo vandens, susidaranti paviršinių nuotekų išlaja ir komunalinės paviršinės nuotekos yra didelis likęs į aplinką išleidžiamų teršalų šaltinis. Numatoma, kad tokių išlajų ir nuotekų kiekis didės dėl bendro urbanizacijos ir klimato kaitos nulemtu laipsniško lietaus kritulių režimo pasikeitimo poveikio. Todėl komunalinių nuotekų tvarkymo infrastruktūra yra itin pažeidžiama dėl klimato kaitos. Sprendimai, kaip sumažinti šį taršos šaltinį, turėtų būti nustatomi vietos lygmeniu, atsižvelgiant į konkrečias vietos sąlygas. Jie turėtų būti grindžiami integruota kiekybine ir kokybine vandentvarka miestų teritorijose. Todėl valstybės narės turėtų užtikrinti, kad vietos lygmeniu būtų parengti integruoti visų 100 000 GE dydžio ir didesnių aglomeracijų komunalinių nuotekų tvarkymo planai, nes iš šių aglomeracijų yra išleidžiama didelė dalis teršalų. Be to, reikėtų parengti ir integruotus 10 000–100 000 GE dydžio aglomeracijų, kuriose paviršinių nuotekų išlaja arba komunalinės paviršinės nuotekos kelia pavojų aplinkai ar visuomenės sveikatai, komunalinių nuotekų tvarkymo planus. Tuose planuose turėtų būti nustatytos priemonės, kuriomis būtų siekiama apriboti paviršinių nuotekų išlajos keliamą taršą iki ne daugiau kaip 2 % metinės surinktų komunalinių nuotekų apkrovos, apskaičiuotos pagal srautą sausomis oro sąlygomis ir remiantis I priedo 1 ir 2 lentelėse nurodytais teršalais;
- (12) į tuos planus turėtų būti įtrauktos priemonės, kuriomis būtų mažinama paviršinių nuotekų išlajos keliamą taršą ir taip pat sprendžiama problema, susijusi su potencialiai didele tarša, susidaranti dėl atskirai surinktų komunalinių paviršinių nuotekų, pavyzdžiui, tarša, atsirandanti dėl pirmų liūčių po ilgų sausų laikotarpių tankiai apgyvendintose vietovėse. Į tuos planus taip pat turėtų būti įtrauktos priemonės, kuriomis būtų užkirstas kelias taršai jos susidarymo vietoje ir teikiama pirmenybė gamtiniams sprendimams, o ne sprendimams, dėl kurių reikėtų kurti pilną infrastruktūrą. Tos priemonės galėtų apimti prevencines laikinas priemones, kuriomis būtų siekiama, kad į nuotakynus arba laikinas talpyklas nepatektų neužteršti lietaus vandens, įskaitant natūralaus vandens sulaikymo priemones ir tinkamą gausių pirmųjų liūčių išlajų ar nuotekų vandens valymą. Valstybės narės raginamos didinti žaliąsias ir mėlynąsias erdves miestų teritorijose ir atsižvelgti į Miestų gamtos platformą, kurioje teikiamos gairės ir žinios miesteliams ir miestams remti. Siekiant užtikrinti tinkamą integruotų komunalinių nuotekų tvarkymo planų aprėptį ir visapusišką paviršinių nuotekų problemų sprendimą, tie planai turėtų būti parengti atitinkamų aglomeracijų nuotekų surinkimo teritorijoms;
- (13) siekiant užtikrinti, kad integruoti komunalinių nuotekų tvarkymo planai būtų ekonomiškai efektyvūs, svarbu, kad jie būtų pagrįsti miesto vietovėse taikytą geriausią praktiką. Todėl svarstytinios priemonės turėtų būti grindžiamos išsamią vietos sąlygų analize ir jomis pirmenybė turėtų būti teikiama prevenciniam požiūriui, kuriuo siekiama

apriboti neužteršto lietaus vandens surinkimą ir optimizuoti esamos infrastruktūros naudojimą, kad būtų taupoma energija ir prisidedama prie išmetamųjų teršalų kiekio mažinimo. Teikiant pirmenybę žaliajai ir mėlynajai plėtrai ir investicijoms, nauja pilkoji infrastruktūra turėtų būti numatoma tik tais atvejais, kai tai tikrai būtina;

- (14) siekiant apsaugoti aplinką (ypač pakrančių ir jūros, įskaitant paviršinio, požeminio ir geriamojo vandens apsaugą) ir visuomenės sveikatą nuo neigiamo nepakankamai išvalytų komunalinių nuotekų išleidimo poveikio, antrinis valymas turėtų būti taikomas visoms komunalinėms nuotekoms, išleidžiamoms iš 1 000 GE dydžio ir didesnių aglomeracijų. Išplėtus šios direktyvos taikymo sritį siekiant įtraukti mažesnes aglomeracijas, valstybės narės turėtų būti suteikta pakankamai laiko reikiamai infrastruktūrai sukurti, kad būtų įvykdytos šioje direktyvoje nustatytos pareigos. Lygiai taip pat valstybės narės turėtų būti suteikta pakankamai laiko pritaikyti savo valymo infrastruktūrą, skirtą aglomeracijoms, iš kurių komunalinės nuotekos išleidžiamos į pakrančių vandenį arba „mažiau jautrias“ zonas, kuriose pagal Direktyvą 91/271/EEB antrinis valymas nebuvo reikalaujamas;
- (15) nuotekų išleidimo kalnuotuose regionuose (t. y. regionuose, esančiuose daugiau kaip 1 500 m virš jūros lygio) ir mažų (mažesnio nei 2 000 GE dydžio) aglomeracijų šalto klimato regionuose, kuriose vidutinė ketvirčio temperatūra įtekėjimo vietoje yra mažesnė nei 6 °C ir kuriose veiksmingą biologinį valymą sunku taikyti dėl žemų temperatūrų, atveju turėtų būti leidžiama taikyti valymą, kuris nėra taip griežtai reglamentuojamas kaip antrinis valymas, jei išsamių tyrimų rezultatai rodo, kad toks nuotekų išleidimas nedaro neigiamo poveikio aplinkai ar žmonių sveikatai. Tą nukrypti leidžiančią nuostatą lygiai taip pat turėtų būti galima taikyti ir nuotekų išleidimui į giliuosius jūrų vandenį iš mažesnių negu 150 000 GE dydžio aglomeracijų, esančių mažiau apgyvendintuose atokiausiuose regionuose, kuriose yra mažiau nei 275 000 gyventojų ir kurioms būdinga sudėtinga topografija, pavyzdžiui, status šlaitai, ir kurios komunalines nuotekas išleidžia į giliuosius jūrų vandenį atviruose vandenynuose, teikiant pirmenybę aukštam tų komunalinių nuotekų, išleidžiamų į nuotekų priimtuvą, praskiedimui. Vis dėlto, siekiant užtikrinti vienodas sąlygas visoms valstybėms narėms ir aukštą aplinkos ir žmonių sveikatos apsaugos lygį visoje Sąjungos teritorijoje, ta nukrypti leidžianti nuostata turėtų būti taikoma ne ilgiau kaip 20 metų, t. y. laikotarpį, kurio reikia, kad likę komunalinių nuotekų valymo įrenginiai būtų palaipsniui atnaujinti iki antrinio valymo lygmens tose vietovėse, kuriose antrinį valymą galėtų būti sunkiau taikyti. Ta nukrypti leidžianti nuostata turėtų būti taikomos, jei išsamių tyrimų rezultatai rodo, kad toks nuotekų išleidimas nedaro neigiamo poveikio aplinkai ar žmonių sveikatai ir nedaro poveikio nuotekų priimtovo atitikčiai kitai atitinkamai Sąjungos teisei, pavyzdžiui, Direktyvai 2000/60/EB, Europos Parlamento ir Tarybos direktyvai 2006/7/EB ⁽⁸⁾ ar Europos Parlamento ir Tarybos direktyvai 2008/56/EB ⁽⁹⁾;
- (16) atlikus vertinimą paaiškėjo, kad įgyvendinant Direktyvą 91/271/EEB pavyko gerokai sumažinti išmetamą azoto ir fosforo kiekį. Vis dėlto, kaip teigiama vertinime, komunalinių nuotekų valymo įrenginiai tebėra svarbus šių teršalų patekimo į aplinką kelias, tiesiogiai lemiantis Sąjungos vandens telkinių ir jūrų eutrofikaciją. Dalies šios taršos galima išvengti, nes technikos pažanga ir taikoma geriausia praktika rodo, kad pagal Direktyvą 91/271/EEB nustatytos azoto ir fosforo išmetamųjų teršalų ribinės vertės yra pasenusios ir turėtų būti sugriežtintos, ypač didesnių valymo įrenginių atveju. Tretinis valymas turėtų būti sistemingai diegiamas visuose komunalinių nuotekų valymo įrenginiuose, kuriuose valoma 150 000 GE ir didesnė apkrova, kadangi tokie įrenginiai yra svarbus likęs azoto ir fosforo išmetamųjų teršalų šaltinis;
- (17) tretinis valymas taip pat turėtų būti privalomas 10 000 GE dydžio ir didesnėse aglomeracijose, kurios išleidžia nuotekas į zonas, kurios yra paveiktos eutrofikacijos arba kurioms ji gresia. Siekiant užtikrinti, kad pastangos apriboti eutrofikaciją būtų derinamos atitinkamų baseinų lygmeniu visoje surinkimo zonoje, ir užtikrinti, kad jautrios zonos būtų nuosekliai nustatomos visoje Sąjungoje, šioje direktyvoje turėtų būti išvardytos zonos, kuriose, remiantis šiuo metu turimais duomenimis, eutrofikacija laikoma problema. Be to, siekiant užtikrinti atitinkamos Sąjungos teisės suderinamumą, valstybės narės turėtų nustatyti kitas jų teritorijoje esančias zonas, kurios yra paveiktos eutrofikacijos arba kurioms ji gresia, ir nustatyti, ar tos zonos yra jautrios azotui ar fosforui arba yra jautrios ir azotui, ir fosforui, visų pirma remdamosi duomenimis, surinktais pagal Tarybos direktyvą 91/676/EEB ⁽¹⁰⁾,

⁽⁸⁾ 2006 m. vasario 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2006/7/EB dėl maudyklų vandens kokybės valdymo, panaikinanti Direktyvą 76/160/EEB (OL L 64, 2006 3 4, p. 37).

⁽⁹⁾ 2008 m. birželio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2008/56/EB, nustatanti Bendrijos veiksmų jūrų aplinkos politikos srityje pagrindus (Jūrų strategijos pagrindų direktyva) (OL L 164, 2008 6 25, p. 19).

⁽¹⁰⁾ 1991 m. gruodžio 12 d. Tarybos direktyva 91/676/EEB dėl vandenų apsaugos nuo taršos nitratais iš žemės ūkio šaltinių (OL L 375, 1991 12 31, p. 1).

Direktyvą 2000/60/EB ir Direktyvą 2008/56/EB. Ribinių verčių sugriežtinimas, nuoseklesnis ir įtrauklesnis eutrofikacijai jautrių zonų nustatymas ir pareiga užtikrinti tretinį valymą visuose dideliuose įrenginiuose kartu padėtų apriboti eutrofikaciją. Kadangi tai pareikalaus papildomų investicijų nacionaliniu lygmeniu, valstybėms narėms turėtų būti suteikta pakankamai laiko reikiamai infrastruktūrai sukurti;

- (18) naujausiomis mokslo žiniomis, kuriomis grindžiamos kelios Komisijos strategijos, kaip išdėstyta keturiuose Komisijos komunikatuose, t. y. 2018 m. sausio 16 d. komunikate „Europinė plastikų žiedinėje ekonomikoje strategija“, 2019 m. kovo 11 d. komunikate „Europos Sąjungos strateginis požiūris į vaistus aplinkoje“, 2020 m. spalio 14 d. komunikate „Cheminių medžiagų strategija tvarumui užtikrinti. Aplinkos be toksinių medžiagų kūrimas“ ir 2021 m. gegužės 12 d. komunikate „Kuriame sveiką planetą visiems. ES veiksmų planas „Siekiant nulinės oro, vandens ir dirvožemio taršos“,“ pabrėžiama būtinybė imtis veiksmų, kad būtų išspręsta mikroteršalų, kurių šiuo metu įprastai aptinkama visuose Sąjungos vandenyse, problema. Kai kurių iš šių mikroteršalų net ir maža koncentracija, skaičiuojama mikrogramais litrui ar mažesnė, yra pavojinga visuomenės sveikatai ir aplinkai. Nors kai kurie mikroteršalai pašalinami jau atliekant pirminį, antrinį ir tretinį valymą, turėtų būti nustatytas papildomas valymas, t. y. ketvirtinis valymas, siekiant užtikrinti, kad iš komunalinių nuotekų būtų pašalinta kuo daugiau įvairių likusių mikroteršalų. Ketvirtinis valymas pirmiausia turėtų būti skirtas organiniams mikroteršalams, kurie sudaro didelę taršos dalį ir kuriems pašalinti jau buvo sukurtos technologijos, valyti. Ketvirtinis valymas turėtų būti nustatomas remiantis atsargumo principu, derinamu su rizika grindžiamu požiūriu. Todėl visuose komunalinių nuotekų valymo įrenginiuose, kuriuose valoma 150 000 GE ir didesnė apkrova, turėtų būti atliekamas ketvirtinis valymas, nes iš tų įrenginių į aplinką išleidžiama didelė mikroteršalų dalis, o mikroteršalų šalinimas tokiu mastu komunalinių nuotekų valymo įrenginiuose yra ekonomiškai efektyvus. Valstybės narės turėtų užtikrinti, kad valymo įrenginių, kuriuose valoma 150 000 GE ir didesnė apkrova, atveju pirmenybė būtų teikiama reikiamoms investicijoms, kad atitinkama įranga įrenginiuose, kur rizika aplinkai ir žmonių sveikatai yra didžiausia, būtų įrengta nedelsiant. 10 000 GE dydžio ir didesnių aglomeracijų atveju reiktų reikalauti, kad valstybės narės, remdamosi aiškiais kriterijais, kurie turėtų būti nurodyti, taikytų ketvirtinį valymą zonose, kurios, kaip nustatyta, yra jautrios taršai mikroteršalais. Tokioms zonoms turėtų būti priskiriamos vietos, kuriose išleidus į vandens telkinius išvalytas komunalines nuotekas susidaro mažas skiedimo santykis arba kuriose nuotekų priimtuvų vanduo naudojamas geriamajam vandeniui gaminti, vandens bestuburių produkcijai ar kaip maudyklų vanduo. Valstybės narės turėtų galėti ketvirtinio valymo šiose zonose netaikyti, kai rizikos vertinimas rodo, kad mikroteršalai nekelia potencialaus pavojaus aplinkai ir žmonių sveikatai. Visų kitų rūšių vandens telkinių 10 000 GE dydžio ir didesnėse aglomeracijose atveju valstybės narės, remdamosi standartizuotu rizikos vertinimu, turėtų įvertinti pavojų, kurį mikroteršalų išleidimas į komunalines nuotekas kelia aplinkai arba visuomenės sveikatai, ir taikyti ketvirtinį valymą tik tada, kai to reikia atsižvelgiant į rizikos vertinimo rezultatus. Jei didesnėje nei 10 000 GE dydžio ir didesnėje aglomeracijoje, kuri, kaip nustatyta, yra jautri taršai mikroteršalais, yra keletas komunalinių nuotekų valymo įrenginių, turėtų būti reikalaujama, kad ketvirtinį valymą taikytų tik tie įrenginiai, kurie išleidžia nuotekas į rizikos zoną. Kad valstybės narės turėtų pakankamai laiko suplanuoti ir sukurti reikiamą infrastruktūrą, reikalavimas dėl ketvirtinio valymo turėtų būti taikomas palaipsniui iki 2045 m., nustatant aiškius tarpinius tikslus;
- (19) siekiant užtikrinti nuolatinę komunalinių nuotekų valymo įrenginių išleidžiamų nuotekų atitiktį antrinio, tretinio ir ketvirtinio valymo reikalavimams, ėminiai turėtų būti imami pagal šios direktyvos reikalavimus ir tie ėminiai turėtų atitikti joje nustatytas parametrų vertes. Siekiant atsižvelgti į galimus techninius tų ėminių rezultatų skirtumus, turėtų būti nustatytas didžiausias leidžiamas tų parametrų verčių neatitinkančių ėminių skaičius;
- (20) ketvirtinis valymas, būtinas mikroteršalams iš komunalinių nuotekų pašalinti, pareikalaus papildomų išlaidų, pavyzdžiui, susijusių su stebėseną ir naują pažangią įrangą, kurią reikia įrengti tam tikruose komunalinių nuotekų valymo įrenginiuose. Siekiant padengti tas papildomas išlaidas ir laikantis SESV 191 straipsnio 2 dalyje nustatyto principo „teršėjas moka“, itin svarbu, kad gamintojai, pateikiantys Sąjungos rinkai gaminius, kurių sudėtyje yra medžiagų, kurios, pasibaigus jų naudojimo laikui, komunalinėse nuotekose aptinkamos kaip mikroteršalai, prisiimtų atsakomybę už papildomą valymą, reikalingą šioms medžiagoms, susidarantioms jiems vykdant profesinę veiklą, pašalinti. Didesnės gamintojo atsakomybės sistema yra tinkamiausia priemonė šiam tikslui pasiekti, nes ji apribotų finansinį poveikį mokesčių mokėtojams ir vandens tarifams, kartu skatindama kurti žalesnius gaminius. Šiomis aplinkybėmis didesnė gamintojo atsakomybė turėtų būti taikoma neatsižvelgiant į tai, ar gaminiai pateikti rinkai, arba į tai, ar jų atskiros sudedamosios dalys buvo pagamintos valstybėje narėje ar trečiojoje valstybėje, ar gamintojai turi registruotą buveinę Sąjungoje, ar gaminius pateikiamas rinkai per skaitmeninę platformą. Vaistų ir kosmetikos

gaminių liekanos šiuo metu yra pagrindiniai komunalinėse nuotekose aptinkamų mikroteršalų, dėl kurių nuotekas reikia atlikti ketvirtinį valymą, šaltiniai. Todėl dėl šių dviejų gaminių grupių turėtų būti taikoma didesnė gamintojo atsakomybė. Remdamasi komunalinių nuotekų stebėsenos rezultatais ir naujausiais moksliniais duomenimis, Komisija turėtų reguliariai vertinti, ar į didesnės gamintojo atsakomybės sistemą reikėtų įtraukti ir kitus gaminius;

- (21) remiantis turimais duomenimis, galimas gaminių sąnaudų padidėjimas arba galimas gaminius Sąjungos rinkai pateikiančių pramonės šakų pelno maržos sumažėjimas dėl didesnės gamintojo atsakomybės taikymo būtų nedidelis Sąjungos lygmeniu ir nekeltų pavojaus tų gaminių įperkamumui, prieinamumui ar pasiekiamumui Sąjungos rinkoje. Tačiau valstybės narės turėtų atsižvelgti į galimą didesnės gamintojo atsakomybės reikalavimų taikymo poveikį Sąjungos rinkai pateikiamų gaminių, visų pirma vaistų, pasiekiamumui, prieinamumui bei įperkamumui nacionaliniu lygmeniu ir galimą tų reikalavimų taikymo poveikį vienodų sąlygų sudarymui. Valstybės narės gali imtis veiksmų, kad užtikrintų, kad būtų turima pakankamai lėšų, be kita ko, finansuodamos dalį ketvirtinio valymo sąnaudų. Kadangi valstybės narės galėtų pasirinkti skirtingus įgyvendinimo metodus, reikėtų skirti dėmesio vidaus rinkos veikimui, o atlikdama bet kokią šios direktyvos vertinimą ateityje Komisija turėtų įvertinti bet kokią galimą poveikį šiuo atžvilgiu;
- (22) vis dėlto turėtų būti įmanoma atleisti nuo didesnės gamintojo atsakomybės pareigų. Taip turėtų būti tuo atveju, kai bendras Sąjungos rinkai gamintojo pateiktuose gaminiuose esančių medžiagų kiekis yra nedidelis, t. y. mažesnis nei 1 tona per metus, kadangi tokiais atvejais gamintojui tenkanti papildoma administracinė našta būtų neproporcinga, palyginti su nauda aplinkai. Atleidimas nuo atsakomybės taip pat turėtų būti galimas tos gaminių dalies atžvilgiu, kurios atveju gamintojas gali įrodyti, kad gaminio naudojimo laikotarpio pabaigoje mikroteršalų nesusidaro, arba jei galima įrodyti, kad gaminio liekanos greitai biologiškai suyra nuotekose ir aplinkoje arba nepasiekia komunalinių nuotekų valymo įrenginių. Komisija turėtų nustatyti išsamius kriterijus, pagal kuriuos būtų galima nustatyti Sąjungos rinkai pateikiamus gaminius, kurių naudojimo laikotarpio pabaigoje komunalinėse nuotekose nesusidaro mikroteršalų, atsižvelgdama į jų pavojingumą ir jų biologinį skaidumą. Rengdama tuos kriterijus, Komisija turėtų atsižvelgti ne tik į kriterijus, jau nustatytus Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (EB) Nr. 1272/2008⁽¹¹⁾, bet ir į mokslinę ar kitą turimą techninę informaciją, įskaitant atitinkamus tarptautinius standartus. Tie kriterijai turėtų būti nustatyti prieš įsigaliojant didesnės gamintojo atsakomybės pareigoms, numatytoms šioje direktyvoje;
- (23) siekiant išvengti galimų vidaus rinkos iškraipymų, šioje direktyvoje turėtų būti nustatyta minimaliųjų didesnės gamintojo atsakomybės principo įgyvendinimo reikalavimų sistema, o dėl praktinio sistemos organizavimo turėtų būti sprendžiama nacionaliniu lygmeniu. Siekiant sudaryti palankesnes sąlygas medžiagų ir gaminių, dėl kurių komunalinėse nuotekose susidaro mikroteršalų likučiai, pakeitimui, gamintojų įnašai turėtų būti proporcingi jų rinkai pateiktuose gaminiuose esančių medžiagų kiekiui ir tų medžiagų pavojingumui bei jų liekanų pavojingumui. Įnašais turėtų būtų padengtos, bet neviršytos investicinės ir veiklos sąnaudos, susijusios su mikroteršalų stebėsenos veikla, statistinių duomenų apie valstybių narių rinkai pateiktų gaminių kiekius ir pavojingumą rinkimu, jų teikimu ir nešališku tikrinimu, taip pat ketvirtinio valymo taikymu komunalinėms nuotekoms efektyviu būdu. Tie įnašai taip pat turėtų padengti šios direktyvos įsigaliojimo dieną jau nustatyto ketvirtinio valymo veiklos išlaidas, kai to reikia su didesnės gamintojo atsakomybės sistema susijusiomis pareigoms įvykdyti. Jie taip pat turėtų padengti dalį nustatytų ketvirtinių valymų investicinių sąnaudų, atsižvelgiant į investicijų vertės sumažėjimą ir šioje direktyvoje nustatytų finansavimo pareigų terminus. Kadangi komunalinės nuotekos valomos kolektyviai, tikslinga nustatyti reikalavimą, kad gamintojai įstotų į centralizuotą organizaciją, kuri jų vardu galėtų įgyvendinti jų pareigas pagal didesnės gamintojo atsakomybės principą;
- (24) vertinimas taip pat parodė, kad komunalinių nuotekų valymo sektorius turi galimybę gerokai sumažinti savo energijos suvartojimą ir gaminti atsinaujinančiųjų išteklių energiją, pavyzdžiui, geriau išnaudodamas komunalinių nuotekų valymo įrenginiuose esančius paviršius saulės energijai gaminti arba gamindamas biudujas iš dumblo, taip pat naudodamas šilumos ar kinetinę energiją arba kitus atsinaujinančiuosius energijos išteklius. Vertinimas taip pat parodė, kad, nenustačius aiškių teisinių pareigų, tame sektoriuje galima tikėtis tik dalinės pažangos. Atsižvelgiant į tai, valstybės narės turėtų būti įpareigos užtikrinti, kad bendras metinis energijos kiekis, suvartojamas visuose jų teritorijoje esančiuose komunalinių nuotekų valymo įrenginiuose, kuriuose valoma 10 000 GE ir didesnė apkrova, neviršytų tų komunalinių nuotekų valymo įrenginių pagamintos atsinaujinančiųjų išteklių energijos, kaip apibrėžta Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (ES) 2018/2001⁽¹²⁾ 2 straipsnio 1 punkte, kiekio. Siekiant atsižvelgti

⁽¹¹⁾ 2008 m. gruodžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1272/2008 dėl cheminių medžiagų ir mišinių klasifikavimo, ženklinimo ir pakavimo, iš dalies keičiantis ir panaikinantis direktyvas 67/548/EEB bei 1999/45/EB ir iš dalies keičiantis Reglamentą (EB) Nr. 1907/2006 (OL L 353, 2008 12 31, p. 1).

⁽¹²⁾ 2018 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2018/2001 dėl skatinimo naudoti atsinaujinančiųjų išteklių energiją (OL L 328, 2018 12 21, p. 82).

į kiekvieno komunalinių nuotekų valymo įrenginio ypatumus, optimizuoti reikalingas investicijas ir suteikti reikiama lankstumą, kad būtų pasiektas energinio neutralumo tikslas, kartu užtikrinant, kad būtų visiškai pasiektas atsinaujinančiųjų išteklių energijos gamybos ir energijos taupymo potencialas, tas tikslas turėtų būti pasiektas nacionaliniu lygmeniu, o ne kiekvieno valymo įrenginio. Turėtų būti atsižvelgiama į visą atsinaujinančiųjų išteklių energiją, kurią komunalinių nuotekų valymo įrenginių operatoriai arba jų savininkai gamina vietoje ar už jos ribų, pavyzdžiui, hidraulinę, saulės, šiluminę, vėjo energiją ar biodujas. Šis tikslas turėtų būti pasiektas palaipsniui ne vėliau kaip 2045 m. gruodžio 31 d., nustatant tarpinius tikslus. 2040 m. ir 2045 m. turėtų būti galima pirkti ribotą neišskatinio kuro energijos, tiesiogiai nesusijusios su komunalinių nuotekų valymo veikla, kiekį iš išorės šaltinių, taikant su tam tikromis sąlygomis siejamą nukrypti leidžiančią nuostatą. Komunalinių nuotekų valymo įrenginių savininkų ar operatorių arba jų vardu pagaminta atsinaujinančiųjų išteklių energija neturėtų apimti nusipirktos atsinaujinančiųjų išteklių energijos. Pasiekus tą energinio neutralumo tikslą, komunalinių nuotekų valymo sektoriuje išmetamas ŠESD kiekis, kurio galima išvengti, reikšmingai sumažės, o tai padės siekti 2050 m. poveikio klimatui neutralumo tikslų ir susijusių nacionalinių ir Sąjungos tikslų, pavyzdžiui, Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) 2018/842⁽¹³⁾ nustatytų tikslų. Vis dėlto iniciatyvos, kuriomis siekiama užtikrinti energinį neutralumą, neturėtų lemti didesnio išmetamo metano ar azoto suboksido kiekio. Laikydamosi Direktyvos (ES) 2018/2001, valstybės narės turėtų palengvinti leidimų išdavimo procedūras atsinaujinančiosios energijos projektams, kurių reikia, kad komunalinių nuotekų valymo sektoriuje būtų pasiektas energinis neutralumas. Skatinant biodujų ar saulės energijos gamybą ES ir kartu stiprinant energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemones pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) 2018/1999⁽¹⁴⁾ apibrėžtą principą „svarbiausia – energijos vartojimo efektyvumas“, taip pat optimaliai pasinaudojant skaitmenizacija, o tai reiškia, kad formuojant energetikos politiką ir priimant atitinkamus investicinius sprendimus turi būti kuo labiau atsižvelgiama į ekonomiškai efektyvias energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemones, taip pat bus padedama mažinti Sąjungos energetinę priklausomybę – tai vienas iš 2022 m. gegužės 18 d. Komisijos komunikate „Planas „REPowerEU““ nurodytų tikslų. Tai taip pat atitinka Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą (ES) 2018/844⁽¹⁵⁾ ir Direktyvą (ES) 2018/2001, pagal kurią komunalinių nuotekų valymo vietos priskiriamos atsinaujinančiųjų išteklių energijai gaminti tinkamoms vietoms, t. y. vietoms, kurios yra ypač tinkamos energiją iš atsinaujinančiųjų išteklių gaminantiems įrenginiams įrengti. Kad valstybės narės energinio neutralumo tikslą pasiektų taikydamos tinkamiausias priemones kiekvienam komunalinių nuotekų valymo įrenginiui ir nuotakynui, jos turėtų užtikrinti, kad kas ketverius metus būtų atliekamas energijos vartojimo auditas, kaip apibrėžta Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje (ES) 2023/1791⁽¹⁶⁾. Atliekant tą auditą taip pat turėtų būti nustatomas energijos suvartojimo mažinimo, ekonomiškai efektyvaus atliekinės šilumos išgavimo ir naudojimo įrenginyje ar centralizuoto šilumos tiekimo sistemoje arba ekonomiškai efektyvaus atsinaujinančiųjų išteklių energijos naudojimo ar gamybos potencialas, vadovaujantis Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2012/27/ES⁽¹⁷⁾ VI priede nustatytais kriterijais;

- (25) kadangi rezultatai, pasiekti mažinant išmetamą metano kiekį, padeda proporcingai efektyviau mažinti išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį nei išmetamą anglies dioksido kiekį ir kadangi komunalinių nuotekų valymo sektorius laikomas vienu iš pagrindinių metaną išmetančių sektorių, tas sektorius turėtų stebėti išmetamą metano kiekį ir siekti jį sumažinti, kaip nurodyta JT klimato kaitos konferencijoje Glazge (COP 26) paskelbtoje iniciatyvoje Pasaulinis įsipareigojimas dėl metano, panašiai kaip Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) 2024/1787⁽¹⁸⁾, siekiant užtikrinti, kad nuotekų sektorius prisidėtų siekiant poveikio klimatui neutralumo tikslą įgyvendinti ne vėliau kaip 2050 m., kaip nustatyta Reglamente (ES) 2021/1119;
- (26) kadangi dėl tarpvalstybinio vandens taršos pobūdžio kaimyninės valstybės narės arba trečiosios valstybės turi bendradarbiauti spręsdamos tokios taršos problemą ir nustatydamos priemones, skirtas jos šaltiniui pašalinti, turėtų būti reikalaujama, kad valstybės narės informuotų viena kitą arba atitinkamą trečiąją valstybę, jei didelė vandens

⁽¹³⁾ 2018 m. gegužės 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2018/842, kuriuo, prisidedant prie klimato politikos veiksmų, kad būtų vykdomi įsipareigojimai pagal Paryžiaus susitarimą, valstybėms narėms nustatomi įsipareigojimai 2021–2030 m. laikotarpiu sumažinti išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų metinį kiekį, ir iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 525/2013 (OL L 156, 2018 6 19, p. 26).

⁽¹⁴⁾ 2018 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2018/1999 dėl energetikos sąjungos ir klimato politikos veiksmų valdymo, kuriuo iš dalies keičiami Europos Parlamento ir Tarybos reglamentai (EB) Nr. 663/2009 ir (EB) Nr. 715/2009, Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 94/22/EB, 98/70/EB, 2009/31/EB, 2009/73/EB, 2010/31/ES, 2012/27/ES ir 2013/30/ES, Tarybos direktyvos 2009/119/EB ir (ES) 2015/652 ir panaikinamas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 525/2013 (OL L 328 2018 12 21, p. 1).

⁽¹⁵⁾ 2018 m. gegužės 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2018/844, kuria iš dalies keičiama Direktyva 2010/31/ES dėl pastatų energinio naudingumo ir Direktyva 2012/27/ES dėl energijos vartojimo efektyvumo (OL L 156, 2018 6 19, p. 75).

⁽¹⁶⁾ 2023 m. rugsėjo 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2023/1791 dėl energijos vartojimo efektyvumo, kuria iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2023/955 (OL L 231, 2023 9 20, p. 1).

⁽¹⁷⁾ 2012 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2012/27/ES dėl energijos vartojimo efektyvumo, kuria iš dalies keičiamos direktyvos 2009/125/EB ir 2010/30/ES bei kuria panaikinamos direktyvos 2004/8/EB ir 2006/32/EB (OL L 315, 2012 11 14, p. 1).

⁽¹⁸⁾ 2024 m. birželio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2024/1787 dėl energetikos sektoriuje išmetamo metano kiekio mažinimo, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2019/942 (OL L, 2024/1787, 2024 7 15, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1787/oj>).

tarša, susidaranti dėl vienoje valstybėje narėje arba trečiojoje valstybėje išleidžiamų komunalinių nuotekų, daro arba gali daryti poveikį kitos valstybės narės arba trečiosios valstybės vandens kokybei. Tokia informacija turėtų būti teikiama nedelsiant, jei atsitiktinė tarša daro didelį poveikį pasroviui esantiems vandens telkiniams, o atsakymai turėtų būti pateikiami laiku. Jei valstybės narės yra sudariusios ankstesnius tarpusavio susitarimus arba susitarimus su trečiosiomis valstybėmis aplinkos apsaugos srityje vandens klausimais, galėtų būti atsižvelgiama į bendradarbiavimą pagal tuos susitarimus. Komisija turėtų būti informuojama apie tokią taršą ir prireikus dalyvauti posėdžiuose valstybių narių prašymu. Taip pat svarbu spręsti tarpvalstybinės taršos, keliamos trečiųjų valstybių, turinčių bendrus vandens telkinius su kai kuriomis valstybėmis narėmis, problemą. Sprendžiant iš trečiųjų valstybių arba į jas patenkančių teršalų problemą, bendradarbiavimas ir veiksmų koordinavimas su trečiosiomis valstybėmis gali būti vykdomas pagal Jungtinių Tautų Europos ekonomikos komisijos (UNECE) tarpvalstybinių vandentakių ir tarptautinių ežerų apsaugos ir naudojimo konvenciją ⁽¹⁹⁾ arba kitas atitinkamas regionines konvencijas, pavyzdžiui, regionines jūrų ar upių konvencijas;

- (27) siekdamas užtikrinti aplinkos ir žmonių sveikatos apsaugą, valstybės narės turėtų užtikrinti, kad nuotakynai ir komunalinių nuotekų valymo įrenginiai, pastatyti pagal šios direktyvos reikalavimus, būtų suprojektuoti, pastatyti, eksploatuojami ir prižiūrimi taip, kad būtų užtikrintas pakankamas jų veikimas visomis įprastomis vietos klimato sąlygomis. Kadangi komunalinių nuotekų infrastruktūra pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą (ES) 2022/2557 ⁽²⁰⁾ pripažinta ypatingos svarbos subjektu, valstybės narės taip pat turėtų užtikrinti, kad projektuojant, statant ir eksploatuojant komunalinių nuotekų valymo įrenginius ir nuotakynus būtų įvertintas jų pažeidžiamumas klimato kaitos nulemtiems ekstremaliems reiškiniams;
- (28) į komunalinių nuotekų valymo įrenginius taip pat patenka nebuitinės nuotekos, įskaitant gamybinės nuotekas, kuriose gali būti įvairių Direktyvoje 91/271/EEB aiškiai nepaminėtų teršalų, pavyzdžiui, sunkiųjų metalų, mikroplastikų, mikroteršalų ir kitų cheminių medžiagų, įskaitant perfluoralkilintas ir polifluoralkilintas medžiagas (toliau – PFAS). Tokios nebuitinės nuotekos gali atsirasti, pavyzdžiui, dėl pramonės veiklos, komercinių įstaigų ar ligoninių ir kitų medicinos įstaigų. Dauguma atvejų apie tokius teršalus, kurie gali ne tik pabloginti valymo procesą ir prisidėti prie nuotekų priimtovo taršos, bet ir trukdyti panaudoti dumblą ir pakartotinai panaudoti išvalytas nuotekas, nėra pakankamai žinių ir pakankamai supratimo. Todėl valstybės narės turėtų reguliariai stebėti tokius nebuitinius teršalus, kurie patenka į komunalinių nuotekų valymo įrenginius ir yra išleidžiami į vandens telkinius, ir teikti jų ataskaitas. Siekiant užkirsti kelią taršai, kurią sukelia nebuitinių nuotekų išleidimas jų susidarymo vietoje, pramonės sektorių ar įmonių, prijungtų prie nuotakynų, nuotekų išleidimui turėtų būti taikomos iš anksto nustatomos taisyklės arba turėtų būti išduodamas išankstinis specialus kompetentingos institucijos ar atitinkamos įstaigos leidimas arba abu. Siekiant užtikrinti, kad nuotakynai ir komunalinių nuotekų valymo įrenginiai būtų techniškai pajėgūs priimti ir išvalyti gaunamus teršalus, su operatoriais, kurie valdo komunalinių nuotekų valymo įrenginius, į kuriuos patenka nebuitinės nuotekos, turėtų būti konsultuojamasi ir jie turėtų būti informuojami prieš išduodant tuos leidimus arba priimant tas iš anksto nustatytas taisykles ir jiems paprašius turėtų būti suteikta galimybė susipažinti su išduotais leidimais, kad jie galėtų pritaikyti savo valymo procesus. Jei įtekančiuose vandenyse nustatoma nebuitinė tarša, valstybės narės turėtų imtis tinkamų priemonių taršai mažinti jos susidarymo vietoje, sustiprindamos nuotakynuose esančių teršalų stebėseną, kad būtų galima nustatyti taršos šaltinius, ir prireikus peržiūrdamos atitinkamiems prijungtiems komunalinių nuotekų valymo įrenginiams išduotus leidimus;
- (29) Sąjungos vandens ištekliai patiria vis didesnę spaudimą, todėl kai kuriose Sąjungos vietovėse nuolat arba laikinai trūksta vandens. Sąjungos gebėjimą reaguoti į didėjančią vandens ištekliams daromą spaudimą būtų galima pagerinti plačiau pakartotinai naudojant išvalytas komunalines nuotekas ir ribojant gėlo vandens išgavimą iš paviršinių ir požeminių vandens telkinių. Todėl turėtų būti skatinamas ir taikomas pakartotinis išvalytų komunalinių nuotekų naudojimas, kai tik tai tikslinga, ypač vandens stygiaus teritorijose, ir visais tinkamais tikslais, kartu užtikrinant nuotekų priimtuvų minimalų gamtosauginį debitą ir atsižvelgiant į poreikį užtikrinti, kad būtų pasiekti Direktyvoje 2000/60/EB apibrėžti geros nuotekų priimtuvų ekologinės ir cheminės būklės tikslai. Siekdamas šio tikslo, valstybės narės, atlikdamos poveikio vertinimą pagal Direktyvą 2000/60/EB, turėtų stebėti išvalytų komunalinių nuotekų pakartotinio naudojimo poveikį nuotekų priimtuvų minimaliam gamtosauginiam debitui. Galimybė pakartotinai panaudoti išvalytas komunalines nuotekas turėtų būti vertinama atsižvelgiant į upių baseinų

⁽¹⁹⁾ OL L 186, 1995 8 5, p. 44.

⁽²⁰⁾ 2022 m. gruodžio 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2022/2557 dėl ypatingos svarbos subjektų atsparumo, kuria panaikinama Tarybos direktyva 2008/114/EB (OL L 333, 2022 12 27, p. 164).

valdymo planus, nustatytus pagal Direktyvą 2000/60/EB, ir valstybių narių sprendimus pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2020/741⁽²¹⁾ 2 straipsnio 2 dalį, taip pat į poreikį užtikrinti, kad būtų pasiekti Direktyvoje 2000/60/EB apibrėžti geros nuotekų priimtųjų ekologinės ir cheminės būklės tikslai. Komunalinių nuotekų valymo reikalavimų sugriežtinimas ir veiksmai, kuriais siekiama geriau stebėti, sekti ir mažinti taršą jos susidarymo vietoje, turės įtakos išvalytų komunalinių nuotekų kokybei, todėl jais bus remiamas pakartotinis vandens naudojimas. Kai vanduo pakartotinai naudojamas drėkinimo žemės ūkyje tikslais, tai turėtų būti daroma laikantis Reglamento (ES) 2020/741. Kai tikslinga, siekiant užtikrinti saugų išvalytų komunalinių nuotekų pakartotinį naudojimą, valstybės narės turėtų apsvarstyti galimybę komunalinių nuotekų, kurios yra pakartotinai naudojamos arba bus pakartotinai panaudotos, atžvilgiu taikyti ketvirtinį valymą. Pakartotinio išvalytų komunalinių nuotekų naudojimo skatinimo priemonės ir paties tokio pakartotinio naudojimo priemonės turėtų būti apsvarstomos valstybių narių lygmeniu vandens atsparumo strategijose, kai tokių strategijų yra;

- (30) komunalinėse nuotekose esančios maisto medžiagos gali būti naudingos tais atvejais, kai išvalytos komunalinės nuotekos pakartotinai naudojamos žemės ūkyje pagal Reglamentą (ES) 2020/741. Tokiais atvejais valstybės narės konkrečiomis sąlygomis, kuriomis siekiama užtikrinti aukščiausią aplinkos ir žmonių sveikatos apsaugos lygį, turėtų galėti pasinaudoti nuo pareigos taikyti tretinį valymą pagal šią direktyvą nukrypti leidžiančia nuostata tik tos išvalytų komunalinių nuotekų dalies, kuri pakartotinai naudojama žemės ūkyje, atžvilgiu;
- (31) siekiant užtikrinti tinkamą šios direktyvos įgyvendinimą ir ypač išmetamųjų teršalų ribinių verčių laikymąsi, svarbu stebėti išvalytų komunalinių nuotekų išleidimą į aplinką. Stebėseną turėtų būti vykdoma nacionaliniu lygmeniu nustatčius privalomą iš anksto nustatomų taisyklių arba išankstinio leidimo išleisti išvalytas komunalines nuotekas į aplinką išdavimo ar abiejų sistemą. Be to, siekiant užkirsti kelią netyčiam bioterpės išleidimui į aplinką iš bioterpę naudojančių komunalinių nuotekų valymo įrenginių, į leidimus išleisti nuotekas ir (arba) nuotekų išleidimo reglamentus būtina įtraukti konkrečias pareigas nuolat stebėti tokių išleidimą ir užkirsti jam kelią. Tokia bioterpė paprastai gaminama iš plastiko ir galėtų apimti, *inter alia*, bionešiklius, biogranules ar polistireno granules;
- (32) prireikus valstybės narės turėtų pritaikyti savo komunalinių nuotekų surinkimo ir valymo infrastruktūrą pagal savo populiacijos dydį ir pagal susijusios buitinių nuotekų apkrovos raidą, kad jos ir toliau atitiktų šios direktyvos reikalavimus. Galimas nuotekų poveikis vandens telkiniams dėl tokios infrastruktūros statybos ir pritaikymo neturėtų būti laikomas jų pareigų pagal Direktyvą 2000/60/EB pažeidimu, jei tenkinamos visos šioje direktyvoje nustatytos sąlygos;
- (33) siekiant užtikrinti aplinkos apsaugą, tiesioginiam biologiškai skaidžiai tam tikrų pramonės sektorių nebutinių nuotekų išleidimui į aplinką turėtų būti taikomi atitinkami reikalavimai. Tais reikalavimais turėtų būti užtikrinta, kad tam tikruose pramonės sektoriuose tiesiogiai išleidžiamoms nuotekoms būtų taikomas antrinis, tretinis ir ketvirtinis valymas, būtinas aplinkai ir žmonių sveikatai apsaugoti, ir kad, atlikus galutinę analizę, būtų įgyvendinami nustatyti išvalytų nuotekų parametrai arba būtų užtikrinta tokio paties lygio aplinkos apsauga;
- (34) pagal SESV 168 straipsnio 1 dalį Sąjungos veiksmai papildo nacionalinę politiką ir turi būti nukreipti į visuomenės sveikatos gerinimą ir ligų prevenciją. Siekiant užtikrinti tinkamiausią atitinkamų visuomenės sveikatos duomenų, susijusių su komunalinėmis nuotekomis, naudojimą, turėtų būti nustatyta ir prevenciniais ar išankstinio perspėjimo tikslais taikoma komunalinių nuotekų stebėseną, pavyzdžiui, nustatant konkrečius virusus komunalinėse nuotekose kaip epidemijų ar pandemijų pradžios signalą. Valstybės narės turėtų užmegzti kompetentingų institucijų, atsakingų už visuomenės sveikatą, ir kompetentingų institucijų, atsakingų už komunalinių nuotekų tvarkymą, dialogą ir koordinavimą. Vykdam šį koordinavimą, turėtų būti aiškiai paskirstytos tų kompetentingų institucijų funkcijos, atsakomybės ir išlaidos. Valstybės narės, atsižvelgdamos, be kita ko, į Europos ligų prevencijos ir kontrolės centro (ECDC), Pasirengimo ekstremaliosioms sveikatos situacijoms ir reagavimo į jas institucijos (HERA) ir Pasaulio sveikatos organizacijos (PSO) rekomendacijas, turėtų parengti visuomenės sveikatai svarbių parametrų, kurie turi būti stebimi komunalinėse nuotekose, sąrašą, taip pat ėminių ėmimo dažnumą ir vietą ir apsvarstyti galimybę į tokį sąrašą įtraukti šiuos sveikatos parametrus: SARS-CoV-2 ir jo atmainas, poliomielito virusą, gripo virusą, naujus patogenus ir kitus visuomenės sveikatos parametrus, kurie gali būti laikomi svarbiais. Remiantis COVID-19

⁽²¹⁾ 2020 m. gegužės 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2020/741 dėl pakartotinio vandens naudojimo minimaliųjų reikalavimų (OL L 177, 2020 6 5, p. 32).

pandemijos metu surinkta informacija ir patirtimi, įgyta įgyvendinant Komisijos rekomendaciją (ES) 2021/472 ⁽²²⁾, susidarius ekstremaliajai sveikatos situacijai turėtų būti reikalaujama, kad valstybės narės komunalinėse nuotekose stebėtų atitinkamus sveikatos parametrus. Siekiant užtikrinti, kad būtų taikomi suderinti metodai, valstybės narės, kiek įmanoma, turėtų taikyti Rekomendacijoje (ES) 2021/472 nustatytus ėminių ėmimo ir analizės metodus SARS-CoV-2 virusui ir jo atmainoms stebėti;

- (35) Sąjunga pripažįsta, kad svarbu spręsti atsparumo antimikrobinėms medžiagoms (AAM) problemą, visų pirma, 2017 m. birželio 29 d. Komisijos komunikate „Bendros sveikatos koncepcija grindžiamas Europos kovos su atsparumu antimikrobinėms medžiagoms (AAM) veiksmų planas“, ir priėmė Bendros sveikatos koncepcija grindžiamą Europos kovos su AAM veiksmų planą. PSO duomenimis, komunalinės nuotekos yra pripažintos pagrindiniu antimikrobinų medžiagų ir jų metabolitų, taip pat antimikrobinėms medžiagoms atsparių bakterijų ir jų genų, šaltiniu ir tai yra patvirtinta dokumentais. Siekiant pagilinti žinias apie pagrindinius AAM šaltinius, būtina nustatyti pareigą vykdyti AAM buvimo komunalinėse nuotekose stebėseną, kad būtų toliau plėtojamos mokslo žinios ir ateityje būtų galima imtis tinkamų veiksmų;
- (36) šia direktyva patvirtinama tai, kad PSO pripažinta koncepcija „Viena sveikata“ yra integruotas ir vieningas požiūris, kuriuo siekiama tvariai suderinti ir optimizuoti žmonių ir gyvūnų sveikatą bei ekosistemų būklę. Pagal koncepciją „Viena sveikata“ pripažįstama, kad žmonių, naminių ir laukinių gyvūnų, augalų ir platesnės aplinkos, įskaitant ekosistemas, sveikata yra susijusi glaudžiais tarpusavio ryšiais ir priklauso viena nuo kitos;
- (37) siekdamas apsaugoti aplinką ir žmonių sveikatą, valstybės narės turėtų nustatyti bei įvertinti riziką, kylančią dėl komunalinių nuotekų tvarkymo. Rizikos vertinimas galėtų apimti plataus masto cheminę patikrą, įskaitant cheminius mišinius, arba biologiniu poveikiu grindžiamus metodus, arba abu, kad būtų nustatytos susirūpinimą keliančios medžiagos, be kita ko, susirūpinimą vandens organizmų arba geriamojo vandens ar maudyklų vandens kokybės srityje. Atsižvelgdamos į nustatytą riziką ir kai to reikia, kad būtų laikomasi Sąjungos vandens teisės aktų reikalavimų, valstybės narės turėtų imtis griežtesnių komunalinių nuotekų surinkimo ir valymo priemonių nei priemonės, kurių reikia šioje direktyvoje nustatytiems minimaliesiems reikalavimams įvykdyti. Vadovaujantis SESV 191 straipsnio 2 dalimi ir papildant priemones, numatytas arba taikomas pagal Direktyvos 2000/60/EB 11 straipsnio 3 dalį, valstybės narės turėtų prioritetine tvarka skatinti teršalų kontrolę susidarymo vietoje, kad būtų užkirstas kelias nuotekų priimtųjų teršalų. Visų pirma valstybės narės turėtų imtis prevencinių priemonių, kad apribotų riziką, jog tyčia ir netyčia išleisti mikroplastikai pasieks komunalines nuotekas ir dumblą;
- (38) atsižvelgiant į situaciją, tos griežtesnės priemonės gali apimti, *inter alia*, nuotakynų sukūrimą, integruotų komunalinių nuotekų tvarkymo planų parengimą arba antrinio, tretinio ar ketvirtinio valymo taikymą komunalinėms nuotekoms aglomeracijose arba komunalinių nuotekų valymo įrenginiuose, kuriuose valoma apkrova nesiekia GE ribų, nuo kurių pradedami taikyti standartiniai reikalavimai. Jos taip pat gali apimti pažangesnį valymą nei tas, kuris yra būtinas, kad būtų laikomasi minimaliųjų reikalavimų, arba išvalytų komunalinių nuotekų dezinfekavimą, būtiną, kad būtų laikomasi Direktyvos 2006/7/EB;
- (39) 6-ojo JT darnaus vystymosi tikslo dėl švaraus vandens ir sanitarijos 6.2 uždavinys, kuriuo reikalaujama, kad valstybės narės iki 2030 m. visiems užtikrintų tinkamas ir teisingas sanitarijos ir higienos sąlygas ir panaikintų tuštinimosi lauke praktiką, ypatingą dėmesį skirdamos moterų bei mergaičių ir pažeidžiamų asmenų poreikiams. Sanitariniuose įrenginiuose turėtų būti sudarytos sąlygos saugiai tvarkyti ir šalinti žmonių šlapimą, išmatas ir menstruacijų kraują ir pakeisti menstruacijų metu reikalingus gaminius. Be to, Europos socialinių teisių ramsčio 20-uju principu nustatyta, kad kiekvienas turi teisę gauti kokybiškas pagrindines paslaugas, įskaitant vandens tiekimo ir sanitarijos paslaugas. Atsižvelgdamos į tai ir vadovaudamosi PSO sanitarijos ir sveikatos gairių rekomendacijomis ⁽²³⁾ ir Tarpvalstybinių vandentakių ir tarptautinių ežerų apsaugos ir naudojimo konvencijos vandens ir sveikatos protokolu, priimtu Londone 1999 m. birželio 17 d., valstybės narės galimybės naudotis sanitarijos paslaugomis klausimą turėtų spręsti nacionaliniu lygmeniu. Tai turėtų būti daroma veiksmais, kuriais būtų užtikrinta galimybė naudotis sanitarijos paslaugomis visiems, pavyzdžiui, įrengiant sanitarinius įrenginius viešosiose vietose, taip pat skatinant, kad tinkami sanitariniai įrenginiai būtų įrengti viešojo administravimo įstaigose ir viešuosiuose pastatuose ir jais būtų galima naudotis nemokamai arba už visiems prieinamą kainą, įskaitant visų rūšių įrenginius ir paslaugas, pavyzdžiui, nuleidžiamuosius ar sausuosius tualetus. Tie įrenginiai turėtų būti tvarkomi taip,

⁽²²⁾ 2021 m. kovo 17 d. Komisijos rekomendacija (ES) 2021/472 dėl bendro požiūrio į SARS-CoV-2 viruso ir jo atmainų buvimo nuotekose stebėjimo sistemų įdiegimą ES (OL L 98, 2021 3 19, p. 3).

⁽²³⁾ PSO sanitarijos ir sveikatos gairės, 2018 m.

kad būtų saugūs, o tai reiškia, kad jie, kai tinkama, turėtų būti visada prieinami visiems, įskaitant specialiųjų poreikių turinčius asmenis, pavyzdžiui, vaikus, vyresnio amžiaus žmones, asmenis su negalia ir benamius, turėtų būti įrengti tokioje vietoje, kurioje užtikrinamas didžiausias naudotojų saugumas, ir turėtų būti higieniškai ir techniškai saugūs naudoti. Be to, tokių įrenginių turėtų būti pakankamai, kad būtų galima patenkinti žmonių poreikius ir kad laukimo laikas nebūtų nepagrįstai ilgas; Sprendimai dėl pakankamo sanitarinių įrenginių skaičiaus viešosiose erdvėse turėtų būti priimami tinkamu lygmeniu, atsižvelgiant į proporcingumo principą;

- (40) specifinė mažumų kultūrų, pavyzdžiui, romų ir klajoklių, neatsižvelgiant į tai, ar jie turi nuolatinio gyventojo statusą, padėtis, visų pirma tai, kad jie neturi galimybių naudotis sanitarijos paslaugomis, buvo pripažinta 2020 m. spalio 7 d. Komisijos komunikate „Lygybės sąjunga. ES romų lygybės, įtraukties ir dalyvavimo strateginis planas“, kuriame raginama didinti veiksmingas lygias galimybes naudotis pagrindinėmis paslaugomis. Apskritai tikslinga, kad valstybės narės ypač daug dėmesio skirtų pažeidžiamoms grupėms ar grupėms, kurios yra marginalizuotos dėl veiksmų, susijusių su jų socialine ir ekonomine padėtimi, etnine kilmė, seksualumu, lytimi, negalia, benamyste, teisiniu statusu, religiniais įsitikinimais ar kitomis priežastimis, imdamosi būtinų priemonių, kad toms grupėms būtų užtikrinta galimybė naudotis sanitarijos paslaugomis. Svarbu, kad tos grupės būtų nustatomos laikantis Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (ES) 2020/2184 ⁽²⁴⁾ 16 straipsnio 1 dalies. Priemonės, kuriomis siekiama pagerinti pažeidžiamų ir marginalizuotų grupių galimybes naudotis sanitarijos paslaugomis, galėtų apimti galimybę naudotis sanitariniais įrenginiais viešosiose ir privačiose erdvėse nemokamai arba už nedidelį paslaugos mokestį, taip pat viešosios administracijos pastatuose, prisijungimo prie tinkamų komunalinių nuotekų surinkimo sistemų gerinimą arba palaikymą ir informuotumo apie artimiausius sanitarinius įrenginius didinimą;
- (41) remiantis ES žmogaus teisių gairėmis dėl saugaus geriamojo vandens ir sanitarijos paslaugų, kurias Taryba priėmė 2019 m. birželio 17 d., ypatingas dėmesys turi būti skiriamas moterų ir mergaičių poreikiams, nes joms kyla ypatingas pavojus ir jos susiduria su užpuolimo, seksualinio smurto ir smurto dėl lyties, priekabiavimo ir kitomis jų saugumui kylančiomis grėsmėmis, kai naudojasi sanitariniais įrenginiais ne savo namuose. Tai atitinka 2018 m. lapkričio 19 d. priimtas Tarybos išvadas dėl diplomatijos vandens srityje, kuriose dar kartą patvirtinama, kad svarbu į tokią diplomatiją įtraukti lyčių aspektą. Todėl valstybės narės turėtų skirti ypatingą dėmesį moterims ir mergaitėms kaip pažeidžiamai grupei ir imtis būtinų priemonių, kad pagerintų arba išlaikytų jų galimybę saugiai naudotis sanitarijos paslaugomis;
- (42) vertinime padaryta išvada, kad dumblo tvarkymą būtų galima patobulinti, kad jis geriau atitiktų žiedinės ekonomikos ir atliekų hierarchijos, apibrėžtos Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2008/98/EB ⁽²⁵⁾ 4 straipsnyje, principus. Veiksmai, kuriais siekiama geriau stebėti ir mažinti išleidžiamų nebuitynių nuotekų keliamą taršą jos susidarymo vietoje, padės pagerinti susidarančio dumblo kokybę ir užtikrinti saugų jo naudojimą žemės ūkyje. Siekiant užtikrinti tinkamą ir saugų maisto medžiagų, įskaitant labai svarbią medžiagą fosforą, išgavimą iš dumblo, Sąjungos lygmeniu turėtų būti nustatyta minimali bendra pakartotinio naudojimo ir perdirbimo norma, valstybės narės turėtų galėti pasirinkti, ar komunalines nuotekas ir (arba) dumblą iš naujo panaudoti ar jas (ji) perdirbti arba komunalines nuotekas ir (arba) dumblą iš naujo panaudoti ir jas (ji) perdirbti, kad būtų išgautas fosforas. Nustatant bendrą minimalią pakartotinio naudojimo ir perdirbimo normą reikėtų atsižvelgti į fosforo kiekį dumble, kuris įvairiose vietose gali skirtis. Taip pat reikėtų atsižvelgti į kiekvienos nacionalinės rinkos užpildymo lygį, pvz., tai, ar esama kitų iš organinių šaltinių, pavyzdžiui, gyvulininkystės, gaunamo fosforo šaltinių, ir fosforo absorbcijos žemės ūkyje galimybes. Valstybės narės turėtų būti skatinamos stebėti dumble esančius mikroteršalus, ypač tais atvejais, kai yra mikroteršalų kaupimosi dumble rizika ir kai jis yra pakartotinai naudojamas žemės ūkyje, kad būtų pagilintos žinios apie mikroteršalų buvimą ir būtų apsaugota žmonių sveikata bei aplinka. Siekiant remti žemės ūkio sektoriaus atsparumą ir tvarumą ir prisidėti prie strateginio Sąjungos trąšų pramonės savarankiškumo, turėtų būti skatinamas tinkamas ir saugus maisto medžiagų išgavimas ir jų pakartotinis naudojimas žemės ūkyje. Šiame kontekste valstybės narės, atsižvelgdamos į nacionalines ir vietos valorizacijos galimybes, turėtų imtis priemonių, kad paskatintų iš komunalinių nuotekų ir dumblo išgaunamų maisto medžiagų gamybą ir pirkimą. Pakartotinai naudojant dumblą žemės ūkyje ypatingas dėmesys turėtų būti skiriamas mikroplastikui. Todėl, kai dumbblas pakartotinai naudojamas žemės ūkyje, mikroplastikas turėtų būti sistemingai stebimas. Ši informacija yra būtina siekiant užtikrinti saugų dumblo tvarkymą žemės ūkyje ir vykdant bet kokią galimą atitinkamos Sąjungos politikos peržiūrą;

⁽²⁴⁾ 2020 m. gruodžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2020/2184 dėl žmonėms vartoti skirto vandens kokybės (OL L 435, 2020 12 23, p. 1).

⁽²⁵⁾ 2008 m. lapkričio 19 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2008/98/EB dėl atliekų ir panaikinanti kai kurias direktyvas (OL L 312, 2008 11 22, p. 3).

- (43) būtina tinkama stebėseną, kad būtų galima patikrinti, ar laikomasi naujų šios direktyvos reikalavimų, susijusių su mikroteršalais, nebuitine tarša, energiniu neutralumu, paviršinių nuotekų išlaja ir komunalinėmis paviršinėmis nuotekomis. Kai techniškai įmanoma ir tinkama, stebėseną turėtų būti remiama naudojant skaitmenines priemones. Galimybė naudoti skaitmenines priemones visų pirma turėtų būti sistemingai svarstoma vykdant nuotakynų ir komunalinių nuotekų valymo įrenginių veiklos valdymą. Norint patikrinti, kaip laikomasi ketvirtinio valymo reikalavimų dėl mikroteršalų kiekio mažinimo komunalinėse nuotekose, pakanka stebėti ribotą tipinių mikroteršalų rinkinį. Stebėsenos dažnumas turėtų būti pagrįstas šiuo metu Šveicarijoje taikoma geriausia praktika. Kad šios pareigos išliktų ekonomiškai efektyvios, jos turėtų būti pritaikytos prie komunalinių nuotekų valymo įrenginių ir aglomeracijų dydžio. Tokios stebėsenos tikslais šioje direktyvoje numatyta, kad turėtų būti imami ėminiai. Kiekvieną kartą atliekant ėminių ėmimą, ėminys imamas tiek komunalinių nuotekų valymo įrenginių įtekėjimo vietoje, tiek komunalinių nuotekų valymo įrenginių ištekėjimo vietoje. Stebėseną taip pat padės teikti duomenis bendrai aplinkos stebėsenos sistemai, sukurtai pagal 8-ąją aplinkosaugos veiksmų programą ⁽²⁶⁾, o konkrečiau – ją pagrindžiančiai nulinės taršos stebėsenos ir perspektyvų sistemai, nustatytai 2021 m. gegužės 12 d. Komisijos komunikatu „Kuriamė sveiką planetą visiems. ES veiksmų planas „Siekiant nulinės oro, vandens ir dirvožemio taršos““;
- (44) kai aktualu, turėtų būti stebimi mikroplastiko ir atitinkamų mikroteršalų kiekiai iš atskirųjų sistemų išleidžiamose paviršinių nuotekų išlajoje ir išleidžiamose komunalinėse paviršinėse nuotekose, taikant reprezentatyviųjų ėminių ėmimo programą, kuri leistų nustatyti koncentraciją vandens kokybės modeliavimo tikslu. Kai tikslinga, išmetamas ŠESD kiekis turėtų būti stebimas remiantis analize, skaičiavimais ar modeliavimu;
- (45) siekdamas užtikrinti aplinkos apsaugą ir užtikrinti, kad būtų imamasi tinkamų veiksmų pagal bet kokią rizikos vertinimą, kuris turi būti atliktas įgyvendinant šią direktyvą ir įgyvendinant kitą Sąjungos teisę, valstybės narės turėtų stebėti įvairius teršalus įtekėjimo į komunalinių nuotekų valymo įrenginius vietose ir išleidimo iš tų įrenginių vietose. Siekiant išvengti nereikalingos naštos, turėtų būti stebimi tik tie teršalai, kurių galima tikėtis aptikti komunalinėse nuotekose, atsižvelgiant į didelę teršalų, kurie galėtų patekti į komunalinių nuotekų valymo įrenginius, be kita ko, iš nebutinių nuotekų šaltinių, įvairovę. Valstybės narės turėtų galėti sumažinti stebėsenos dažnumą, jei vėliau imant ėminius teršalų neaptinkama. Kalbant konkrečiau, iš naujausių duomenų matyti, kad komunalinėse nuotekose yra aptinkamos PFAS ir kartais jų koncentracija būna didelė. Naujausi moksliniai duomenys rodo, kad PFAS kelia pavojų aplinkai ir dėl savo patvarumo kelia pavojų visuomenės sveikatai. Todėl itin svarbu geriau suprasti, kaip PFAS patenka į aplinką, ir stebėti jas įtekėjimo į komunalinių nuotekų valymo įrenginius vietose ir išleidimo iš tų įrenginių vietose. Ši stebėseną turėtų būti pirmiausia pradėdama ten, kur išleidžiamos nuotekos pasiekia vandens baseinus, iš kurių imamas geriamasis vanduo, dėl didelės rizikos patirti PFAS ekspoziciją ir jų poveikio sveikatai;
- (46) siekiant sumažinti administracinę naštą ir geriau išnaudoti skaitmenizacijos teikiamas galimybes, reikėtų patobulinti ir supaprastinti šios direktyvos įgyvendinimo ataskaitų teikimą, panaikinant valstybių narių pareigą kas dvejus metus teikti ataskaitas Komisijai ir Komisijos pareigą kas dvejus metus skelbti ataskaitas. Jį reikėtų pakeisti reikalavimu, kad valstybės narės, padedant EAA, tobulintų esamus nacionalinius standartizuotus duomenų rinkinius, sukurtus pagal Direktyvą 91/271/EEB, ir reguliariai juos atnaujintų. Šiuos duomenų rinkinius Komisija naudotų siekdama patikrinti, kaip laikomasi šios direktyvos. Tikslinga, kad ataskaitų teikimo modelį parengs EAA, bendradarbiaudama su valstybėmis narėmis. Komisijai ir EAA turėtų būti suteikta prieiga prie nacionalinių duomenų bazių. Siekiant užtikrinti, kad būtų teikiama išsami informacija apie šios direktyvos taikymą, į duomenų rinkinius turėtų būti įtraukta informacija apie komunalinių nuotekų valymo įrenginių atitiktį valymo reikalavimams (atitiktis / neatitiktis, išleidžiamų ir neišleidžiamų teršalų apkrovos ir koncentracija), apie tai, kiek pasiekti energinio neutralumo tikslai, apie valymo įrenginių, kuriuose valoma apkrova viršija 10 000 GE, išmetamą ŠESD kiekį ir apie priemones, kurių valstybės narės ėmėsi dėl paviršinių nuotekų išlajos ir komunalinių paviršinių nuotekų, galimybės naudotis sanitarijos paslaugomis ir valymo individualiose sistemose. Be to, turėtų būti užtikrintas visiškas suderinamumas su Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (EB) Nr. 166/2006 ⁽²⁷⁾, kad duomenys būtų kuo geriau naudojami ir būtų užtikrintas visiškas skaidrumas. Naudojant tuos duomenų rinkinius surinkta informacija turėtų padėti palyginti komunalinių nuotekų valymo įrenginių veikimą ir keistis šios srities geriausios praktikos Sąjungos lygmeniu pavyzdžiais. Administracinė našta, susijusi su informacijos ir duomenų teikimu visuomenei, visada turėtų atitikti proporcingumo principą;

⁽²⁶⁾ 2022 m. balandžio 6 d. Europos Parlamento ir Tarybos sprendimas (ES) 2022/591 dėl bendrosios Sąjungos aplinkosaugos veiksmų programos iki 2030 m. (OL L 114, 2022 4 12, p. 22).

⁽²⁷⁾ 2006 m. sausio 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 166/2006 dėl Europos išleidžiamų ir perduodamų teršalų registro sukūrimo ir iš dalies keičiantis Tarybos direktyvas 91/689/EEB ir 96/61/EB (OL L 33, 2006 2 4, p. 1).

- (47) Direktyvos 91/271/EEB įgyvendinimas finansuojamas iš vandens tarifų ir viešųjų biudžetų, įskaitant Sąjungos finansavimą. Ateityje, taikant didesnę gamintojo atsakomybę, turėtų būti užtikrinama, kad ketvirtinio valymo išlaidas bent iš dalies padengtų atitinkami pramonės sektoriai ir kad būtų papildomai naudojamas kitų rūšių finansavimas. Anksčiau Direktyvos 91/271/EEB įgyvendinimas taip pat buvo reikšmingai remiamas vykdant Sąjungos sanglaudos politiką ir programas pagal iniciatyvą „Horizontas 2020“ ir programą LIFE. Siekiant užtikrinti, kad ši direktyva būtų įgyvendinta laiku ir tinkamai, itin svarbu, kad valstybės narės parengtų nacionalines įgyvendinimo programas, įskaitant ilgalaikį reikiamų investicijų programavimą kartu su finansavimo strategija. Apie šias nacionalines įgyvendinimo programas turėtų būti pranešama Komisijai. Siekiant sumažinti administracinę naštą, šis reikalavimas neturėtų būti taikomas valstybėms narėms, kuriose daugiau kaip 95 % aglomeracijų laikomasi 3–8 straipsnių reikalavimų. Kad ši direktyva ir toliau būtų tinkamai įgyvendinama, rengdama kitą, laikotarpio, daugiametę finansinę programą ir vėlesnes programas Komisija turėtų atsižvelgti į valstybių narių pateiktas nacionalines įgyvendinimo programas, o valstybės narės turėtų nedelsdamos įdiegti reikiamą didesnės gamintojo atsakomybės sistemą;
- (48) komunalinių nuotekų surinkimo ir valymo sektorius yra specifinis, jis veikia kaip uždaroji rinka, nes viešosios ir mažosios įmonės yra prijungtos prie nuotakyno ir neturi galimybės pasirinkti operatorių. Todėl svarbu užtikrinti, kad visuomenei būtų prieinami pagrindiniai operatorių veiklos rezultatų rodikliai, pavyzdžiui, pasiektas valymo lygis, valymo išlaidos, suvartota ir pagaminta energija, taip pat susijęs išmetamas ŠESD kiekis ir anglies pėdsakas. Kad visuomenė geriau suprastų komunalinių nuotekų valymo pasekmes, pagrindinė informacija apie metines nuotekų surinkimo ir valymo sąnaudas kiekvienam namų ūkiui, bent jau didesnėse nei 10 000 GE dydžio aglomeracijose ir pageidautina didesnėse nei 1 000 GE dydžio aglomeracijose, turėtų būti pateikiama lengvai prieinamu būdu, pavyzdžiui, sąskaitose faktūrose, o kita išsami informacija turėtų būti prieinama naudotojui patogiu formatu internete, operatoriaus arba kompetentingos institucijos interneto svetainėje;
- (49) Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2003/4/EB⁽²⁸⁾, laikanti 1998 m. Jungtinių Tautų Europos ekonomikos komisijos konvencijos dėl teisės gauti informaciją, visuomenės dalyvavimo priimančias sprendimus ir teisės kreiptis į teismus aplinkosaugos klausimais (toliau – Orhuso konvencija)⁽²⁹⁾, valstybėse narėse užtikrinama teisė susipažinti su informacija apie aplinką. Orhuso konvencija apima plataus pobūdžio pareigas, susijusias tiek su informacijos apie aplinką teikimu to paprašius, tiek su aktyvia tokios informacijos sklaida. Svarbu, kad šios direktyvos nuostatos, susijusios su galimybe susipažinti su informacija ir dalijimosi duomenimis tvarka, papildytų tą direktyvą – jomis būtų nustatyta pareiga internete naudotojui patogiu būdu pateikti visuomenei informaciją apie komunalinių nuotekų surinkimą ir valymą, nesukuriant atskiros teisinio režimo;
- (50) siekiant užtikrinti šios direktyvos veiksmingumą ir įgyvendinti jos tikslą apsaugoti visuomenės sveikatą vykdant Sąjungos aplinkos politiką, reikia, kad fiziniai ar juridiniai asmenys arba, kai tinkama, jų tinkamai įsteigtos organizacijos galėtų remtis ja teismo procesuose, o nacionaliniai teismai galėtų į ją atsižvelgti kaip į vieną iš Sąjungos teisės elementų, kad, *inter alia*, galėtų, kai tikslinga, peržiūrėti nacionalinės institucijos sprendimus. Be to, pagal suformuotą Europos Sąjungos Teisingumo Teismo jurisprudenciją, remiantis Europos Sąjungos sutarties (ES sutartis) 4 straipsnio 3 dalyje nustatytu lojalaus bendradarbiavimo principu, asmens teisių pagal Sąjungos teisę teismine apsauga turi užtikrinti valstybių narių teismai. Be to, ES sutarties 19 straipsnio 1 dalimi reikalaujama, kad valstybės narės numatytų teisių gynimo priemones, būtinas užtikrinant veiksmingą teisminę apsaugą Sąjungos teisei priklausančiose srityse. Tai turėtų būti daroma laikantis nacionalinių taisyklių, nepanaikinant žalos atlyginimo nuostatos veiksmingumo. Be to, remiantis Orhuso konvencija, atitinkami visuomenės nariai turi turėti teisę kreiptis į teismą, kuri padėtų ginti teisę gyventi sveikatai nekenksmingoje ir gerovę užtikrinančioje aplinkoje;
- (51) siekiant suderinti šią direktyvą su mokslo ir technikos pažanga, pagal SESV 290 straipsnį Komisijai turėtų būti deleguoti įgaliojimai priimti aktus, kuriais būtų iš dalies keičiamos tam tikros priedų dalys, susijusios su stebėsenos suderinimu su pažangiais stebėsenos metodais, be kita ko, siekiant optimaliai pasinaudoti skaitmeninėmis priemonėmis ir atsižvelgiant į atitinkamus metodus, naudojamus kitoje aktualioje Sąjungos teisėje, ir su tretinio bei ketvirtinio valymo reikalavimų taikymo vertinimo rezultatais, ir iš anksto nustatomų taisyklių bei specialių leidimų išleisti nebuities nuotekas į nuotakynus ir komunalinių nuotekų valymo įrenginius reikalavimų taikymu ir kuriais ši direktyva būtų papildyta nustatant minimalią bendrą iš dumblo ir iš komunalinių nuotekų gauto fosforo pakartotinio naudojimo ir perdirbimo normą, atsižvelgiant į turimas technologijas bei išteklius ir fosforo išgavimo

⁽²⁸⁾ 2003 m. sausio 28 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2003/4/EB dėl visuomenės galimybės susipažinti su informacija apie aplinką ir panaikinti Tarybos direktyvą 90/313/EEB (OL L 41, 2003 2 14, p. 26).

⁽²⁹⁾ OL L 124, 2005 5 17, p. 4.

ekonominę gyvybingumą ir atnaujinant informaciją teikiamą visuomenei internetu ir namų ūkiams. Ypač svarbu, kad atlikdama parengiamąjį darbą Komisija tinkamai konsultuotųsi, taip pat ir su ekspertais, ir kad tos konsultacijos būtų vykdomos vadovaujantis 2016 m. balandžio 13 d. Tarpinstituciniame susitarime dėl geresnės teisėkūros⁽³⁰⁾ nustatytais principais. Visų pirma, siekiant užtikrinti vienodas galimybes dalyvauti atliekant su deleguotaisiais aktais susijusį parengiamąjį darbą, Europos Parlamentas ir Taryba visus dokumentus gauna tuo pačiu metu kaip ir valstybių narių ekspertai, o jų ekspertams sistemingai suteikiama galimybė dalyvauti Komisijos ekspertų grupių, kurios atlieka su deleguotaisiais aktais susijusį parengiamąjį darbą, posėdžiuose;

- (52) siekiant užtikrinti vienodas šios direktyvos įgyvendinimo sąlygas, Komisijai turėtų būti suteikti įgyvendinimo įgaliojimai priimti individualių sistemų projektavimo standartus, kuriais nustatoma ataskaitų teikimo forma ir informacijos, kurią turi pateikti nacionalinės institucijos, išsamumo lygis, kuriais nustatomas ketvirtinio valymo kontekste naudotinas rizikos vertinimo formatas bei metodas, patvirtinti ketvirtinio valymo rodiklių stebėsenos ir vertinimo metodus ir su energiniu neutralumu susijusius tikslus, nustatyti bendras tam tikrų gaminių atleidimo nuo didesnės gamintojo atsakomybės reikalavimo taikymo sąlygas ir kriterijus, nustatyti metodikas, kuriomis būtų remiamas integruotų komunalinių nuotekų tvarkymo planų rengimas, būtų plėtojami alternatyvūs rodikliai, susiję su apkrova grindžiamu taršos mažinimo orientaciniu tikslu, grindžiami, pavyzdžiui, paviršinių nuotekų išlajų apimtimi, tuo, kiek kartų jos įvyksta, išleidžiamų komunalinių paviršinių nuotekų apimtimi, arba kiti atitinkami alternatyvūs rodikliai ir nustatyti ėminių ėmimo minimalų dažnumą bei atsparumo antimikrobinėms medžiagoms, tiesiogiai ir netiesiogiai išmetamo ŠESD kiekio ir mikroplastikų kiekio komunalinėse nuotekose ir dumblo matavimo metodikas, nustatyti minimalų atitinkamų teršalų, kurie gali būti aptinkami komunalinėse nuotekose, sąrašą, įskaitant atitinkamų teršalų, kurie gali būti aptinkami, identifikavimo metodiką ir kai kurių stebėtinų teršalų neįtraukimo peržiūros kriterijus, nustatyti suderintą „perfluoralkilintos ir polifluoralkilintos medžiagos (PFAS) iš viso“ ir „PFAS suma“ matavimo komunalinėse nuotekose metodiką ir nustatyti informacijos, kurią valstybės narės turi pateikti ir EAA turi surinkti apie šios direktyvos įgyvendinimą, teikimo formą ir tvarką. Tais įgaliojimais turėtų būti naudojamosi laikantis Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 182/2011⁽³¹⁾;
- (53) valstybės narės turėtų nustatyti sankcijų, taikomų pažeidus pagal šią direktyvą priimtas nacionalines nuostatas, taisykles ir imtis visų būtinų priemonių užtikrinti, kad šios sankcijos būtų įgyvendintos. Sankcijos turėtų būti veiksmingos, proporcingos ir atgrasomos ir jomis turėtų būti atsižvelgiama į atsakingu laikomo atitinkamai fizinio ar juridinio asmens finansinę padėtį;
- (54) laikydamosi Tarpinstitucinio susitarimo dėl geresnės teisėkūros, Komisija turėtų šios direktyvos vertinimą atlikti per tam tikrą laikotarpį nuo datos, iki kurios ji turi būti perkelta į nacionalinę teisę. Tas vertinimas turėtų būti grindžiamas įgyvendinant šią direktyvą sukaupta patirtimi ir surinktais duomenimis, turimomis PSO rekomendacijomis, taip pat atitinkamais mokslo, analitiniais ir epidemiologiniais duomenimis. Atliekant vertinimą ypatingą dėmesį reikėtų skirti visuomenės sveikatos parametrų, naudojamų stebint komunalines nuotekas, tinkamumo analizei, privalomos visuomenės sveikatos parametrų stebėsenos pridėtinės vertės analizei, galimo poreikio koreguoti gaminių, dėl kurių turi būti taikomos didesnės gamintojo atsakomybės sistemos, sąrašą, įskaitant atleidimo nuo didesnės atsakomybės sąlygas, analizei, valstybių narių gamintojams nustatytų potencialiai skirtingų įnašų normų galimo poveikio vidaus rinkos veikimui analizei, didesnės gamintojo atsakomybės sistemos, taikomos gaminiams, generuojantiems PFAS ir mikroplastiką, sukūrimo galimybių ir tinkamumo analizei, reikalavimo rengti privalomus nacionalinius pakartotinio vandens naudojimo planus, įskaitant nacionalinius tikslus ir priemones, pridėtinės vertės ir tinkamumo analizei, energinio neutralumo tikslo įvertinimui, kad būtų išanalizuotos techninės ir ekonominės galimybės pasiekti didesnę energetinio savarankiškumo sektoriuje lygį ir to nauda aplinkai ir klimatui, galimybių išmatuoti komunalinių nuotekų sektoriaus tiesiogiai ir netiesiogiai išmetamą ŠESD kiekį įvertinimui, komunalinių nuotekų valymo sektoriaus galimybės pasiekti poveikio klimatui neutralumą ir tam reikalingo laiko įvertinimui, taip pat tinkamumui ir galimybei nustatyti Sąjungos minimalias azoto iš dumblo ir (arba) iš komunalinių nuotekų pakartotinio naudojimo ir perdirbimo normas;

⁽³⁰⁾ OL L 123, 2016 5 12, p. 1.

⁽³¹⁾ 2011 m. vasario 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 182/2011, kuriuo nustatomos valstybių narių vykdomos Komisijos naudojimosi įgyvendinimo įgaliojimais kontrolės mechanizmų taisyklės ir bendrieji principai (OL L 55, 2011 2 28, p. 13).

- (55) Direktyvoje 91/271/EEB specialūs terminai numatyti Majotui dėl to, kad 2014 m. jis buvo įtrauktas į atokiausių regionų, kaip tai suprantama SESV 349 straipsnyje, sąrašą. Todėl pareigų įrengti nuotakynus ir taikyti antrinių nuotekų valymą komunalinėms nuotekoms, susidarančioms 2 000 GE dydžio ir didesnėse aglomeracijose, taikymas Majotui turėtų būti atidėtas;
- (56) tikslinga atsižvelgti į ypatingą Majoto ir Sąjungos kitų atokiausių regionų, išvardytų SESV 349 straipsnyje, kuriame numatytos konkrečios paramos šiems regionams priemonės, padėtį. Kalbant apie tų teritorijų komunalinių nuotekų valymą, ypatingas dėmesys turėtų būti skiriamas sudėtingoms sąlygoms, susijusioms su tų teritorijų topografija ir izoliuotumu;
- (57) siekiant užtikrinti aplinkos apsaugos tęstinumą, svarbu, kad valstybės narės išlaikytų bent dabartinį tretinio valymo lygį, kol bus pradėti taikyti nauji fosforo ir azoto kiekio mažinimo reikalavimai. Todėl Direktyvos 91/271/EEB 5 straipsnis turėtų būti taikomas tol, kol bus pradėti taikyti tie nauji reikalavimai;
- (58) kadangi šios direktyvos tikslų, t. y. apsaugoti aplinką ir visuomenės sveikatą, siekti, kad komunalinių nuotekų surinkimo ir valymo veiklos poveikis klimatui būtų neutralus, gerinti galimybę naudotis sanitarijos paslaugomis ir užtikrinti reguliarių visuomenės sveikatai svarbių parametrų stebėjimą, valstybės narės negali deramai pasiekti, o dėl veiksmų masto ir poveikio tų tikslų būtų geriau siekti Sąjungos lygmeniu, laikydamosi ES sutarties 5 straipsnyje nustatyto subsidiarumo principo Sąjunga gali patvirtinti priemones. Pagal tame straipsnyje nustatytą proporcingumo principą šia direktyva neviršijama to, kas būtina nurodytiems tikslams pasiekti;
- (59) pareiga perkelti šią direktyvą į nacionalinę teisę turėtų apsiriboti tomis nuostatomis, kurios iš esmės skiriasi nuo Direktyvos 91/271/EEB nuostatų. Pareiga perkelti nepakeistas nuostatas atsiranda pagal tą direktyvą;
- (60) ši direktyva neturėtų daryti poveikio valstybių narių pareigoms, susijusioms su direktyvų perkėlimo į nacionalinę teisę terminais, nurodytais VII priedo B dalyje,

PRIĖMĖ ŠIĄ DIREKTYVĄ:

1 straipsnis

Dalykas

Šia direktyva nustatomos taisyklės dėl komunalinių nuotekų surinkimo, valymo ir išleidimo, siekiant apsaugoti aplinką ir žmonių sveikatą, laikantis koncepcijos „Viena sveikata“, kartu laipsniškai mažinant išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų (ŠESD) kiekį iki tvaraus lygio, gerinant komunalinių nuotekų surinkimo ir valymo veiklos energijos balansą ir padedant pereiti prie žiedinės ekonomikos. Ja taip pat nustatomos taisyklės dėl galimybės naudotis sanitarijos paslaugomis visiems, komunalinių nuotekų sektoriaus skaidrumo, reguliarios komunalinių nuotekų parametrų, kurie yra svarbūs visuomenės sveikatai, stebėsenos ir principo „teršėjas moka“ įgyvendinimo.

2 straipsnis

Terminų apibrėžtys

Šioje direktyvoje vartojamų terminų apibrėžtys:

- 1) komunalinės nuotekos – bet kuris iš šių dalykų:
 - a) buitinės nuotekos;
 - b) buitinių ir nebutinių nuotekų mišinys;
 - c) buitinių nuotekų ir komunalinių paviršinių nuotekų mišinys;
 - d) buitinių nuotekų, nebutinių nuotekų ir komunalinių paviršinių nuotekų mišinys;
- 2) buitinės nuotekos – gyvenamųjų vietovių, paslaugų ir įstaigų nuotekos, kurios daugiausia susidaro dėl žmogaus medžiagų apykaitos ar buitinės namų veiklos arba dėl abiejų;

- 3) nebuitinės nuotekos – nuotekos, išskyrus buitines nuotekas ir komunalines paviršines nuotekas, išleidžiamos iš vietų, naudojamų prekybos arba pramonės ar ekonominei veiklai vykdyti;
- 4) aglomeracija – teritorija, kurioje populiacija, išreikšta gyventojų ekvivalentu, kartu su ekonomine veikla arba atskirai, yra pakankamai koncentruota, kad komunalinės nuotekos būtų surenkamos ir nukreipiamos į vieną ar daugiau komunalinių nuotekų valymo įrenginių arba į vieną ar daugiau galutinių išleidimo vietų;
- 5) komunalinės paviršinės nuotekos – kritulių vanduo aglomeracijose, surinktas mišriąja ar atskirąja kanalizacija;
- 6) paviršinių nuotekų išlaja – kritulių arba sistemos sutrikimų sukelta nevalytų komunalinių nuotekų išlaja iš mišriosios kanalizacijos į nuotekų priimtuvą;
- 7) nuotakynas – vamzdynų sistema komunalinėms nuotekoms surinkti ir transportuoti;
- 8) mišrioji kanalizacija – vienas bendras vamzdynas komunalinėms nuotekoms, įskaitant komunalines paviršines nuotekas, surinkti ir transportuoti;
- 9) atskiroji kanalizacija – vamzdynas atskirai surinkti ir transportuoti vieną iš šių dalykų:
 - a) buitines nuotekas;
 - b) nebuitines nuotekas;
 - c) buitinių ir nebuitinių nuotekų mišinį;
 - d) komunalines paviršines nuotekas;
- 10) 1 gyventojų ekvivalentas arba (1 GE) – organinių biologiškai skaidžių teršalų apkrova per parą, kuriai biochemiškai suskaidyti per penkias paras suvartojamo deguonies poreikis (biocheminis deguonies suvartojimas per 5 paras, BDS₅) yra 60 g deguonies per parą;
- 11) pirminis valymas – komunalinių nuotekų valymas taikant mechaninį ir (arba) cheminį procesą, apimantį skendinčių medžiagų nusodinimą, ar kitokius procesus, kai atitekančių nuotekų BDS₅ sumažinamas bent 20 % prieš jas išleidžiant, o bendrasis skendinčių medžiagų kiekis, buvęs atitekančiose nuotekose, sumažinamas bent 50 %;
- 12) antrinis valymas – komunalinių nuotekų valymas taikant procesą, paprastai apimantį biologinį valymą ir antrinį nusodinimą, arba kitokį procesą, kuriuo sumažinamas biologiškai skaidžių organinių medžiagų kiekis komunalinėse nuotekose;
- 13) tretinis valymas – komunalinių nuotekų valymas taikant tokį procesą, kuriuo sumažinamas azoto ir (arba) fosforo kiekis komunalinėse nuotekose;
- 14) ketvirtinis valymas – komunalinių nuotekų valymas taikant tokį procesą, kuriuo sumažinamas įvairių mikroteršalų kiekis komunalinėse nuotekose;
- 15) dumblas – organinės ir neorganinės liekanos, susidarančios valant komunalines nuotekas komunalinių nuotekų valymo įrenginyje, išskyrus smėlį, riebalus, kitas atliekas ir bet kokias nuosėdas ir liekanas, susidariusias pradinio apdorojimo etapu;
- 16) eutrofikacija – maisto medžiagų, ypač azoto ir (arba) fosforo junginių, kurie skatina dumblių bei aukštesniųjų augalų augimą, gausėjimas vandenyje, kuris nepageidaujamai sutrikdo vandens organizmų pusiausvyrą ir daro poveikį tokio vandens kokybei;
- 17) mikroteršalas – cheminė medžiaga, kaip apibrėžta Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1907/2006 ⁽³²⁾ 3 straipsnio 1 punkte, įskaitant jos skilimo produktus, kuri paprastai aptinkama vandens aplinkoje, komunalinėse nuotekose arba dumble ir kuri gali būti laikoma pavojinga aplinkai arba žmonių sveikatai, remiantis Reglamentu (EB) Nr. 1272/2008 I priedo 3 ir 4 dalyse pateiktais atitinkamais kriterijais, net esant mažai koncentracijai;

⁽³²⁾ 2006 m. gruodžio 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1907/2006 dėl cheminių medžiagų registracijos, įvertinimo, autorizacijos ir apribojimų (REACH), įsteigiantis Europos cheminių medžiagų agentūrą, iš dalies keičiantis Direktyvą 1999/45/EB bei panaikinantis Tarybos reglamentą (EEB) Nr. 793/93, Komisijos reglamentą (EB) Nr. 1488/94, Tarybos direktyvą 76/769/EEB ir Komisijos direktyvas 91/155/EEB, 93/67/EEB, 93/105/EB bei 2000/21/EB (OL L 396, 2006 12 30, p. 1).

- 18) skiedimo santykis – nuotekų priimtovo metinio srauto išleidimo vietoje pastarųjų penkerių metų vidurkio ir į paviršinius vandenis išleidžiamų komunalinių nuotekų metinio tūrio pastarųjų penkerių metų vidurkio santykis;
- 19) gamintojas – gamintojas, importuotojas ar platintojas, kuris vykdydamas profesinę veiklą pateikia gaminius valstybės narės rinkai, be kita ko, pagal nuotolinės prekybos sutartį, kaip apibrėžta Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2011/83/ES⁽³³⁾ 2 straipsnio 7 punkte;
- 20) gamintojo atsakomybę perimanti organizacija – nacionaliniu lygmeniu pripažinta organizacija, įsteigta siekiant sudaryti gamintojams sąlygas vykdyti jų pareigas pagal 9 ir 10 straipsnius;
- 21) sanitarija – saugios, higieniškos, patikimos ir socialiai bei kultūriškai priimtinos priemonės ir paslaugos, skirtos žmonių šlapimui bei išmatoms tvarkyti ir šalinti, ir menstruacijų metu reikalingų gaminių keitimo ir šalinimo priemonės ir paslaugos, kuriomis užtikrinamas privatumas ir orumas;
- 22) atsparumas antimikrobinėms medžiagoms – mikroorganizmų gebėjimas išgyventi arba daugintis esant tokiai antimikrobinės medžiagos koncentracijai, kurios paprastai pakanka tos pačios rūšies mikroorganizmų dauginimuisi nuslopinti arba jiems sunaikinti;
- 23) koncepcija „Viena sveikata“ – koncepcija „Viena sveikata“, kaip apibrėžta Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2022/2371⁽³⁴⁾ 3 straipsnio 7 punkte;
- 24) suinteresuota visuomenė – visuomenė, kuriai turi arba gali turėti poveikį su šios direktyvos 6, 7 arba 8 straipsnyje nustatytų pareigų įgyvendinimu susijusio sprendimo priėmimas arba kuri yra tokiu priėmimu suinteresuota; šios termino apibrėžties tikslais, nevyriausybinių organizacijų, skatinančios aplinkos ar žmonių sveikatos apsaugą ir atitinkančios visus nacionalinės teisės reikalavimus, laikomos suinteresuotomis;
- 25) bioterpė – visos priemonės, paprastai gaminamos iš plastiko, naudojamos komunalinių nuotekų valymo įrenginiuose reikalingoms bakterijoms dauginti;
- 26) pateikimas rinkai – gaminio tiekimas valstybės narės rinkai pirmą kartą;
- 27) apkrova – organinių biologiškai skaidžių medžiagų kiekis, matuojamas kaip BDS, komunalinėse nuotekose, išreikštas GE, arba bet kokio teršalo ar maisto medžiagos kiekis, išreikštas masės vienetais per tam tikrą laiką;
- 28) individuali sistema – sanitarijos įrenginys, kuriame surenkamos, kaupiamos, valomos arba šalinamos buitinės nuotekos iš pastatų ar pastatų dalių, neprijungtų prie nuotakyno.

3 straipsnis

Nuotakynai ir aglomeracijos apkrovos apskaičiavimas

1. Valstybės narės užtikrina, kad visos 2 000 GE dydžio arba didesnės aglomeracijos atitiktų šiuos reikalavimus:
 - a) jose būtų nuotakynai;
 - b) prie nuotakyno būtų prijungti visi jų buitinių nuotekų šaltiniai.
2. Valstybės narės užtikrina, kad 1 000 GE dydžio ir didesnės, tačiau neviršijančios 2 000 GE dydžio, aglomeracijos atitiktų 1 dalies reikalavimus ne vėliau kaip 2035 m. gruodžio 31 d.

Valstybės narės gali nukrypti nuo pirmoje pastraipoje nurodyto termino ne ilgesnį laikotarpį kaip:

- a) 8 metai, jei 2025 m. sausio 1 d.:

⁽³³⁾ 2011 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2011/83/ES dėl vartotojų teisių, kuria iš dalies keičiamos Tarybos direktyva 93/13/EEB ir Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 1999/44/EB bei panaikinamos Tarybos direktyva 85/577/EEB ir Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 97/7/EB (OL L 304, 2011 11 22, p. 64).

⁽³⁴⁾ 2022 m. lapkričio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2022/2371 dėl didelių tarpvalstybinio pobūdžio grėsmių sveikatai, kuriuo panaikinamas Sprendimas Nr. 1082/2013/ES (OL L 314, 2022 12 6, p. 26).

- i) mažiau nei 50 % pirmoje pastraipoje nurodytų aglomeracijų turi nuotakynus arba
 - ii) mažiau nei 50 % pirmoje pastraipoje nurodytų aglomeracijų komunalinių nuotekų apkrovos surenkama nuotakynuose;
- b) 10 metų, jei 2025 m. sausio 1 d.:
- i) mažiau nei 25 % pirmoje pastraipoje nurodytų aglomeracijų turi nuotakynus arba
 - ii) mažiau nei 25 % pirmoje pastraipoje nurodytų aglomeracijų komunalinių nuotekų apkrovos surenkama nuotakynuose.

Bulgarija, Kroatija ir Rumunija gali nukrypti nuo pirmoje pastraipoje nurodyto termino ne ilgesnį laikotarpį kaip:

- a) 12 metų, jei 2025 m. sausio 1 d.:
- i) mažiau nei 50 % pirmoje pastraipoje nurodytų aglomeracijų turi nuotakynus arba
 - ii) mažiau nei 50 % pirmoje pastraipoje nurodytų aglomeracijų komunalinių nuotekų apkrovos surenkama nuotakynuose;
- b) 14 metų, jei 2025 m. sausio 1 d.:
- i) mažiau nei 25 % pirmoje pastraipoje nurodytų aglomeracijų turi nuotakynus arba
 - ii) mažiau nei 25 % pirmoje pastraipoje nurodytų aglomeracijų komunalinių nuotekų apkrovos surenkama nuotakynuose.

Jeigu valstybės narės nukrypsta nuo pirmoje pastraipoje nurodyto termino, jos užtikrina, kad į jų pirmąsias nacionalines įgyvendinimo programas, nurodytas 23 straipsnyje, būtų įtrauktas:

- a) 1 000 GE dydžio ir didesnių, tačiau neviršijančių 2 000 GE dydžio, aglomeracijų, kuriose nėra viso nuotakyno, skaičius 2025 m. sausio 1 d. ir
- b) planas, kuriame išsamiai nurodomos investicijos, būtinos, kad per pratęstus terminus tose aglomeracijose būtų užtikrinta visiška atitiktis, ir
- c) techninės ar ekonominės priežastys, pateisinančios šioje dalyje nurodyto termino pratęsimą.

Pirmoje pastraipoje nurodytas termino pratęsimas taikomas tik tuo atveju, jei tenkinamos antroje ar trečioje ir ketvirtoje pastraipose nurodytos sąlygos. Jei tos sąlygos nėra tenkinamos, Komisija apie tai informuoja valstybės nars ne vėliau kaip 2028 m. liepos 31 d.

3. GE išreikšta aglomeracijos apkrova yra apskaičiuojama pagal didžiausią vidutinę savaitės apkrovą, susidariusią toje aglomeracijoje per metus, išskyrus neįprastas meteorologines situacijas, kylančias, pavyzdžiui, dėl smarkių liūčių.

4. Nuotakynai turi atitikti I priedo A dalies reikalavimus.

4 straipsnis

Individualios sistemos

1. Valstybės narės gali nukrypti nuo 3 straipsnio tik tuo atveju, jei nuotakyno įrengimas arba prijungimas prie nuotakyno nėra pateisinamas dėl to, kad tai neduotų naudos aplinkai ar žmonių sveikatai, arba tai nėra techniškai įmanoma, arba tai būtų susiję su pernelyg didelėmis išlaidomis. Nukrypdomos nuo 3 straipsnio, valstybės narės užtikrina, kad 1 000 GE dydžio ir didesnėse aglomeracijose arba dalyje tų aglomeracijų būtų naudojamos individualios komunalinių nuotekų surinkimo, kaupimo ir, kai taikytina, valymo sistemos.

2. Valstybės narės užtikrina, kad 1 dalyje nurodytos individualios sistemos būtų suprojektuotos, eksploatuojamos ir techniškai prižiūrimos taip, kad jomis būtų pasiektas toks pats aplinkos ir žmonių sveikatos apsaugos lygis, kaip ir atliekant 6 ir 7 straipsniuose nurodytą antrinę ir tretinę valymą.

3. Valstybės narės užtikrina, kad individualios sistemos, kurios yra naudojamos 1 000 GE dydžio ir didesnėse aglomeracijose, būtų įregistruotos registre. Valstybės narės užtikrina, kad kompetentinga institucija ar kita nacionaliniu, regiono ar vietos lygmeniu įgaliota įstaiga vykdytų tų sistemų reguliarių tikrinimą arba vykdytų kitas tų sistemų reguliarios patikros ar kontrolės priemones, laikydamosi rizika grindžiamo požiūrio.

4. Komisijai suteikiami įgaliojimai priimti įgyvendinimo aktus, kuriais nustatomi minimalūs reikalavimai dėl:

- a) 1 ir 2 dalyse nurodytų individualių sistemų projektavimo, eksploatavimo bei techninės priežiūros ir
- b) 3 dalyje nurodytų reguliarių patikrinimų, įskaitant minimalaus tokių patikrinimų dažnumo nustatymą atsižvelgiant į individualios sistemos rūšį ir laikantis rizika grindžiamo požiūrio.

Tie įgyvendinimo aktai priimami ne vėliau kaip 2028 m. sausio 2 d. laikantis 28 straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

2 dalyje ir šioje dalyje nurodyti su projektavimu susiję reikalavimai netaikomi 1 dalyje nurodytoms individualioms sistemoms, kurios buvo sukurtos iki 2025 m. sausio 1 d.

5. Valstybės narės, kuriose individualios sistemos naudojamos daugiau kaip 2 % komunalinių nuotekų apkrovos nacionaliniu lygmeniu 2 000 GE dydžio ir didesnėse aglomeracijose surinkti ir (arba) išvalyti, pateikia Komisijai individualių sistemų naudojimo pagrindimą. Tuo pagrindu:

- a) įrodoma, kad 1 dalyje nustatytos individualių sistemų naudojimo sąlygos yra tenkinamos;
- b) apibūdinamos pagal 2 ir 3 dalis taikomos priemonės;
- c) įrodoma, kad laikomasi 4 dalyje nurodytų minimaliųjų reikalavimų, jei Komisija yra pasinaudojusi savo įgyvendinimo įgaliojimais pagal tą dalį;
- d) įrodoma, kad individualių sistemų naudojimas netrukdo valstybėms narėms laikytis Direktyvos 2000/60/EB 4 straipsnyje nustatytų aplinkos apsaugos tikslų.

6. Komisijai suteikiami įgaliojimai priimti įgyvendinimo aktus, kuriais nustatoma 5 dalyje nurodytos informacijos teikimo forma. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 28 straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

5 straipsnis

Integruoti komunalinių nuotekų tvarkymo planai

1. Ne vėliau kaip iki 2033 m. gruodžio 31 d. valstybės narės užtikrina, kad būtų parengtas integruotas komunalinių nuotekų tvarkymo planas, skirtas 100 000 GE dydžio ir didesnių aglomeracijų nuotekų surinkimo teritorijoms.

2. Ne vėliau kaip per šešis mėnesius po pirmo upių baseinų valdymo plano atnaujinimo pagal Direktyvos 2000/60/EB 13 straipsnio 7 dalį, 2025 m. sausio 1 d., bet ne vėliau kaip 2028 m. birželio 22 d., valstybės narės sudaro sąrašą 10 000–100 000 GE dydžio aglomeracijų, kurios, atsižvelgiant į ankstesnio laikotarpio duomenis, modeliavimą ir naujausias klimato prognozes, be kita ko, sezoninius svyravimus, taip pat spaudimą ir antropogeninio poveikio vertinimą, atliktą pagal upių baseinų valdymo planą, atitinka vieną ar daugiau iš šių sąlygų:

- a) paviršinių nuotekų išlaja kelia grėsmę aplinkai arba žmonių sveikatai;
- b) paviršinių nuotekų išlaja sudaro daugiau kaip 2 % metinės surinktų komunalinių nuotekų apkrovos pagal I priedo 1 lentelėje ir, kai aktualu, 2 lentelėje nurodytus parametrus, apskaičiuotos pagal srautą sausomis oro sąlygomis;
- c) dėl paviršinių nuotekų išlajos neįmanoma įgyvendinti kurio nors iš šių dalykų:

- i) pagal Direktyvos (ES) 2020/2184 5 straipsnį nustatytų reikalavimų;

- ii) Direktyvos 2006/7/EB 5 straipsnio 3 dalyje nustatytų reikalavimų;
 - iii) Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2008/105/EB ⁽³⁵⁾ 3 straipsnyje nustatytų reikalavimų;
 - iv) Direktyvos 2000/60/EB 4 straipsnyje nustatytų aplinkos apsaugos tikslų;
 - v) Direktyvos 2008/56/EB 1 straipsnyje nustatytų reikalavimų;
 - vi) Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2006/118/EB ⁽³⁶⁾ 3 straipsnyje nustatytų reikalavimų;
- d) buvo nustatyti atitinkami taškai atskirojoje kanalizacijoje, kuriuose numatoma, kad komunalinės paviršinės nuotekos bus užterštos taip, kad jų išleidimas į nuotekų priimtuvą galės būti laikomas keliančiu riziką aplinkai ar žmonių sveikatai arba trukdys įgyvendinti kurį nors iš c punkte nurodytų reikalavimų arba aplinkos apsaugos tikslų.

Sudariusios pirmoje pastraipoje nurodytą sąrašą, valstybės narės jį peržiūri kas šešerius metus ir prireikus atnaujina.

3. Ne vėliau kaip 2039 m. gruodžio 31 d. valstybės narės užtikrina, kad būtų parengti integruoti 2 dalyje nurodytų aglomeracijų nuotekų surinkimo teritorijų komunalinių nuotekų tvarkymo planai.

4. Integruoti komunalinių nuotekų tvarkymo planai paprašius pateikiami Komisijai.

5. Integruoti komunalinių nuotekų tvarkymo planai apima bent V priede nustatytus elementus ir, kai įmanoma, jose pirmenybė teikiama žaliosios ir mėlynosios infrastruktūros sprendimams.

6. Komisijai suteikiami įgaliojimai priimti įgyvendinimo aktus, nustatant:

- a) V priedo 3 punkte nurodytų priemonių nustatymo metodikas;
- b) alternatyvių rodiklių, pagal kuriuos galima patikrinti, ar V priedo 2 punkto a dalyje nurodytas orientacinis taršos mažinimo tikslas yra pasiektas, nustatymo metodikas;
- c) formą, kuria integruoti komunalinių nuotekų tvarkymo planai turi būti pateikiami Komisijai, jei ji jų paprašo pagal 4 dalį.

Tie įgyvendinimo aktai priimami ne vėliau kaip 2028 m. sausio 2 d. laikantis 28 straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

7. Valstybės narės užtikrina, kad parengti integruoti komunalinių nuotekų tvarkymo planai būtų peržiūrimi bent kas šešerius metus ir prireikus atnaujinami. Atnaujinus 2 dalyje nurodytą sąrašą, valstybės narės užtikrina, kad integruoti aglomeracijų valdymo planai būtų parengti per šešerius metus nuo jų įtraukimo į tą sąrašą.

6 straipsnis

Antrinis valymas

1. Valstybės narės užtikrina, kad komunalinės nuotekos iš komunalinių nuotekų valymo įrenginių, valančių komunalines nuotekas iš 2 000 GE dydžio ir didesnių aglomeracijų, prieš jas išleidžiant į nuotekų priimtuvą, atitiktų I priedo B dalyje ir 1 lentelėje nustatytus atitinkamus antrinio valymo reikalavimus, laikantis I priedo C dalyje nustatytų stebėsenos ir rezultatų vertinimo metodų. Nedarant poveikio galimybei taikyti alternatyvius metodus, kaip nurodyta I priedo C dalies 1 punkte, didžiausias leistinas ėminių, neatitinkančių I priedo B dalyje ir 1 lentelėje nustatytų parametrų verčių, skaičius yra nustatytas I priedo C dalyje ir 4 lentelėje.

2 000 GE dydžio ir didesnių, tačiau neviršijančių 10 000 GE dydžio, aglomeracijoms, kurių nuotekos išleidžiamos į pakrančių vandenį, kaip apibrėžta Direktyvoje 2000/60/EB, ir kuriose 2025 m. sausio 1 d. taikomas atitinkamas valymas pagal Direktyvos 91/271/EEB 7 straipsnį, pirmoje pastraipoje nustatyta pareiga netaikoma iki 2037 m. gruodžio 31 d.

⁽³⁵⁾ 2008 m. gruodžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2008/105/EB dėl aplinkos kokybės standartų vandens politikos srityje, iš dalies keičianti ir panaikinanti Tarybos direktyvas 82/176/EEB, 83/513/EEB, 84/156/EEB, 84/491/EEB, 86/280/EEB ir iš dalies keičianti Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2000/60/EB (OL L 348, 2008 12 24, p. 84).

⁽³⁶⁾ 2006 m. gruodžio 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2006/118/EB dėl požeminio vandens apsaugos nuo taršos ir jo būklės blogėjimo (OL L 372, 2006 12 27, p. 19).

2. Aglomeracijoms, kurių komunalinės nuotekos išleidžiamos į mažiau jautrias zonas, kaip nurodyta Direktyvos 91/271/EEB 6 straipsnio 1 dalyje, 2025 m. sausio 1 d., 1 dalyje nustatytos pareigos pradedamos taikyti 2037 m. gruodžio 31 d.

3. Valstybės narės užtikrina, kad ne vėliau kaip 2035 m. gruodžio 31 d. nuotekos iš komunalinių nuotekų valymo įrenginių, valančių komunalines nuotekas iš 1 000 GE dydžio ir didesnių, tačiau neviršijančių 2 000 GE dydžio, aglomeracijų, prieš jas išleidžiant į nuotekų priimtuvą, atitiktų I priedo B dalyje ir 1 lentelėje nustatytus atitinkamus antrinio valymo reikalavimus, laikantis I priedo C dalyje nustatytų stebėsenos ir rezultatų vertinimo metodų. Nedarant poveikio galimybei taikyti alternatyvius metodus, kaip nurodyta I priedo C dalies 1 punkte, didžiausias leistinas ėminių, neatitinkančių I priedo B dalyje ir 1 lentelėje nustatytų parametrų verčių, skaičius yra nustatytas I priedo C dalyje ir 4 lentelėje.

Valstybės narės gali nukrypti nuo pirmoje pastraipoje nurodyto termino ne ilgesnį laikotarpį kaip:

a) 8 metai, jei 2025 m. sausio 1 d.:

- i) mažiau kaip 50 % pirmoje pastraipoje nurodytų aglomeracijų komunalinių nuotekų išleidimams taikomas antrinis valymas jų teritorijoje pagal I priedo B dalį ir 1 lentelę arba
- ii) mažiau kaip 50 % pirmoje pastraipoje nurodytų aglomeracijų komunalinių nuotekų apkrovos taikomas antrinis valymas jų teritorijoje pagal I priedo B dalį ir 1 lentelę;

b) 10 metų, jei 2025 m. sausio 1 d.:

- i) mažiau kaip 25 % pirmoje pastraipoje nurodytų aglomeracijų komunalinių nuotekų išleidimams taikomas antrinis valymas jų teritorijoje pagal I priedo B dalį ir 1 lentelę arba
- ii) mažiau kaip 25 % pirmoje pastraipoje nurodytų aglomeracijų komunalinių nuotekų apkrovos taikomas antrinis valymas jų teritorijoje pagal I priedo B dalį ir 1 lentelę.

Bulgarija, Kroatija ir Rumunija gali nukrypti nuo pirmoje pastraipoje nurodyto termino ne ilgesnį laikotarpį kaip:

a) 12 metų, jei 2025 m. sausio 1 d.:

- i) mažiau kaip 50 % pirmoje pastraipoje nurodytų aglomeracijų komunalinių nuotekų išleidimams taikomas antrinis valymas jų teritorijoje pagal I priedo B dalį ir 1 lentelę arba
- ii) mažiau kaip 50 % pirmoje pastraipoje nurodytų aglomeracijų komunalinių nuotekų apkrovos taikomas antrinis valymas jų teritorijoje pagal I priedo B dalį ir 1 lentelę;

b) 14 metų, jei 2025 m. sausio 1 d.:

- i) mažiau kaip 25 % pirmoje pastraipoje nurodytų aglomeracijų komunalinių nuotekų išleidimams taikomas antrinis valymas jų teritorijoje pagal I priedo B dalį ir 1 lentelę arba
- ii) mažiau kaip 25 % pirmoje pastraipoje nurodytų aglomeracijų komunalinių nuotekų apkrovos taikomas antrinis valymas jų teritorijoje pagal I priedo B dalį ir 1 lentelę.

Jeigu valstybės narės nukrypsta nuo pirmoje pastraipoje nurodyto termino, jos užtikrina, kad į jų pirmąją nacionalinę įgyvendinimo programą, nurodytą 23 straipsnyje, būtų įtraukta:

- a) 1 000 GE dydžio ir didesnių, tačiau neviršijančių 2 000 GE dydžio, aglomeracijų, kuriose 2025 m. sausio 1 d. nėra antrinio valymo, skaičius;
- b) planas, kuriame išsamiai nurodomos investicijos, būtinos, kad per pratęstus terminus tose aglomeracijose būtų užtikrinta visiška atitiktis, ir
- c) techninės ar ekonominės priežastys, pateisinančios pirmoje pastraipoje nurodytų terminų pratęsimą.

Pirmoje pastraipoje nurodytas termino pratęsimas taikomas tik tuo atveju, jei tenkinamos antroje ar trečioje ir ketvirtoje pastraipose nurodytos sąlygos. Jei tos sąlygos nėra tenkinamos, Komisija apie tai informuoja valstybes nares ne vėliau kaip 2028 m. liepos 31 d.

4. Išleidžiamoms komunalinėms nuotekoms iki 2045 m. gruodžio 31 d. gali būti taikomi ne tokie griežti valymo reikalavimai, kaip numatyta 1 ir 3 dalyse, kai jos išleidžiamos į:

- a) aukštų kalnų regionuose, t. y. daugiau kaip 1 500 m virš jūros lygio, esančius vandenį, kur veiksmingą biologinį valymą sunku taikyti dėl žemos temperatūros;
- b) giliuosius jūrų vandenį, kai išleidžiamos komunalinės nuotekos yra iš mažesnių negu 150 000 GE dydžio aglomeracijų mažiau apgyvendintuose atokiausiuose regionuose, kaip tai suprantama SESV 349 straipsnyje, kuriuose veiksmingą biologinį valymą sunku atlikti dėl teritorijos topografijos ir geografijos, arba
- c) komunalines nuotekas iš mažų, 1 000 GE dydžio ir didesnių, tačiau neviršijančių 2 000 GE dydžio, aglomeracijų šalto klimato regionuose, kuriuose dėl žemos temperatūros sunku atlikti veiksmingą biologinį valymą, jeigu vidutinė ketvirčio vandens temperatūra įtekėjimo vietoje yra žemesnė nei 6 °C.

Pirma pastraipa taikoma su sąlyga, kad atitinkamos valstybės narės pateikia Komisijai išsamius tyrimus, įrodančius, kad toks išleidimas nedaro neigiamo poveikio aplinkai ir žmonių sveikatai ir dėl jo netrukdoma tam, kad nuotekų priimtumas atitiktų atitinkamus kokybės tikslus ir atitinkamas kitos atitinkamos Sąjungos teisės nuostatas.

5. GE išreikšta apkrova yra apskaičiuojama pagal maksimalią vidutinę savaitės apkrovą, kuri per metus patenka į komunalinių nuotekų valymo įrenginius, neatsižvelgiant į neįprastas meteorologines situacijas, kylančias, pavyzdžiui, dėl smarkių liūčių.

7 straipsnis

Tretinis valymas

1. Valstybės narės užtikrina, kad nuotekos iš komunalinių nuotekų valymo įrenginių, kuriuose komunalinės nuotekos valomos 150 000 GE dydžio ir didesnė apkrova ir kuriuose 2025 m. sausio 1 d. tretinis valymas neatliekamas, prieš nuotekas išleidžiant į nuotekų priimtuvą, atitiktų atitinkamus tretinio valymo reikalavimus pagal I priedo B dalį ir 2 lentelę ne vėliau kaip:

- a) 2033 m. gruodžio 31 d. nuotekų, išleidžiamų iš 30 % tų komunalinių nuotekų valymo įrenginių atveju;
- b) 2036 m. gruodžio 31 d. nuotekų, išleidžiamų iš 70 % tų komunalinių nuotekų valymo įrenginių atveju.

Ne vėliau kaip 2039 m. gruodžio 31 d. valstybės narės užtikrina, kad visos nuotekos iš komunalinių nuotekų valymo įrenginių, kuriuose komunalinės nuotekos valomos 150 000 GE dydžio ir didesnė apkrova, prieš nuotekas išleidžiant į nuotekų priimtuvą, atitiktų atitinkamus tretinio valymo reikalavimus, nurodytus I priedo B dalyje ir 2 lentelėje.

2. Ne vėliau kaip 2027 m. gruodžio 31 d. valstybės narės sudaro ir paskelbia savo teritorijoje esančių eutrofikacijai jautrių zonų sąrašą. Jame jos pateikia informaciją apie tai, ar zonos yra jautrios fosforui arba azotui arba yra jautrios ir azotui, ir fosforui. Jos tą sąrašą atnaujiną kas šešerius metus pradedant nuo 2033 m. gruodžio 31 d.

Pirmoje pastraipoje nurodytas sąrašas apima II priede nurodytas zonas.

Pirmoje pastraipoje nustatytas reikalavimas netaikomas, jei valstybė narė visoje savo teritorijoje taiko tretinį valymą pagal 5 dalį.

3. Nedarant poveikio 1 daliai, valstybės narės užtikrina, kad komunalinės nuotekos iš komunalinių nuotekų valymo įrenginių, valančių komunalines nuotekas iš 10 000 GE dydžio ir didesnių aglomeracijų, prieš nuotekas išleidžiant į 2 dalyje nurodytą sąrašą įtrauktas zonas, atitiktų I priedo B dalyje ir 2 lentelėje nustatytus atitinkamus tretinio valymo reikalavimus ne vėliau kaip:

- a) 2033 m. gruodžio 31 d. – iš 20 % tų aglomeracijų;
- b) 2036 m. gruodžio 31 d. – iš 40 % tų aglomeracijų;
- c) 2039 m. gruodžio 31 d. – iš 60 % tų aglomeracijų;
- d) 2045 m. gruodžio 31 d. – iš visų tų aglomeracijų.

4. Valstybės narės gali nukrypti nuo 3 dalies d punkte nurodyto termino ne ilgiau kaip aštuonerius metus laikantis šių sąlygų:

a) 2025 m. sausio 1 d. ne mažiau kaip 50 % atitinkamų aglomeracijų tretinis valymas netaikomas pagal Direktyvoje 91/271/EEB nustatytus reikalavimus arba jis neatitinka tos direktyvos I priedo B dalies ir 2 lentelės reikalavimų, ir

b) i) pirmąją nacionalinę įgyvendinimo programą, pateiktą pagal 23 straipsnio 2 dalį, įtraukta:

ii) 2025 m. sausio 1 d. – 3 dalyje nurodytų aglomeracijų, kuriose tretinis valymas netaikomas pagal Direktyvoje 91/271/EEB nustatytus reikalavimus arba jis neatitinka tos direktyvos I priedo B dalies ir 2 lentelės reikalavimų, ir

iii) planas, kuriame išsamiai nurodomos investicijos, būtinos, kad per pratęstą terminą tose aglomeracijose būtų užtikrinta visiška atitiktis,

iii) techninės ar ekonominės priežastys, pateisinančios 3 dalies d punkte nurodyto termino pratęsimą.

Šioje dalyje nurodytas termino pratęsimas galioja tik tuo atveju, jei tenkinamos pirmoje pastraipoje nurodytos sąlygos. Jei tos sąlygos nėra tenkinamos, Komisija apie tai informuoja valstybės nares ne vėliau kaip 2028 m. liepos 31 d. Tačiau komunalinių nuotekų valymo įrenginiai, kuriuose valoma 150 000 GE dydžio ir didesnė apkrova, turi atitikti 1 dalyje nustatytus terminus.

5. 1 ir 3 dalyse nurodyti komunalinių nuotekų išleidimai turi atitikti I priedo B dalyje ir 2 lentelėje nustatytus atitinkamus reikalavimus, laikantis I priedo C dalyje nustatytų stebėsenos ir rezultatų vertinimo metodų. Ėminių pagal kiekvieną I priedo 2 lentelėje nurodytą parametą metinis vidurkis turi atitikti toje lentelėje nustatytas atitinkamas parametrų vertes.

6. Komunalinių nuotekų valymo įrenginiams, kurie statomi, kuriuose iš esmės vykdomas atnaujinimas, kiek tai susiję su jų atliekamu tretiniu valymu, arba kurių statyba buvo užsakyta po 2020 m. gruodžio 31 d. ir iki 2025 m. sausio 1 d., šiame straipsnyje nurodyti reikalavimai, susiję su azoto parametru, pradedami taikyti ne vėliau kaip praėjus penkeriems metams po 1 ir 3 dalyse nustatytų terminų.

7. Komisijai suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus pagal 27 straipsnyje nurodytą procedūrą, kuriais iš dalies keičiama I priedo C dalis siekiant stebėsenos ir rezultatų vertinimo metodus tretinio valymo atžvilgiu pritaikyti prie mokslo ir technikos pažangos.

8. Nukrypdomas nuo 3 ir 5 dalių, valstybės narės gali nuspręsti, kad individualiam komunalinių nuotekų valymo įrenginiui, esančiam i 2 dalyje nurodytą sąrašą įtrauktoje zonoje, 3 ir 5 dalyse nustatyti reikalavimai netaikomi, jei galima įrodyti, kad i visus toje zonoje esančius komunalinių nuotekų valymo įrenginius patenkančiose nuotekose:

a) nuo 2025 m. sausio 1 d. bendras fosforo kiekis ir bendras azoto kiekis sumažinamas bent 75 %;

b) ne vėliau kaip 2039 m. gruodžio 31 d. bendras fosforo kiekis sumažinamas 82,5 %, o bendras azoto kiekis – 80 %;

c) ne vėliau kaip 2045 m. gruodžio 31 d. bendras fosforo kiekis sumažinamas 87,5 %, o bendras azoto kiekis – 82,5 %.

9. Iš komunalinių nuotekų valymo įrenginių, kuriuose valoma 10 000 GE dydžio ir didesnė apkrova, i eutrofikacijai jautrių zonų, įtrauktų i 2 dalyje nurodytą sąrašą, vandens baseiną išleidžiamoms nuotekoms, taip pat taikomos šio straipsnio 3, 5 ir 8 dalys.

10. Valstybės narės užtikrina, kad nuotekos, išleidžiamos iš komunalinių nuotekų valymo įrenginių, esančių zonoje, kuri i 2 dalyje nurodytą sąrašą įtraukta atlikus vieną iš reguliarių sąrašo atnaujinimų, kuriuos reikalaujama atlikti pagal tą dalį, atitiktų 3 ir 5 dalyse nustatytus reikalavimus per septynerius metus nuo įtraukimo i tą sąrašą.

11. Jeigu komunalinių nuotekų valymo įrenginių, kuriuos reikia atnaujinti, kad būtų pasiekti 1 ir 3 dalyse nurodyti tikslai, skaičius nacionaliniu lygmeniu nėra sveikasis skaičius, komunalinių nuotekų valymo įrenginių skaičius suapvalinamas iki artimiausio sveikąjo skaičiaus. Jeigu skaičius vienodai nutolęs nuo abiejų artimiausių sveikųjų skaičių, skaičius suapvalinamas iki mažesnio skaičiaus.

8 straipsnis

Ketvirtinis valymas

1. Valstybės narės užtikrina, kad komunalinės nuotekos iš komunalinių nuotekų valymo įrenginių, kuriuose valoma 150 000 GE dydžio ir didesnė apkrova, prieš nuotekas išleidžiant į nuotekų priimtuvą, atitiktų I priedo B dalyje ir 3 lentelėje nustatytus atitinkamus komunalinių nuotekų ketvirtinio valymo reikalavimus, laikantis I priedo C dalyje nustatytus stebėsenos ir rezultatų vertinimo metodų, ne vėliau kaip:

- a) 2033 m. gruodžio 31 d. – iš 20 % tų komunalinių nuotekų valymo įrenginių išleidžiamos nuotekos;
- b) 2039 m. gruodžio 31 d. – iš 60 % tų komunalinių nuotekų valymo įrenginių išleidžiamos nuotekos;
- c) 2045 m. gruodžio 31 d. – visos iš tų komunalinių nuotekų valymo įrenginių išleidžiamos nuotekos.

Didžiausias leistinas ėminių, neatitinkančių I priedo 3 lentelėje nustatytų parametrų verčių, skaičius yra nustatytas I priedo C dalyje ir 4 lentelėje.

2. Ne vėliau kaip 2030 m. gruodžio 31 d. valstybės narės turi būti sudariusios savo teritorijoje esančių zonų, kuriose mikroteršalų iš komunalinių nuotekų valymo įrenginių koncentracija arba kaupimasis kelia grėsmę aplinkai arba žmonių sveikatai, sąrašą. Tą sąrašą valstybės narės peržiūri 2033 m. ir vėliau kas šešerius metus ir prireikus jį atnaujina.

Pirmoje pastraipoje nurodytas sąrašas apima šias zonas:

- a) žmonėms vartoti skirto vandens gavybos vietoms skirtus vandens baseinus, kaip apibrėžta pagal Direktyvos (ES) 2020/2184 8 straipsnio 2 dalies a punktą, išskyrus atvejus, kai pagal tos direktyvos 8 straipsnio 2 dalies b punktą atliktame rizikos vertinime nurodyta, kad iš komunalinių nuotekų valymo įrenginių išleidžiami mikroteršalai nekelia galimos rizikos, dėl kurios vandens kokybė pablogėtų tiek, kad galėtų kelti riziką žmonių sveikatai;
- b) maudyklų vandenį, kuriems taikoma Direktyva 2006/7/EB, išskyrus atvejus, kai maudyklų vandenų charakteristikoje, nurodytoje tos direktyvos 6 straipsnyje ir III priede, nurodyta, kad iš komunalinių nuotekų išleidžiami mikroteršalai nei daro poveikį maudyklų vandenims, nei daro neigiamą poveikį besimaudančiųjų sveikatai;
- c) zonas, kuriose vykdoma akvakultūros veikla, kaip apibrėžta Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1380/2013 ⁽³⁷⁾ 4 straipsnio 25 punkte, išskyrus atvejus, kai kompetentingos nacionalinės institucijos įsitikina, kad iš komunalinių nuotekų išleidžiami mikroteršalai negali daryti poveikio galutinių maisto produktų saugai.

Į pirmoje pastraipoje nurodytą sąrašą taip pat įtraukiamos toliau nurodytos zonos, remiantis mikroteršalų išleidimo į komunalines nuotekas keliamos grėsmės aplinkai arba žmonių sveikatai vertinimu:

- a) ežeruose, kaip apibrėžta Direktyvos 2000/60/EB 2 straipsnio 5 punkte;
- b) upėse, kaip apibrėžta Direktyvos 2000/60/EB 2 straipsnio 4 punkte, arba kituose vandens srautuose, kuriuose skiedimo santykis yra mažesnis kaip 10;
- c) zonose, kuriose turi būti atliekamas papildomas valymas siekiant laikytis Direktyvose 2000/60/EB, 2006/118/EB ir 2008/105/EB nustatytų reikalavimų;
- d) specialiose saugomose teritorijose, kaip apibrėžta Tarybos direktyvos 92/43/EEB ⁽³⁸⁾ 1 straipsnio 1 punkte, ir specialiose saugomose teritorijose, kurios klasifikuotos pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2009/147/EB ⁽³⁹⁾ 4 straipsnio 1 dalies ketvirtą pastraipą ir sudaro ekologinį tinklą „Natura 2000“;
- e) pakrančių vandenyse, kaip apibrėžta Direktyvos 2000/60/EB 2 straipsnio 7 punkte;

⁽³⁷⁾ 2013 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1380/2013 dėl bendros žuvininkystės politikos, kuriuo iš dalies keičiami Tarybos reglamentai (EB) Nr. 1954/2003 ir (EB) Nr. 1224/2009 bei panaikinami Tarybos reglamentai (EB) Nr. 2371/2002 ir (EB) Nr. 639/2004 bei Tarybos sprendimas 2004/585/EB (OL L 354, 2013 12 28, p. 22).

⁽³⁸⁾ 1992 m. gegužės 21 d. Tarybos direktyva 92/43/EEB dėl natūralių buveinių ir laukinės faunos bei floros apsaugos (OL L 206, 1992 7 22, p. 7).

⁽³⁹⁾ 2009 m. lapkričio 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/147/EB dėl laukinių paukščių apsaugos (OL L 20, 2010 1 26, p. 7).

- f) tarpiniuose vandenyse, kaip apibrėžta Direktyvos 2000/60/EB 2 straipsnio 6 punkte;
- g) jūrų vandenyse, kaip apibrėžta Direktyvos 2008/56/EB 3 straipsnio 1 punkte.

Trečioje pastraipoje nurodytas rizikos vertinimas paprašius pateikiamas Komisijai.

3. Komisijai suteikiami įgaliojimai priimti įgyvendinimo aktus, kuriais nustatoma 2 dalies trečioje pastraipoje nurodyto rizikos vertinimo forma ir jo atlikimo metodas. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 28 straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

4. Nedarant poveikio 1 daliai, valstybės narės užtikrina, kad komunalinės nuotekos iš 10 000 GE dydžio ir didesnių aglomeracijų, prieš komunalines nuotekas išleidžiant į zonas, įtrauktas į 2 dalyje nurodytą sąrašą, atitiktų atitinkamus I priedo B dalyje ir 3 lentelėje nustatytus ketvirtinio valymo reikalavimus, laikantis I priedo C dalyje nustatytų stebėsenos ir rezultatų vertinimo metodų, ne vėliau kaip:

- a) 2033 m. gruodžio 31 d. – iš 10 % tų aglomeracijų;
- b) 2036 m. gruodžio 31 d. – 30 % tų aglomeracijų;
- c) 2039 m. gruodžio 31 d. – 60 % tų aglomeracijų;
- d) 2045 m. gruodžio 31 d. – iš 100 % tų aglomeracijų.

Didžiausias leistinas ėminių, neatitinkančių I priedo 3 lentelėje nustatytų parametrų verčių, skaičius yra nustatytas I priedo C dalyje ir 4 lentelėje.

Komisijai suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus pagal 27 straipsnyje nurodytą procedūrą, kuriais iš dalies keičiama I priedo C dalis siekiant stebėsenos ir rezultatų vertinimo metodus ketvirtinio valymo atžvilgiu pritaikyti prie mokslo ir technikos pažangos.

5. Valstybės narės užtikrina, kad komunalinės nuotekos, išleidžiamos iš komunalinių nuotekų valymo įrenginių, esančių zonoje, kuri į 2 dalyje nurodytą sąrašą įtraukta atlikus vieną iš reguliarių to sąrašo atnaujinimų, kuriuos reikalaujama atlikti pagal tą dalį, atitiktų 4 dalyje ir I priedo B dalyje ir 3 lentelėje nustatytus reikalavimus per septynerius metus nuo įtraukimo į tą sąrašą, bet ne vėliau, nei 4 dalyje nustatyti terminai.

6. Komisija gali priimti įgyvendinimo aktus, kuriais nustatomi stebėsenos ir ėminių ėmimo metodai, kuriais turi naudotis valstybės narės siekdamos nustatyti, ar komunalinėse nuotekose yra I priedo 3 lentelėje nurodytų rodiklių, ir jų kiekį. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 28 straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

7. Jeigu komunalinių nuotekų valymo įrenginių, kuriuos reikia atnaujinti, kad būtų pasiekti šio straipsnio 1 dalies pirmos pastraipos a ir b punktuose nurodyti tikslai, skaičius nacionaliniu lygmeniu nėra sveikasis skaičius, komunalinių nuotekų valymo įrenginių skaičius suapvalinamas iki artimiausio sveikąjo skaičiaus. Jeigu skaičius vienodai nutolęs nuo abiejų artimiausių sveikųjų skaičių, skaičius suapvalinamas iki mažesnio skaičiaus.

8. Nedarant poveikio kitoms šio straipsnio nuostatoms, siekdamos užtikrinti, kad pakartotinis išvalytų komunalinių nuotekų naudojimas būtų saugus aplinkai ir žmonių sveikatai, valstybės narės užtikrina, kad, jei tinkama, komunalinės nuotekos, kurios yra pakartotinai naudojamos arba yra planuojama jas pakartotinai naudoti, būtų valomos laikantis I priedo B dalyje ir 3 lentelėje nustatytų ketvirtinio valymo reikalavimų. Valstybės narės užtikrina, kad būtų atsižvelgta į pagal Reglamentą (ES) 2020/741 atliktų rizikos vertinimų rezultatus, jei išvalytos komunalinės nuotekos pakartotinai naudojamos žemės ūkio tikslais.

9 straipsnis

Didesnė gamintojo atsakomybė

1. Valstybės narės imasi priemonių, skirtų užtikrinti, kad ne vėliau kaip 2028 m. gruodžio 31 d. III priede išvardytus gaminius rinkai pateikiantys gamintojai prisiimtų didesnę atsakomybę.

Tokiomis priemonėmis užtikrinama, kad gamintojai padengtų:

- a) bent 80 % visų 8 straipsnyje nustatytų reikalavimų laikymosi išlaidų, įskaitant investicijas ir komunalinių nuotekų ketvirtinio valymo siekiant iš jų pašalinti mikroteršalus, patenkančius į nuotekas iš tų gamintojų rinkai pateikiamų gaminių bei iš tų gaminių liekanų, veiklos išlaidas ir 21 straipsnio 1 dalies a punkte nurodytos mikroteršalų stebėsenos išlaidas;
 - b) rinkai pateikiamų gaminių duomenų rinkimo ir tikrinimo išlaidas ir
 - c) kitas reikiamas su didesne gamintojo atsakomybe susijusias išlaidas.
2. Valstybės narės atleidžia gamintojus nuo jiems pagal 1 dalį tenkančios didesnės gamintojo atsakomybės, jei jie gali įrodyti bet kurią iš šių dalykų:
- a) gaminiuose, kuriuos jie pateikia Sąjungos rinkai, medžiagų kiekis yra mažesnis nei 1 tona per metus;
 - b) jų rinkai pateikiamuose gaminiuose esančios medžiagos greitai biologiškai suyra nuotekose arba gyvavimo ciklo pabaigoje mikroteršalai į nuotekas nepatenka.
3. Valstybės narės užtikrina, kad 1 dalyje nurodyti gamintojai savo didesnės gamintojo atsakomybės reikalavimą įgyvendintų kolektyviai, per organizaciją, kuri atitinka 10 straipsnyje nustatytus minimaliuosius reikalavimus.

Valstybės narės užtikrina, kad:

- a) tie gamintojai privalėtų kartą per metus gamintojo atsakomybę perimančiai organizacijai pateikti:
 - i) informaciją apie III priede išvardytų gaminių, kuriuos jie vykdydami profesinę veiklą pateikia rinkai per metus, sudėtyje esančiu medžiagų kiekį;
 - ii) informaciją apie i papunktyje nurodytų gaminių sudėtyje esančiu medžiagų pavojingumą komunalinėse nuotekose ir jų biologinį skaidumą gyvavimo ciklo pabaigoje;
 - iii) jei taikoma, gaminių, kurių atžvilgiu gamintojai atleisti nuo atsakomybės pagal 2 dalį, sąrašą;
 - b) iš tų gamintojų būtų reikalaujama finansiškai prisidėti prie gamintojo atsakomybę perimančių organizacijų siekiant padengti su jų didesne gamintojo atsakomybe susijusias išlaidas;
 - c) kiekvieno gamintojo įnašas, nurodytas b punkte, būtų nustatomas pagal medžiagų, esančių jo rinkai pateikiamuose gaminiuose, kiekį ir pavojingumą komunalinėse nuotekose;
 - d) kasmet atliekant nepriklausomą auditą būtų tikrinamas gamintojo atsakomybę perimančių organizacijų finansų valdymas, įskaitant gebėjimą padengti 1 dalyje nurodytas išlaidas, pagal a punktą surinktos informacijos kokybę ir tinkamumą ir pagal b punktą renkamų įnašų tinkamumą;
 - e) būtų imtasi būtinų priemonių informuoti vartotojus apie atliekų prevencijos priemones, atliekų grąžinimo ir surinkimo sistemas ir apie netinkamų III priede išvardytų gaminių atliekų šalinimo būdų, taip pat jų neteisingo arba pernelyg didelio naudojimo poveikį komunalinių nuotekų surinkimui, valymui ir išleidimui.
4. Valstybės narės užtikrina, kad:
- a) būtų aiškiai apibrėžtos visų susijusių subjektų, įskaitant 1 dalyje nurodytus gamintojus, gamintojo atsakomybę perimančias organizacijas, privačiąsias ar viešąsias komunalinių nuotekų valymo įmones ir vietos valdžios institucijas, funkcijos ir pareigos;
 - b) siekiant laikytis 8 straipsnio 1, 4 ir 5 dalyse nustatytų reikalavimų ir terminų, būtų nustatyti komunalinių nuotekų tvarkymo tikslai ir visi kiti didesnės gamintojo atsakomybės reikalavimui įgyvendinti svarbūs kiekybiniai ar kokybiniai tikslai;
 - c) būtų sukurta ataskaitų teikimo sistema, skirta duomenims apie rinkai gamintojų pateiktus 1 dalyje nurodytus gaminius, duomenims apie komunalinių nuotekų ketvirtinį valymą ir kitiems taikant šios dalies b punktą svarbiems duomenims rinkti;
 - d) kompetentingos institucijos reguliariai perduotų būtinus duomenis ir jais keistųsi su kitomis atitinkamomis kompetentingomis institucijomis, kad įvykdytų šio straipsnio ir 10 straipsnio reikalavimus.

5. Komisijai suteikiami įgaliojimai priimti įgyvendinimo aktus, kuriais nustatomi išsamūs vienodo 2 dalies b punkte nustatytos sąlygos taikymo konkrečių kategorijų gaminiams ir jų biologiniam skaidumui arba pavojingumui kriterijai. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 28 straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros ne vėliau kaip 2027 m. gruodžio 31 d.

10 straipsnis

Minimalieji gamintojo atsakomybę perimančioms organizacijoms keliami reikalavimai

1. Valstybės narės imasi būtinų priemonių užtikrinti, kad visos pagal 9 straipsnio 3 dalį įsteigtos gamintojo atsakomybę perimančios organizacijos:

- a) būtų aiškiai apibrėžusios geografinę aprėptį, derančią su 8 straipsnyje nustatytais reikalavimais;
- b) turėtų reikiamas finansines ir organizacines priemones su didesne gamintojo atsakomybe susijusioms gamintojų pareigoms vykdyti, įskaitant finansines garantijas, kuriomis visais atvejais užtikrinamas ketvirtinio komunalinių nuotekų valymo tęstinumas pagal 8 straipsnį;
- c) viešai skelbtų informaciją apie:
 - i) organizacijos savininkus ir narius;
 - ii) gamintojų mokamus finansinius įnašus, laikantis 9 straipsnio 3 dalies antros pastraipos c punkte nurodytų reikalavimų;
 - iii) kasmet vykdomą veiklą, įskaitant aiškų informavimą apie savo finansinių priemonių naudojimą.

Valstybės narės užtikrina, kad į tokias priemones būtų įtraukta gamintojo atsakomybę perimančių organizacijų nacionalinė pripažinimo procedūra, kuria būtų patvirtinama, kad šios organizacijos, prieš jas faktiškai įsteigiant ir pradedant vykdyti veiklą, laikosi šioje dalyje nustatytų reikalavimų.

Informacijos teikimas visuomenei pagal šį straipsnį nedaro poveikio verslo informacijos konfidencialumo išsaugojimui pagal atitinkamus Sąjungos ir nacionalinės teisės aktus.

2. Valstybės narės sukuria tinkamą stebėsenos ir vykdymo užtikrinimo sistemą, kuria būtų užtikrinta, kad gamintojo atsakomybę perimančios organizacijos vykdytų savo pareigas skaidriai, gamintojo atsakomybę perimančių organizacijų finansinės priemonės būtų naudojamos tinkamai ir kad visi didesnę atsakomybę turintys subjektai teiktų patikimus duomenis kompetentingoms institucijoms ir, jei gamintojo atsakomybę perimančios organizacijos jų paprašo, joms taip pat.

3. Jei valstybės narės teritorijoje yra kelios gamintojo atsakomybę perimančios organizacijos, ta valstybė narė paskiria bent vieną privačių interesų neturinčią įstaigą arba viešojo sektoriaus instituciją 9 straipsnio įgyvendinimui prižiūrėti.

4. Valstybė narė užtikrina, kad tos valstybės narės rinkai gaminius pateikiantys kitos valstybės narės teritorijoje arba trečiojoje valstybėje įsisteigę gamintojai:

- a) jos teritorijoje įsisteigusį juridinį ar fizinį asmenį paskirtų kaip įgaliotąjį atstovą, kuris vykdytų didesnės gamintojo atsakomybės pareigas jos teritorijoje, arba
- b) imtųsi lygiaverčių priemonių nurodytosioms a punkte.

5. Siekiant užtikrinti, kad didesnės gamintojo atsakomybės sistema būtų įgyvendinama kuo optimaliau, visų pirma sąnaudų ir naudos atžvilgiu, valstybės narės reguliariai rengia dialogus dėl jos įgyvendinimo. Tai gali apimti paramą nustatant priemones, kurių turi imtis kompetentingos institucijos, siekiamos, *inter alia*:

- a) sumažinti mikroteršalų poveikį jų susidarymo vietoje ir
- b) nustatyti tinkamiausias ketvirtinio valymo technologijas.

Valstybės narės užtikrina, kad tie dialogai vyksta tarp atitinkamų suinteresuotųjų subjektų ir, kai aktualu, suinteresuotųjų subjektų asociacijų, dalyvaujančių įgyvendinant didesnę gamintojo atsakomybę, įskaitant gamintojus ir platintojus, gamintojo atsakomybę perimančių organizacijų, privačiųjų ar viešųjų komunalinių nuotekų valymo įmonių, vietos valdžios institucijų ir pilietinės visuomenės organizacijų.

6. Ne vėliau kaip 2025 m. sausio 1 d. Komisija pasirūpina, kad būtų organizuotas valstybių narių keitimasis informacija, patirtimi ir geriausia praktika, susijusia su 9 straipsnio ir šio straipsnio įgyvendinimu, visų pirma, su:

- a) gamintojo atsakomybę perimančių organizacijų steigimo, pripažinimo ir veikimo kontrolės priemonėmis;
- b) priemonėmis, skirtomis kontroliuoti, kaip gamintojai laikosi šioje direktyvoje apibrėžtų pareigų;
- c) veiksmingu šių elementų įgyvendinimu:
 - i) išlaidų padengimo, kaip nurodyta 9 straipsnio 1 dalyje, ir
 - ii) gamintojų įnašų apskaičiavimo metodų, kuriuos taiko gamintojo atsakomybę perimanti organizacija, kaip nurodyta 9 straipsnio 3 dalies c punkte, kontrolės;
- d) atleidimu nuo atsakomybės pagal 9 straipsnio 2 dalį;
- e) visais kitais klausimais, susijusiais su veiksmingu 9 straipsnio ir šio straipsnio įgyvendinimu;
- f) galimu 9 straipsnyje nurodytų reikalavimų taikymo poveikiu Sąjungos rinkai pateikiamų vaistų pasiekiamumui, prieinamumui ir įperkamumui.

Komisija skelbia keitimosi informacija, patirtimi ir geriausia praktika tais ir kitais svarbiais aspektais rezultatus ir, kai aktualu, teikia rekomendacijas ir (arba) gaires valstybėms narėms.

7. Remdamasi valstybių narių pateikta informacija, Komisija sudaro ir reguliariai atnaušina prašymų atleisti nuo atsakomybės, kuriuos valstybės narės gavo iš gamintojų, pagal 9 straipsnio 2 dalį, sąrašą. Tas sąrašas pateikiamas valstybių narių kompetentingoms institucijoms jų prašymu.

11 straipsnis

Energinis neutralumas

1. Valstybės narės užtikrina, kad kas ketverius metus būtų atliekamas eksploatuojamų komunalinių nuotekų valymo įrenginių ir nuotakynų energijos vartojimo auditas, kaip apibrėžta Direktyvos (ES) 2023/1791 2 straipsnio 32 punkte. Atliekant tuos auditus, be kita ko, nustatomas ekonomiškai efektyvių priemonių potencialas sumažinti energijos naudojimą ir padidinti atsinaujinančiųjų išteklių energijos naudojimą bei gamybą, visų pirma siekiant nustatyti ir išnaudoti biodujų gamybos arba atliekinės šilumos išgavimo ir naudojimo įrenginyje arba per centralizuotą energetikos sistemą potencialą, kartu mažinant išmetamą ŠESD kiekį. Pirmieji energijos suvartojimo auditai atliekami:

- a) ne vėliau kaip 2028 m. gruodžio 31 d. – komunalinių nuotekų valymo įrenginių, kuriuose valoma 100 000 GE dydžio ir didesnė apkrova, ir su jais susijusių nuotakynų;
- b) ne vėliau kaip 2032 m. gruodžio 31 d. – komunalinių nuotekų valymo įrenginių, kuriuose valoma 10 000 GE dydžio ir didesnė, tačiau neviršijanti 100 000 GE dydžio, apkrova, ir su jais susijusių nuotakynų.

2. Valstybės narės užtikrina, kad nacionaliniu lygmeniu komunalinių nuotekų valymo įrenginių, kuriuose valoma 10 000 GE dydžio ir didesnė apkrova, vietoje ar už jų ribų tų įrenginių savininkų ar operatorių arba jų vardu pagaminamas visas metinis atsinaujinančiųjų išteklių energijos, apibrėžtos Direktyvos (ES) 2018/2001 2 straipsnio 1 punkte, kiekis, nepriklausomai nuo to, ar tų įrenginių savininkai arba operatoriai tą energiją naudoja vietoje, ar už jų ribų, sudarytų bent:

- a) ne vėliau kaip 2030 m. gruodžio 31 d. – 20 % viso metinio tų įrenginių suvartojamos energijos kiekio;
- b) ne vėliau kaip 2035 m. gruodžio 31 d. – 40 % viso metinio tų įrenginių suvartojamos energijos kiekio;

- c) ne vėliau kaip 2040 m. gruodžio 31 d. – 70 % viso metinio tų įrenginių suvartojamos energijos kiekio;
- d) ne vėliau kaip 2045 m. gruodžio 31 d. – 100 % viso metinio tų įrenginių suvartojamos energijos kiekio.

Komunalinių nuotekų valymo įrenginių savininkų ar operatorių arba jų vardu pagaminta atsinaujinančiųjų išteklių energija neapima nusipirkto atsinaujinančiųjų išteklių energijos.

3. Nukrypstant nuo 2 dalies, jei valstybė narė nepasiekia 2 dalies d punkte nurodyto tikslo, nepaisant to, kad įgyvendino visas energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemones ir visas būtinas atsinaujinančiųjų išteklių energijos gamybos didinimo priemones, visų pirma nustatytas atliekant 1 dalyje nurodytą energijos vartojimo auditą, valstybės narės gali išimties tvarka leisti pirkti energiją iš neiškastinio kuro šaltinių. Tie pirkimai negali viršyti 35 % neiškastinio kuro energijos 2 dalies d punkte nurodyto tikslo atžvilgiu.

4. Nukrypstant nuo 2 dalies, jei valstybė narė nepasiekia 2 dalies c punkte nurodyto tikslo, nepaisant to, kad įgyvendino visas energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemones ir visas atsinaujinančiųjų išteklių energijos gamybos didinimo priemones, visų pirma nustatytas atliekant 1 dalyje nurodytą energijos vartojimo auditą, valstybės narės gali išimties tvarka leisti pirkti energiją iš neiškastinio kuro šaltinių. Tie pirkimai negali viršyti 5 procentinių punktų 2 dalies c punkte nurodyto tikslo atžvilgiu. Ta nukrypti leidžianti nuostata taikoma tik toms valstybėms narėms, kurios ne vėliau kaip 2040 m. gruodžio 31 d. gali įrodyti, kad 35 % išorės neiškastinio kuro energijos, kaip nurodyta 3 dalyje, reikės pirkti, kad būtų pasiektas 2 dalies d punkte nurodytas tikslas, atsižvelgiant į visas energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemones ir visas būtinas atsinaujinančiųjų išteklių energijos gamybos didinimo priemones, visų pirma nustatytas atliekant 1 dalyje nurodytą energijos vartojimo auditą.

5. Komisija gali priimti įgyvendinimo aktą, kuriuo nustatomi metodai, skirti įvertinti, ar pasiekti 2 dalyje nurodyti tikslai. Tas įgyvendinimo aktas priimamas laikantis 28 straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

12 straipsnis

Tarpvalstybinis bendradarbiavimas

1. Nedarant poveikio atitinkamiems esamiems tarptautiniams susitarimams ar susitarimams aplinkos apsaugos srityje vandens klausimais, kai vandens telkiniams, kurie yra kurios nors valstybės narės jurisdikcijoje esančioje teritorijoje, kenkia komunalinės nuotekos, išleidžiamos iš kitos valstybės arba trečiosios valstybės, valstybė narė, kurios vandenims toks poveikis daromas, turi apie tai pranešti tai kitai valstybei narei arba trečiajai valstybei ir Komisijai.

Taršos, galinčios padaryti didelį poveikį pasroviui esantiems vandens telkiniams, atveju toks pranešimas pateikiamas nedelsiant. Įvykus kitos valstybės narės žmonių sveikatai ar aplinkai poveikį turinčiam nuotekų išleidimui, valstybė narė, kurios teritorijoje įvyko išleidimas, užtikrina, kad apie tai būtų nedelsiant pranešta kitos valstybės narės kompetentingai institucijai ir Komisijai.

2. Valstybės narės atsako viena kitai laiku, atsižvelgdamos į incidento pobūdį, svarbą ir galimas pasekmes, gavusios kitos valstybės narės pranešimą pagal 1 dalį.

Susijusios valstybės narės bendradarbiauja dėl tokių nuotekų identifikavimo ir dėl priemonių, kurių turi būti imtasi taršos šaltinyje teršiamiems vandenims apsaugoti, kad būtų užtikrinta, jog bus laikomasi šios direktyvos.

3. Atitinkamos valstybės narės informuoja Komisiją apie visą 1 dalyje nurodytą bendradarbiavimą. Atitinkamoms valstybėms narėms paprašius į bendradarbiavimą įsitraukia ir Komisija.

13 straipsnis

Vietos klimato sąlygos

Valstybės narės užtikrina, kad komunalinių nuotekų valymo įrenginiai, pastatyti taip, kad atitiktų 6, 7 ir 8 straipsniuose nustatytus reikalavimus, būtų suprojektuoti, pastatyti, eksploatuojami ir prižiūrimi taip, kad visomis įprastinėmis vietos klimato sąlygomis būtų užtikrintas pakankamas jų efektyvumas. Nedarant poveikio priemonėms, kurių imamasi pagal Direktyvos (ES) 2022/2557 13 straipsnio 1 dalį, projektuojant, statant ir eksploatuojant komunalinių nuotekų valymo įrenginius ir nuotakynus įvertinami sezoniniai apkrovos svyravimai ir pažeidžiamumas klimato kaitos požyriui ir į juos atsižvelgiama.

14 straipsnis

Nebuitinių nuotekų išleidimas

1. Valstybės narės užtikrina, kad nebutinėms nuotekoms, išleidžiamoms į nuotakynus ir komunalinių nuotekų valymo įrenginius, būtų taikomos iš anksto nustatomos taisyklės ir (arba) specialūs kompetentingų institucijų ar atitinkamų įstaigų išduodami išankstiniai leidimai.

Specialių išankstinių leidimų dėl komunalinių nuotekų išleidimo į nuotakynus ir nuotekų valymo įrenginius atveju valstybės narės užtikrina, kad kompetentinga institucija:

- a) prieš išduodama tuos specialius leidimus, konsultuotųsi su nuotakynų ir komunalinių nuotekų valymo įrenginių, į kuriuos bus išleidžiamos nebutinės nuotekos, operatoriais ir juos informuotų;
- b) gavusi prašymą leisti nuotakynų ir komunalinių nuotekų valymo įrenginių, į kuriuos bus išleidžiamos nebutinės nuotekos, operatoriams, jiems paprašius, susipažinti su tais specialiais leidimais jų vandens baseinuose, pageidautina, prieš juos išduodant.

Iš anksto nustatomų nuotekų išleidimo į nuotakynus ir komunalinių nuotekų valymo įrenginius taisyklių atveju, valstybės narės užtikrina, kad prieš priimant tas iš anksto nustatomas taisykles būtų konsultuojamasi su nuotakynų ir komunalinių nuotekų valymo įrenginių, į kuriuos bus išleidžiamos nebutinės nuotekos, operatoriais.

2. Iš anksto nustatomomis taisyklėmis ir 1 dalyje nurodytu specialiu leidimu užtikrinama, kad:

- a) būtų laikomasi kitoje Sąjungos teisėje, įskaitant direktyvas 2000/60/EB ir 2008/105/EB, nustatytų vandens kokybės reikalavimų ir, kai taikytina, kad būtų stebima atitinkamų išleidžiamų nebutinių nuotekų kokybė ir kiekis; visų pirma, kad teršalų apkrova iš komunalinių nuotekų valymo įrenginio išleidžiamose nuotekose nepablogintų nuotekų priimtovo būklės ir nesutrukdytų vandens telkiniui pasiekti tokią būklę pagal Direktyvos 2000/60/EB 4 straipsnyje nustatytus tikslus;
- b) išleidžiami teršalai neapsunkintų komunalinių nuotekų valymo įrenginio veikimo, nepadarytų žalos nuotakynams, komunalinių nuotekų valymo įrenginiams ar susijusiai įrangai ir neribotų pajėgumo išgauti išteklius, įskaitant pakartotinį išvalyto nuotekų vandens naudojimą ir komunalinėse nuotekose arba dumble esančių maisto ar kitų medžiagų išgavimą;
- c) išleidžiami teršalai nekenktų nuotakynuose ir komunalinių nuotekų valymo įrenginiuose dirbančių darbuotojų sveikatai;
- d) komunalinių nuotekų valymo įrenginys būtų suprojektuotas ir įrengtas taip, kad būtų galima sumažinti išleidžiamų teršalų kiekį;
- e) jei komunalinių nuotekų valymo įrenginyje valomos įrenginio, turinčio Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2010/75/ES ⁽⁴⁰⁾ 4 straipsnyje nurodytą leidimą, nuotekos, teršalų apkrova iš to nuotekų valymo įrenginio išleidžiamose nuotekose neviršytų teršalų apkrovos, kuri būtų tiesiogiai iš įrenginio išleidžiamose nuotekose ir atitiktų pagal šią direktyvą taikytinas išmetamųjų teršalų ribines vertes.

Valstybės narės užtikrina, kad dėl nebutinių nuotekų išleidimo į nuotakynus ir komunalinių nuotekų valymo įrenginius, kurie išleidžia nuotekas į žmonėms vartoti skirtu vandens gavybos vietoms skirtus vandens baseinus, nebūtų suteiktas specialus leidimas arba joks išankstinis reglamentavimas neleistų išleisti tokių nebutinių nuotekų, neatsižvelgiant į rizikos vertinimą ir rizikos valdymą žmonėms vartoti skirtu vandens gavybos vietoms skirtuose vandens baseinuose, kaip nurodyta Direktyvos (ES) 2020/2184 8 straipsnyje, ir rizikos valdymo priemonės remiantis tuo straipsniu.

3. Valstybės narės užtikrina, kad kompetentingos institucijos ar atitinkamos įstaigos imtųsi tinkamų priemonių, įskaitant, kai reikia, iš anksto nustatomų taisyklių ir specialių išankstinių leidimų atšaukimą, kaip nurodyta 1 dalyje, kad nustatytų šio straipsnio 1 dalyje nurodytų nebutinių nuotekų taršos šaltinius, užkirstų kelią tokiai taršai ir kuo labiau ją sumažintų, jei susidaro viena iš šių situacijų:

⁽⁴⁰⁾ 2010 m. lapkričio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2010/75/ES dėl pramoninių ir gyvulininkystės sektoriuje išmetamų teršalų (taršos integruota prevencija ir kontrolė) (OL L 334, 2010 12 17, p. 17).

- a) vykdančią stebėseną pagal 21 straipsnio 3 dalį nuotekų įtekėjimo į komunalinių nuotekų valymo įrenginius vietose ir jų išleidimo iš tų įrenginių vietose atrandama teršalų;
- b) dumblą iš komunalinių nuotekų valymo įrenginių ketinama naudoti pagal Tarybos direktyvą 86/278/EEB ⁽⁴¹⁾;
- c) išvalytas komunalines nuotekas ketinama naudoti pakartotinai pagal Reglamentą (ES) 2020/741 arba ketinama pakartotinai naudoti kitais nei žemės ūkio tikslais;
- d) nuotekų priimtuvą naudojamas žmonėms vartoti skirtas vandens, apibrėžto Direktyvos (ES) 2020/2184 2 straipsnio 1 punkte, gavybai;
- e) į nuotakyną arba komunalinių nuotekų valymo įrenginius patenkančių nebuitynių nuotekų tarša kelia riziką to nuotakyno arba tų įrenginių veikimui.

4. 1 dalyje nurodytos iš anksto nustatomos taisyklės ir specialūs leidimai turi atitikti 2 dalyje nustatytus reikalavimus. Komisijai suteikiami įgaliojimai, laikantis 27 straipsnyje nustatytos tvarkos, priimti deleguotuosius aktus, kuriais iš dalies keičiami 2 dalyje nurodyti reikalavimai, siekiant juos pritaikyti prie technikos ir mokslo pažangos aplinkosaugos srityje.

5. 1 dalyje nurodyti specialūs leidimai yra peržiūrimi ir, jei reikia, pritaikomi bent kas dešimt metų .

1 dalyje nurodytos iš anksto nustatomos taisyklės peržiūrimos reguliariais intervalais ir, jei reikia, pritaikomos.

Jei nebuitynių nuotekų, komunalinių nuotekų valymo įrenginio arba nuotekų priimtovo savybės labai pasikeičia, specialūs leidimai peržiūrimi ir pritaikomi prie tų pasikeitimų.

15 straipsnis

Komunalinių nuotekų išleidimas ir jų vandens pakartotinis naudojimas

1. Valstybės narės sistemingai skatina pakartotinai naudoti išvalytas nuotekas iš visų komunalinių nuotekų valymo įrenginių, kai tinkama, ypač vandens stygių patiriančiose vietovėse, ir visais tinkamais tikslais. Galimybė pakartotinai naudoti išvalytas nuotekas vertinama atsižvelgiant į upių baseinų valdymo planus, nustatytus pagal Direktyvą 2000/60/EB (toliau – upių baseinų valdymo planai) ir valstybių narių sprendimus pagal Reglamento (ES) 2020/741 2 straipsnio 2 dalį. Valstybės narės užtikrina, kad pakartotinai naudojant išvalytas komunalines nuotekas arba planuojant jas pakartotinai naudoti, tai nekeltų grėsmės nuotekų priimtuvų gamtosauginiam debitui ir nebūtų daromas neigiamas poveikis aplinkai ar žmonių sveikatai. Jei išvalytos nuotekos pakartotinai naudojamos žemės ūkio drėkinimo sistemose, jos turi atitikti Reglamento (ES) 2020/741 reikalavimus. Kai valstybių narių lygmeniu yra parengtos vandens atsparumo strategijos, tose strategijose atsižvelgiama į išvalytų nuotekų pakartotinio naudojimo skatinimo ir paties pakartotinio naudojimo priemones.

Jei išvalytos komunalinės nuotekos pakartotinai naudojamos žemės ūkio drėkinimo sistemose, valstybės narės gali nukrypti nuo I priedo B dalyje ir 2 lentelėje nustatytų tretinio valymo reikalavimų, kiek tai susiję su išvalytų komunalinių nuotekų dalimi, kuri skirta tik pakartotiniam naudojimui drėkinimui žemės ūkyje, jei galima įrodyti, kad:

- a) nuotekų dalyje, kuri pakartotinai naudojama, esančių maisto medžiagų kiekis neviršija maisto medžiagų tikslinių pasėlių poreikio;
- b) nekyla rizikos aplinkai, ypač dėl to paties vandens baseino vandenų eutrofikacijos;
- c) nekyla rizikos žmonių sveikatai, ypač kiek tai susiję su patogeniniais organizmais;
- d) komunalinių nuotekų valymo įrenginys yra pakankamai pajėgus valyti arba laikyti komunalines nuotekas, kad būtų išvengta I priedo B dalyje ir 2 lentelėje nustatytų reikalavimų neatitinkančio komunalinių nuotekų išleidimo į nuotekų priimtuvą, laikantis I priedo C dalyje nustatytų stebėsenos ir rezultatų vertinimo metodų.

⁽⁴¹⁾ 1986 m. birželio 12 d. Tarybos direktyva 86/278/EEB dėl aplinkos, ypač dirvožemio, apsaugos naudojant žemės ūkyje nuotekų dumblą (OL L 181, 1986 7 4, p. 6).

2. Valstybės narės užtikrina, kad bent visiems nuotekų išleidimams iš 1 000 GE dydžio ir didesnių komunalinių nuotekų valymo įrenginių būtų taikomos iš anksto nustatomos taisyklės ir (arba) specialūs leidimai. Tokiomis taisyklėmis ir specialiais leidimais užtikrinama, kad būtų laikomasi I priedo B dalyje nustatytų reikalavimų.

3. 2 dalyje nurodytos iš anksto nustatomos taisyklės ir specialūs leidimai peržiūrimi bent kas dešimt metų ir, jei reikia, pritaikomi. Jei atitekančių komunalinių nuotekų, iš komunalinių nuotekų valymo įrenginio išleidžiamų nuotekų arba nuotekų priimtovo savybės labai pasikeičia, specialių leidimų nuostatos atnaujinamos siekiant užtikrinti, kad ir toliau būtų laikomasi I priedo B dalyje išdėstytų reikalavimų.

4. Valstybės narės imasi visų būtinų priemonių siekdamos pritaikyti savo komunalinių nuotekų surinkimo ir valymo infrastruktūrą, kad būtų išspręsta padidėjusios buitinių nuotekų apkrovos problema, be kita ko, prireikus statydamos naują infrastruktūrą.

Laikoma, kad imdamosi priemonių, kaip nurodyta pirmoje pastraipoje, valstybės narės laikosi Direktyvos 2000/60/EB 4 straipsnyje nustatytų aplinkos apsaugos tikslų, jei tenkinamos visos šios sąlygos:

- a) komunalinių nuotekų valymo įrenginio statybai ir plėtimui siekiant išvalyti padidėjusias apkrovas ar kitaip nevalytas buitinių nuotekų apkrovas būtina gauti išankstinį leidimą pagal šią direktyvą;
- b) naudos, kurią teiktų komunalinių nuotekų valymo įrenginys, kaip nurodyta a punkte, dėl priežasčių, susijusių su techninėmis galimybėmis ir neproporcingomis sąnaudomis, negalima pasiekti kitomis priemonėmis, įskaitant alternatyvių nuotekų išleidimo iš komunalinių nuotekų valymo įrenginių vietų numatymą, kuriomis būtų prisidėta prie Direktyvos 2000/60/EB 4 straipsnyje nustatytų aplinkos apsaugos tikslų;
- c) buvo imtasi visų techniškai įmanomų poveikio švelninimo priemonių siekiant kuo labiau sumažinti neigiamą komunalinių nuotekų valymo įrenginio poveikį paveiktiems vandens telkiniams ir jos yra išdėstytos šios direktyvos 14 straipsnyje ir šiame straipsnyje nurodytuose specialiuose leidimuose; tos priemonės, kai to reikalaujama, apima griežtesnius valymo reikalavimus nei tie, kurie buvo taikomi prieš padidėjant buitinių nuotekų apkrovai, siekiant laikytis šios direktyvos I priedo B dalies 6 punkte nurodytų direktyvų reikalavimų;
- d) įgyvendinamos visos techniškai įmanomos poveikio švelninimo priemonės, kad būtų kuo labiau sumažintas neigiamas kitos veiklos, sukeliančios panašų spaudimą tuose pačiuose vandens telkiniuose, poveikis.

Jeigu, kiek tai susiję su paviršinio vandens telkiniu, būklės pablogėjimo išvengti nepavyksta arba pasiekti Direktyvos 2000/60/EB 4 straipsnyje nustatytų aplinkos apsaugos tikslų nepavyksta dėl a punkte nurodyto išankstinio leidimo, tas leidimas turi būti konkrečiai nurodytas ir antroje pastraipoje nurodytos sąlygos turi būti paaiškintos upių baseinų valdymo planuose.

16 straipsnis

Biologiškai skaidžios nebuitinės nuotekos

1. Valstybės narės nustato biologiškai skaidžių nebuitinių nuotekų išleidimo reikalavimus, kurie atitinka konkrečios pramonės šakos pobūdį ir kuriais užtikrinama bent tokio paties lygio aplinkos apsauga kaip I priedo B dalyje nustatytais reikalavimais.

2. 1 dalyje nurodyti reikalavimai taikomi, kai tenkinamos šios sąlygos:

- a) nuotekos išteka iš 4 000 GE dydžio ir didesnę apkrovą valančių įrenginių, kurie priskiriami IV priede išvardytiems pramonės sektoriams ir kurie nevykdo jokios Direktyvos 2010/75/ES I priede nurodytos veiklos, ir
- b) nuotekos, prieš išleidžiamos į nuotekų priimtuvą, į komunalinių nuotekų valymo įrenginius nepatenka (toliau – tiesioginis išleidimas).

17 straipsnis

Komunalinių nuotekų stebėseną

1. Valstybės narės sukuria už visuomenės sveikatą atsakingų kompetentingų institucijų ir už komunalinių nuotekų valymą atsakingų kompetentingų institucijų bendradarbiavimo ir koordinavimo nacionalinę sistemą, pagal kurią:

a) nustatoma, kokie aktualūs visuomenės sveikatos parametrai turi būti stebimi bent įtekėjimo į komunalinių nuotekų valymo įrenginius vietoje, atsižvelgiant, *inter alia*, į turimas Europos ligų prevencijos ir kontrolės centro (toliau – ECDC), Pasirengimo ekstremaliosioms sveikatos situacijoms ir reagavimo į jas institucijos (HERA) ir Pasaulio sveikatos organizacijos (PSO) rekomendacijas, pavyzdžiui:

i) SARS-CoV-2 virusas ir jo atmainos;

ii) poliomiellito virusas;

iii) gripo virusas;

iv) nauji patogenai;

v) kiti visuomenės sveikatos parametrai, kuriuos kompetentingos institucijos laiko aktualiais stebėsenai;

b) aiškiai paskirstomos operatorių ir atitinkamų kompetentingų institucijų funkcijos, pareigos ir išlaidos, be kita ko, kai tai susiję su ėminių ėmimu ir analize;

c) nustatoma, kokiose vietose ir koku dažnumu turi būti imami ir analizuojami komunalinių nuotekų ėminiai siekiant stebėti kiekvieną a punkte nustatytą visuomenės sveikatos parametą, atsižvelgiant į turimus sveikatos duomenis, į visuomenės sveikatos duomenų poreikį ir, kai aktualu, į vietos epidemiologinę padėtį;

d) organizuojamas deramas ir laiku atliekamas stebėsenos rezultatų perdavimas už visuomenės sveikatą atsakingoms kompetentingoms institucijoms ir, kai aktualu, už geriamąjį vandenį atsakingoms kompetentingoms institucijoms, kad būtų lengviau įgyvendinti Direktyvos (ES) 2020/2184 8 straipsnį, taip pat Sąjungos platformoms, jei tokios platformos yra sukurtos, ir laikantis taikomos asmens duomenų apsaugos teisės.

2. Jei už visuomenės sveikatą atsakinga valstybės narės kompetentinga institucija paskelbia ekstremaliąją visuomenės sveikatos situaciją, atitinkami visuomenės sveikatos parametrai komunalinėse nuotekose stebimi atsižvelgiant į šalies gyventojų reprezentatyvų pasiskirstymą tokiu mastu, koku atitinkami sveikatos parametrai nustatomi komunalinėse nuotekose. Tokia stebėseną tęsiama iki kompetentinga institucija paskelbia, kad ekstremalioji visuomenės sveikatos situacija baigėsi, arba ilgesnį laikotarpį, jei ta kompetentinga institucija tai laiko naudinga kitais tikslais.

Siekdama nuspręsti, ar susiklostė ekstremalioji visuomenės sveikatos situacija, kompetentinga institucija atsižvelgia į Komisijos sprendimus, priimtus pagal Reglamento (ES) 2022/2371 23 straipsnio 1 dalį, ECDC atliktus vertinimus ir PSO sprendimus, priimtus laikantis Tarptautinių sveikatos priežiūros taisyklių.

3. Valstybės narės ne vėliau kaip paskutinę antrų metų po antroje pastraipoje nurodyto įgyvendinimo akto priėmimo dienos dieną užtikrina, kad 100 000 GE dydžio ir didesnėse aglomeracijose būtų stebimas atsparumas antimikrobinėms medžiagoms komunalinėse nuotekose.

Ne vėliau kaip 2026 m. liepos 2 d. Komisija priima įgyvendinimo aktus, kad nustatytų minimalų ėminių ėmimo dažnumą ir suderintą atsparumo antimikrobinėms medžiagoms matavimo komunalinėse nuotekose metodiką, atsižvelgiant bent į visus turimus nacionalinių visuomenės sveikatos institucijų ir nacionalinių institucijų, atsakingų už atsparumo antimikrobinėms medžiagoms stebėseną, duomenis. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 28 straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

4. Šiame straipsnyje nurodytos stebėsenos rezultatai pateikiami pagal 22 straipsnio 1 dalies h punktą.

18 straipsnis

Rizikos vertinimas ir valdymas

1. Ne vėliau kaip 2027 m. gruodžio 31 d. valstybės narės, atsižvelgdamos į sezoninius svyravimus ir ekstremalius reiškinius, nustato ir įvertina komunalinių nuotekų išleidimo keliamą riziką aplinkai ir žmonių sveikatai, bent jau riziką, susijusią su:

- a) vandens telkinio, iš kurio imamas žmonėms vartoti skirtas vanduo, apibrėžtas Direktyvos (ES) 2020/2184 2 straipsnio 1 punkte, kokybę;
- b) maudyklų vandens, kuriam taikoma Direktyva 2006/7/EB, kokybę;
- c) vandens telkinio, kuriame vykdoma akvakultūros veikla, apibrėžta Reglamento (ES) Nr. 1380/2013 4 straipsnio 25 punkte, kokybę;
- d) požeminio nuotekų priimtovo būkle, kaip apibrėžta Direktyvos 2000/60/EB 2 straipsnio 19 punkte, taip pat visais kitais tos direktyvos 4 straipsnyje nurodytais aplinkos apsaugos tikslais, taikomais požeminiam nuotekų priimtuvui;
- e) Direktyvos 2008/56/EB 3 straipsnio 5 punkte apibrėžta jūros vandenų aplinkos būkle;
- f) paviršinio nuotekų priimtovo būkle, kaip apibrėžta Direktyvos 2000/60/EB 2 straipsnio 17 punkte, taip pat visais kitais tos direktyvos 4 straipsnyje nurodytais aplinkos apsaugos tikslais, taikomais paviršiniam nuotekų priimtuvui.

2. Jei pagal 1 dalį nustatoma, kad rizika yra, valstybės narės imasi tinkamų priemonių jai pašalinti, įskaitant, kai tikslinga, šias priemones:

- a) papildomas priemonės, kurių imamasi, kad būtų užkirstas kelias komunalinių nuotekų keliamai taršai jos susidarymo vietoje ir ji būtų sumažinta, kai to reikia siekiant apsaugoti nuotekų priimtovo kokybę, ir kurios papildytų 14 straipsnio 3 dalyje nurodytas priemones;
- b) nuotakynų įrengimą pagal 3 straipsnį mažesnėse kaip 1 000 GE dydžio aglomeracijose;
- c) mažesnių kaip 1 000 GE dydžio aglomeracijų nuotekų antrinę valymą pagal 6 straipsnį;
- d) mažesnių kaip 10 000 GE dydžio aglomeracijų nuotekų tretinę valymą pagal 7 straipsnį;
- e) mažesnių kaip 10 000 GE dydžio aglomeracijų nuotekų ketvirtinę valymą pagal 8 straipsnį, visų pirma tais atvejais, kai komunalinės nuotekos išleidžiamos į vandens telkinius, iš kurių imamas žmonėms vartoti skirtas vanduo, maudyklų vandenį, vandens telkinius, kuriuose vykdoma akvakultūros veikla, ir kai išvalytos komunalinės nuotekos pakartotinai naudojamos žemės ūkio tikslais;
- f) integruotų komunalinių nuotekų tvarkymo planų parengimą pagal 5 straipsnį mažesnėms kaip 10 000 GE dydžio aglomeracijoms ir V priede nurodytų priemonių priėmimą;
- g) griežtesnių reikalavimų nei nustatyti I priedo B dalyje taikymą surinktų komunalinių nuotekų valymui.

3. Pagal šio straipsnio 1 dalį atliktas rizikos nustatymas persvarstomas kas šešerius metus derinant su upių baseinų valdymo planų persvarstymo laiku, pradedant nuo 2033 m. gruodžio 31 d. Nustatytos rizikos santrauka ir priemonių, kurių imtasi pagal šio straipsnio 2 dalį, aprašymas įtraukiami į atitinkamus upių baseinų valdymo planus ir į 23 straipsnyje nurodytas nacionalines įgyvendinimo programas ir paprašius pateikiami Komisijai. Ta santrauka skelbiama viešai.

19 straipsnis

Galimybė naudotis sanitarijos paslaugomis

Nedarant poveikio subsidarumo ir proporcingumo principams ir atsižvelgdamos į vietos ir regionines perspektyvas ir sanitarijos aplinkybes, valstybės narės imasi visų būtinų priemonių, kad užtikrintų visų, ypač pažeidžiamų ir marginalizuotų grupių, galimybės naudotis sanitarijos paslaugomis.

Tuo tikslu valstybės narės ne vėliau kaip 2029 m. sausio 12 d.:

- a) nustato asmenis, kurie neturi galimybių arba turi tik ribotas galimybes naudotis sanitarijos įrenginiais, ypatingą dėmesį skirdamos pažeidžiamoms ir marginalizuotoms grupėms, ir nurodo tokių galimybių nebuvimo priežastis;
- b) įvertina galimybes pagerinti tokių asmenų galimybes naudotis sanitarijos įrenginiais;
- c) skatina, kad visose 10 000 GE dydžio ir didesnėse aglomeracijose būtų įrengtas pakankamas sanitarijos įrenginių skaičius viešosiose erdvėse, kuriais būtų galima naudotis laisvai ir, ypač moterų atveju, saugiai, taip pat užtikrina, kad visuomenė būtų tinkamai informuota apie tuos įrenginius;
- d) skatina, kad visose 5 000 GE dydžio ir didesnėse aglomeracijose kompetentingos institucijos užtikrintų pakankamą nemokamų sanitarijos įrenginių skaičių viešuosiuose pastatuose, visų pirma administraciniuose pastatuose;
- e) skatina, kad nemokamai arba už nedidelį mokestį visiems būtų užtikrinti sanitarijos įrenginiai restoranuose, parduotuvėse ir panašiose visuomenei prieinamose privačiose erdvėse.

20 straipsnis

Dumblas ir išteklių išgavimas

1. Valstybės narės skatina vertingų išteklių išgavimą ir imasi būtinų priemonių užtikrinti, kad dumblo tvarkymas atitiktų Direktyvos 2008/98/EB 4 straipsnyje nustatytą atliekų hierarchiją. Tokiu dumblo tvarkymu:

- a) kuo labiau didinama prevencija;
- b) pasirengiama pakartotiniam naudojimui, perdirbimui ir kitokiam išteklių, visų pirma fosforo ir azoto, išgavimui, atsižvelgiant į nacionalines ar vietos valorizacijos galimybes, ir
- c) kuo labiau mažinamas neigiamas poveikis aplinkai ir žmonių sveikatai.

2. Komisijai suteikiami įgaliojimai, laikantis 27 straipsnyje nustatytos tvarkos, priimti deleguotuosius aktus, kuriais ši direktyva papildoma nustatant bendras minimalias fosforo iš dumblo ir iš komunalinių nuotekų, kurios pakartotinai nepanaudotos taikant 15 straipsnio 1 dalyje nustatytą nukrypti leidžiančią nuostatą, pakartotinio naudojimo ir perdirbimo normas, taip pat į turimas fosforo išgavimo technologijas, šaltinius ir ekonominį gyvybingumą, taip pat į fosforo kiekį dumble ir nacionalinės rinkos užpildymo organiniu fosforu iš kitų šaltinių lygį, kartu užtikrinant, kad dumblas būtų tvarkomas saugiai ir nebūtų daromas neigiamas poveikis aplinkai ir žmonių sveikatai. Tuos deleguotuosius aktus Komisija priima ne vėliau kaip 2028 m. sausio 2 d.

21 straipsnis

Stebėseną

1. Valstybės narės užtikrina, kad kompetentingos institucijos arba atitinkamos įstaigos stebėtų:

- a) nuotekas iš komunalinių nuotekų valymo įrenginių, kad galėtų patikrinti, kaip laikomasi I priedo B dalies reikalavimų, vadovaudamasi I priedo C dalyje nustatytais stebėsenos ir rezultatų vertinimo metodais; ta stebėseną apima I priedo B dalyje išvardytų parametrų apkrovos ir koncentracijos stebėseną;
- b) dumblo kiekius, sudėtį ir paskirtį, atsižvelgdamos į Direktyvos 86/278/EEB reikalavimus dėl dumblo, skirtą naudoti žemės ūkyje;

- c) komunalinių nuotekų, kurios pakartotinai naudojamos drėkinimui žemės ūkyje taikant 15 straipsnio 1 dalyje nustatytą nukrypti leidžiančią nuostatą, metinius ir mėnesinius kiekius; drėkinimui žemės ūkyje pakartotinai naudojamų komunalinių nuotekų dalyje esantį maisto medžiagų kiekį ir laikotarpį, per kurį ta dalis yra pakartotinai naudojama, palyginti su pasėlių, kuriems skirtos tos pakartotinai naudojamos komunalinės nuotekos, mėnesiniu vandens ir maisto medžiagų poreikiu;
- d) komunalinių nuotekų valymo įrenginių, kuriuose valoma 10 000 GE ir didesnė apkrova, išmetamą ŠESD, įskaitant bent CO₂, N₂O, CH₄ kiekį, kai tikslinga, atliekant analizę, skaičiavimus ar modeliavimą;
- e) komunalinių nuotekų valymo įrenginių, kuriuose valoma 10 000 GE ir didesnė apkrova, savininkų arba tokių įrenginių operatorių sunaudojamą ir pagaminamą energiją, neatsižvelgiant į tai, ar ji naudojama ar pagaminama vietoje ar už jos ribų, laikantis 11 straipsnio 2 dalyje nurodytų reikalavimų, taip pat energiją, perkamą pagal 11 straipsnio 3 ir 4 dalyse nurodytas nukrypti leidžiančias nuostatas.

2. Valstybės narės užtikrina, kad kompetentingos institucijos, atitinkamos įstaigos ar nuotakynų operatoriai visose 5 straipsnio 1 ir 3 dalyse nurodytose aglomeracijose atitinkamuose taškuose vykdytų paviršinių nuotekų išlajos į vandens telkinius ir iš atskirųjų sistemų išleidžiamų komunalinių paviršinių nuotekų reprezentatyvią stebėseną, kad galėtų apskaičiuoti I priedo 1 lentelėje ir, kai aktualu, 2 lentelėje išvardytų parametrų koncentraciją ir apkrovas, taip pat mikroplastiko ir atitinkamų teršalų turinio reprezentatyvią stebėseną. Valstybės narės gali naudoti tos stebėsenos rezultatus modeliavimo tikslu, kai tai tikslinga.

3. Visose 10 000 GE dydžio ir didesnėse aglomeracijose valstybės narės užtikrina, kad kompetentingos institucijos arba atitinkamos įstaigos nuotekų įtekėjimo į komunalinių nuotekų valymo įrenginius vietose ir jų išleidimo iš tų įrenginių vietose stebėtų šių elementų koncentraciją ir apkrovą komunalinėse nuotekose:

a) teršalų, kurie gali būti rasti komunalinėse nuotekose, išvardytų:

i) Direktyvos 2000/60/EB VIII ir X prieduose, Direktyvos 2008/105/EB I priede, Direktyvos 2006/118/EB I priede ir Direktyvos 2006/118/EB II priedo B dalyje;

ii) Europos Parlamento ir Tarybos sprendimo 2455/2001/EB priede ⁽⁴²⁾;

iii) Reglamento (EB) Nr. 166/2006 II priede;

iv) Direktyvos 86/278/EEB I ir II prieduose;

b) parametrų, išvardytų Direktyvos (ES) 2020/2184 III priedo B dalyje, jei komunalinės nuotekos išleidžiamos į tos direktyvos 8 straipsnyje nurodytą vandens baseiną; perfluoralkilintų ir polifluoralkilintų medžiagų (PFAS) atveju valstybės narės gali pasirinkti naudoti vieną arba abu parametrus „PFAS iš viso“ ir „PFAS suma“, kai pagal 5 dalyje nurodytą įgyvendinimo aktą bus parengta metodika;

c) parametrų, išvardytų Direktyvos 2006/7/EB I priede, kai maudymosi sezono metu iš komunalinių nuotekų valymo įrenginių nuotekos yra tiesiogiai išleidžiamos į maudyklas ir tai gali trukdyti laikytis Direktyvos 2006/7/EB;

d) mikroplastiko buvimo.

Šioje dalyje nurodyta stebėseną gali būti netaikoma a ir b punktuose nurodytiems teršalams ir parametrams, jei galima įrodyti, *inter alia*, remiantis stebėsenos rezultatais, kad komunalinėse nuotekose jų nėra.

Visose didesnėse nei 10 000 GE dydžio aglomeracijose valstybės narės užtikrina, kad kompetentingos institucijos arba atitinkamos įstaigos stebėtų, ar dumble nėra mikroplastiko, kai aktualu ir ypač kai jis yra pakartotinai naudojamas žemės ūkyje.

Šioje dalyje nurodyta stebėseną atliekama tokiu dažnumu:

a) 150 000 GE dydžio ir didesnėse aglomeracijose imami bent du ėminiai per metus ne rečiau kaip kas 6 mėnesius;

b) 10 000–150 000 GE dydžio aglomeracijose imamas bent vienas ėminys kas dvejus metus.

⁽⁴²⁾ 2001 m. lapkričio 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos sprendimas Nr. 2455/2001/EB, nustatantis prioritetinių medžiagų vandens politikos srityje sąrašą ir papildantis Direktyvą 2000/60/EB (OL L 331, 2001 12 15, p. 1).

Tas stebėsenos dažnumas vėlesniais metais gali būti sumažintas perpus, jei šioje dalyje nurodytų teršalų stebėsenos rezultatai trijuose ėminiuose iš eilės rodo, kad tų teršalų yra mažiau, nei nustatyta pagal Direktyvą 2008/105/EB taikomuose aplinkos kokybės standartuose. Stebėsenos dažnumas turėtų būti peržiūrimas bent kartą per metus.

4. Komisijai suteikiami įgaliojimai priimti įgyvendinimo aktus, kuriais nustatomos iš komunalinių nuotekų valymo įrenginių tiesiogiai ir netiesiogiai išmetamo ŠESD kiekio ir mikroplastiko kiekio komunalinėse nuotekose ir dumble matavimo, skaičiavimo ir modeliavimo metodikos. Tie įgyvendinimo aktai priimami ne vėliau kaip 2027 m. liepos 2 d. pagal 28 straipsnio 2 dalyje nurodytą nagrinėjimo procedūrą.

5. Komisija priima įgyvendinimo aktus, kuriais nustatoma „PFAS iš viso“ ir „PFAS suma“ matavimo komunalinėse nuotekose metodika. Tie įgyvendinimo aktai priimami ne vėliau kaip 2027 m. sausio 2 d. laikantis 28 straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

6. Remdamasi valstybių narių ataskaita, Komisija gali priimti įgyvendinimo aktus, kuriais nustatomas minimalus atitinkamų teršalų, kurie gali būti aptinkami komunalinėse nuotekose, sąrašas ir parengiama atitinkamų teršalų, kurie gali būti aptinkami komunalinėse nuotekose, identifikavimo metodika, atsižvelgiant į vietos sąlygas ir pagal atitinkamą Sąjungos teisę atliktą rizikos vertinimą, taip pat išimčių taikymo kai kuriems teršalams peržiūros kriterijus ir dažnumą, kaip nustatyta šio straipsnio 3 dalies antroje pastraipoje. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 28 straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

22 straipsnis

Informacija apie įgyvendinimo stebėseną

1. Valstybės narės, padedamos Europos aplinkos agentūros (EAA):
 - a) ne vėliau kaip 2028 m. gruodžio 31 d. parengia ir vėliau kasmet atnauja duomenų rinkinį, kuriame pateikiama pagal 21 straipsnį surinkta informacija, įskaitant informaciją apie 21 straipsnio 1 dalies a punkte nurodytus parametrus, ir bandymų rezultatai pagal I priedo C dalyje nustatytus atitikties / neatitikties kriterijus;
 - b) ne vėliau kaip 2028 m. gruodžio 31 d. parengia ir vėliau kasmet atnauja duomenų rinkinį, kuriame nurodoma, kokia procentinė komunalinių nuotekų dalis surenkama ir išvaloma pagal 3 straipsnį;
 - c) ne vėliau kaip 2028 m. gruodžio 31 d. parengia ir vėliau kasmet atnauja duomenų rinkinį, kuriame pateikiama informacija apie 4 straipsnio 5 dalies įgyvendinimą, ir nurodoma, kokia procentinė komunalinių nuotekų apkrovos iš didesnių kaip 2 000 GE dydžio aglomeracijų dalis valoma individualiose sistemose;
 - d) ne vėliau kaip 2028 m. gruodžio 31 d. parengia ir vėliau kasmet atnauja duomenų rinkinį, kuriame pateikiama informacija apie paimtų ėminių skaičių ir ėminių, kurie buvo paimti pagal I priedo C dalį ir neatitiko reikalavimų, skaičių;
 - e) ne vėliau kaip 2029 m. sausio 12 d. parengia ir vėliau kas 6 metus atnauja duomenų rinkinį, kuriame pateikiama informacija apie priemones, kurių imtasi pagal 19 straipsnio a, b ir c punktus siekiant pagerinti galimybes naudoti sanitarijos paslaugomis, įskaitant informaciją apie savo gyventojų, galinčių naudoti sanitarijos paslaugomis 10 000 GE dydžio ir didesnėse aglomeracijose, dalį;
 - f) ne vėliau kaip 2030 m. gruodžio 31 d. parengia ir vėliau kasmet atnauja duomenų rinkinį, kuriame pateikiama informacija apie kiekvieno komunalinių nuotekų valymo įrenginio, kuriame valoma 10 000 GE ir didesnė apkrova, išmetamą ŠESD kiekį, suskirstytą pagal išmetamas dujas, apie jo bendrą suvartojamos energijos kiekį ir pagaminamos atsinaujinančiųjų išteklių energijos kiekį, taip pat nurodoma 11 straipsnio 2 dalyje nustatytų tikslų įgyvendinimo procentinė dalis, energijos, įsigytos iš neiškastinio kuro šaltinių, procentinė dalis ir, kai turima, įvairių rūšių naudojamų neiškastinio kuro energijos šaltinių suskirstymas, kai taikoma 11 straipsnio 3 dalyje nurodyta nukrypti leidžianti nuostata;
 - g) ne vėliau kaip 2030 m. gruodžio 31 d. parengia ir vėliau kasmet atnauja duomenų rinkinį, kuriame pateikiama informacija apie priemones, kurių imtasi pagal V priedo 3 punktą;
 - h) ne vėliau kaip 2030 m. gruodžio 31 d. parengia ir vėliau kasmet atnauja duomenų rinkinį, kuriame pateikiami 17 straipsnio 1 ir 3 dalyse nurodytos stebėsenos rezultatai;
 - i) ne vėliau kaip 2030 m. gruodžio 31 d. parengia duomenų rinkinį, kuriame pateikiamas nustatytų eutrofikacijai jautrių zonų sąrašas, ir tą duomenų rinkinį atnauja pagal 7 straipsnio 2 dalį;

- j) ne vėliau kaip 2030 m. gruodžio 31 d. parengia duomenų rinkinį, kuriame pateikiamas nustatytų zonų, kuriose mikroteršalų koncentracija arba kaupimasis kelia grėsmę aplinkai arba žmonių sveikatai, sąrašas, ir tą duomenų rinkinį atnauja pagal 8 straipsnio 2 dalį;
- k) jei jos naudoja bioterpę, ne vėliau kaip 2030 m. gruodžio 31 d. parengia ir vėliau kas penkerius metus atnauja duomenų rinkinį, kuriame nurodoma naudojamos bioterpės rūšis ir glaustai aprašomos priemonės, kurių ėmėsi bioterpę naudojantys komunalinių nuotekų valymo įrenginiai, kad išvengtų išsiliejimo į aplinką;
- l) ne vėliau kaip 2030 m. gruodžio 31 d. parengia ir vėliau kasmet atnauja duomenų rinkinį, kuriame pateikiami 21 straipsnio 1 dalies c punkte nurodytos stebėsenos rezultatai, ir palyginamas mėnesinis vandens ir maisto medžiagų poreikis pasėliams, kuriems skiriama 15 straipsnio 1 dalyje nurodyta pakartotinai naudojama išvalytų komunalinių nuotekų dalis.

2. Valstybės narės užtikrina, kad Komisija ir EAA turėtų prieigą prie 1 dalyje nurodytų duomenų rinkinių.

3. Teikiant pagal šį straipsnį reikalaujamus duomenis apie tuos su komunalinėmis nuotekomis susijusius teršalus atsižvelgiama į informaciją, kurią valstybės narės teikia pagal Reglamento (EB) Nr. 166/2006 5 straipsnį.

EAA per Europos išleidžiamų ir perduodamų teršalų registrą, sukurtą pagal Reglamentą (EB) Nr. 166/2006, suteikia visuomenei prieigą prie atitinkamų šio straipsnio 1 dalyje nurodytos informacijos dalių.

4. Komisijai suteikiami įgaliojimai priimti įgyvendinimo aktus, kuriais nustatoma informacijos pagal 1 dalį teikimo forma. Tie įgyvendinimo aktai dėl 1 dalies e, f, g, h, j, k ir l punktuose nurodytos informacijos priimami laikantis 28 straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros ne vėliau kaip 2028 m. gruodžio 31 d.

Komisija gali priimti įgyvendinimo aktus, kuriais nustatoma pagal 1 dalies a, b, c, d ir i punktus teiktinos informacijos forma. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 28 straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

23 straipsnis

Nacionalinės įgyvendinimo priemonės

1. Ne vėliau kaip 2028 m. sausio 1 d. valstybės narės nustato nacionalinę šios direktyvos įgyvendinimo programą.

Ta programa apima:

- a) 3–8 straipsnių įgyvendinimo lygio vertinimą;
- b) investicijų, reikalingų šiai direktyvai įgyvendinti kiekvienoje aglomeracijoje, nustatymą ir planavimą, įskaitant orientacinį finansinį įvertį, ir, kai turima, gamintojo atsakomybę perimančių organizacijų, įsteigtų pagal 10 straipsnį, finansinio įnašo įvertį, ir tų investicijų prioritetų nustatymą pagal aglomeracijos dydį ir neišvalytų komunalinių nuotekų poveikio aplinkai lygį ir susijusią riziką aplinkai arba žmonių sveikatai;
- c) investicijų, reikalingų esamai komunalinių nuotekų infrastruktūrai, įskaitant nuotakynus, atnaujinti, modernizuoti ar pakeisti, įvertinimą, remiantis nusidėvėjimo normomis ir techninėmis ir veiklos sąlygomis, siekiant užkirsti kelią galimam nuotėkiui, infiltracijai ir įtekėjimui į nuotakynus dėl netinkamo sujungimo, taip pat, kai tinkama, naudojant skaitmenines priemones;
- d) potencialių viešojo finansavimo šaltinių, iš kurių prireikus bus papildomi naudotojų mokesčiai, identifikavimą arba bent nurodymą;
- e) visą informaciją, kurios reikalaujama pagal 6 straipsnio 3 dalį ir 7 straipsnio 4 dalį, kai taikytina.

Valstybės narės gali toliau naudoti turimą Sąjungos finansavimą šiai direktyvai įgyvendinti, siekdamos užtikrinti, kad veiksmingo komunalinių nuotekų surinkimo ir valymo nauda galėtų vienodai naudotis visi piliečiai. Valstybės narės taip pat gali keisti geriausia praktika, kaip pagerinti Sąjungos lėšų įsisavinimą.

Jei valstybė narė, įgyvendindama savo nacionalinę įgyvendinimo programą, nustato, kad dėl būtinybės išsaugoti kultūros paveldą konkrečiose zonose neįmanoma laikytis 3 straipsnio 2 dalyje arba 6 straipsnio 3 dalyje nurodyto termino, ta valstybė narė atnaujina savo nacionalinę įgyvendinimo programą. Toje atnaujintoje redakcijoje pateikiamas aglomeracijų, kuriose yra atitinkamos zonos, sąrašas, išsamus pagrindimas, įrodantis, kad reikiamos infrastruktūros statyba yra itin sudėtinga dėl būtinybės išsaugoti kultūros paveldą, ir patikslintas reikiamos infrastruktūros tose zonose užbaigimo tvarkaraštis. 3 straipsnio 2 dalyje ir 6 straipsnio 3 dalyje nurodyti terminai pratęsimi atsižvelgiant į konkrečią zoną, turi būti kuo trumpesni ir neviršyti 8 metų. Atnaujinta nacionalinė įgyvendinimo programa pateikiama Komisijai ne vėliau kaip tokio atnaujinimo metų gruodžio 31 d.

2. Ne vėliau kaip 2028 m. sausio 1 d.] valstybės narės pateikia Komisijai savo nacionalines įgyvendinimo programas, nebent remdamosi 21 straipsnyje nurodytos stebėsenos rezultatais jos gali įrodyti, kad laikosi 3–8 straipsnių.

3. Valstybės narės savo nacionalines įgyvendinimo programas atnaujina bent kas 6 metus. Jos pateikia jas Komisijai ne vėliau kaip atnaujinimo metų gruodžio 31 d., nebent jos gali įrodyti, kad laikosi 3–8 straipsnių.

4. Komisijai suteikiami įgaliojimai priimti įgyvendinimo aktus, siekiant nustatyti nacionalinių įgyvendinimo programų pateikimo metodus ir formą. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 28 straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

24 straipsnis

Informacija visuomenei

1. Valstybės narės užtikrina, kad kiekvienos didesnės kaip 1 000 GE dydžio aglomeracijos arba kiekvienos atitinkamos administracinės teritorijos atveju patogiu naudoti ir pritaikytu būdu visuomenei internete būtų skelbiama tinkama, lengvai prieinama ir naujausia informacija apie komunalinių nuotekų surinkimą ir valymą. Ta informacija apima bent VI priede išvardytus duomenis.

Jei gaunamas pagrįstas prašymas, 1 dalyje nurodyta informacija pateikiama ir kitomis priemonėmis.

2. Be to, kai išlaidos visiškai arba iš dalies susigrąžinamos taikant vandens tarifų sistemą, valstybės narės užtikrina, kad visi prie nuotakynų prisijungę namų ūkiai didesnėse kaip 10 000 GE dydžio ir, pageidautina, didesnėse kaip 1 000 GE dydžio aglomeracijose reguliariai ir bent kartą per metus tinkamiausia ir lengviausiai prieinama forma, pavyzdžiui, sąskaitose, jei jos teikiamos, arba skaitmeniniu būdu, pavyzdžiui, išmaniosiose programėlėse ar internetinėse svetainėse, gautų toliau nurodytą informaciją neturėdami jos prašyti atskirai:

- a) informaciją apie komunalinių nuotekų surinkimo ir valymo atitiktį 3, 4, 6, 7 ir 8 straipsniams, įskaitant faktinio teršalų išleidimo į nuotekų priimtuvą ir I priedo B dalyje ir 1, 2 bei 3 lentelėse nustatytų ribinių verčių palyginimą; ta informacija pateikiama taip, kad ją būtų galima lengvai palyginti, pavyzdžiui, kaip atitikties procentinis dydis;
- b) per metus arba per atsiskaitymo laikotarpį iš konkretaus namų ūkio arba prisijungusio vieneto surinktų ir išvalytų komunalinių nuotekų kiekį arba kiekio įvertį kubiniais metrais ir to namų ūkio nuotekų surinkimo ir valymo tendencijas bei kainą (litro ir kubinio metro kainą);
- c) iš konkretaus namų ūkio per metus surinktų ir išvalytų komunalinių nuotekų kiekio ir vidutinio namų ūkio kiekio atitinkamoje aglomeracijoje palyginimą;
- d) nuorodą į internete pateikiamą turinį, nurodytą 1 dalyje.

Jei informacija apie individualų naudojimą nėra prieinama, a–d punktuose nurodyta informacija teikiama aglomeracijos lygmeniu naudotojui patogiu būdu interneto svetainėje arba išmaniojoje programėlėje.

3. Komisija, laikydama 27 straipsnio, gali priimti deleguotuosius aktus, kuriais iš dalies keičiama šio straipsnio 2 dalis ir VI priedas, kad būtų atnaujinta visuomenei internete skelbtina ir prie nuotakyno prisijungusiems namų ūkiams teiktina informacija siekiant tuos reikalavimus pritaikyti prie technikos pažangos ir turimų šios srities duomenų.

4. Komisija gali priimti įgyvendinimo aktus, kuriais nustatoma pagal 1 ir 2 dalis pateiktinos informacijos pateikimo forma ir metodai. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 28 straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

25 straipsnis

Teisė kreiptis į teismą

1. Valstybės narės užtikrina, kad pagal atitinkamą nacionalinės teisės sistemą suinteresuotos visuomenės nariai turėtų teisę kreiptis į teismą arba į kitą pagal įstatymą įsteigtą nepriklausomą ir nešališką instituciją, kad užginčytų sprendimų, veiksmų ar neveikimo, kuriems taikomi 6, 7 ar 8 straipsniai, materialinį arba procesinį teisėtumą, jeigu įvykdyta bent viena šių sąlygų:

a) jie turi pakankamą interesą;

b) jie tvirtina, kad įvykdytas teisės pažeidimas, jei pagal valstybės narės administracinio proceso teisę tai yra būtina išankstinė sąlyga.

Peržiūros procedūra turi būti sąžininga, teisinga, savalaikė ir ne pernelyg brangi ir joje turi būti numatyti tinkami ir veiksmingi teisių gynimo mechanizmai, įskaitant atitinkamai pareigą nepažeisti ieškovo teisių ar sustabdyti veiksmus.

2. Teisė užginčyti nepriklauso nuo vaidmens, kurį atitinkamas visuomenės narys atliko dalyvaudamas sprendimų pagal šią direktyvą priėmimo procedūrose.

3. Valstybės narės nustato, kokiame etape gali būti užginčijami 1 dalyje minėti sprendimai, veiksmai ar neveikimas.

4. Valstybės narės užtikrina, kad visuomenei būtų prieinama praktinė informacija apie galimybę pasinaudoti šiame straipsnyje numatytais administracinės ir teisminės peržiūros procedūromis.

26 straipsnis

Žalos atlyginimas

1. Valstybės narės užtikrina, kad tais atvejais, kai pažeidus nacionalines priemones, priimtas pagal šią direktyvą, padaroma žala žmonių sveikatai, nukentėję asmenys turėtų teisę už šią žalą reikalauti kompensacijos iš atitinkamų fizinių ar juridinių asmenų ir tokią kompensaciją gauti pagal nacionalines taisykles.

2. Valstybės narės užtikrina, kad aplinkos ar žmonių sveikatos apsaugą propaguojančioms ir visus nacionalinės teisės reikalavimus atitinkančioms nevyriausybinėms organizacijoms, kaip suinteresuotos visuomenės narės, būtų leidžiama atstovauti nukentėjusiems asmenims. Valstybės narės užtikrina, kad nukentėję asmenys ir šioje dalyje nurodytos nevyriausybines organizacijas negalėtų du kartus pareikšti ieškinio dėl to paties pažeidimo, dėl kurio buvo padaryta žala.

3. Valstybės narės užtikrina, kad nacionalinės taisyklės ir procedūros, susijusios su reikalavimais atlyginti žalą, būtų parengtos ir taikomos taip, kad dėl jų netaptų neįmanoma arba pernelyg sudėtinga naudotis teise reikalauti atlyginti žalą, patirtą dėl 1 dalyje nurodyto pažeidimo.

4. Valstybės narės gali nustatyti 1 dalyje nurodytų ieškinių dėl žalos atlyginimo pareiškimo senaties terminus. Tokie laikotarpiai nepradedami skaičiuoti pažeidimo vykdymui nepasibaigus ir anksčiau, nei atlyginti žalą reikalaujantis asmuo sužino, jog patyrė žalą dėl pažeidimo pagal 1 dalį, arba galima pagrįstai manyti, kad jis apie tai žino.

5. Valstybės narės užtikrina, kad visuomenei būtų prieinama informacija apie jos teisę reikalauti atlyginti žalą.

27 straipsnis

Igaliojimų delegavimas

1. Igaliojimai priimti deleguotuosius aktus Komisijai suteikiami šiame straipsnyje nustatytais sąlygomis.
2. 7 straipsnio 7 dalyje, 8 straipsnio 4 dalyje, 14 straipsnio 4 dalyje, 20 straipsnio 2 dalyje ir 24 straipsnio 3 dalyje nurodyti igaliojimai priimti deleguotuosius aktus Komisijai suteikiami 5 metų laikotarpiui nuo 2025 m. sausio 1 d. Likus ne mažiau kaip devyniems mėnesiams iki penkerių metų laikotarpio pabaigos Komisija parengia naudojimosi deleguotaisiais igaliojimais ataskaitą. Deleguotieji igaliojimai savaime pratęsimi tokios pačios trukmės laikotarpiams, išskyrus atvejus, kai Europos Parlamentas arba Taryba pareiškia prieštaravimų dėl tokio pratęsimo likus ne mažiau kaip trim mėnesiams iki kiekvieno laikotarpio pabaigos.
3. Europos Parlamentas arba Taryba gali bet kada atšaukti 7 straipsnio 7 dalyje, 8 straipsnio 4 dalyje, 14 straipsnio 4 dalyje, 20 straipsnio 2 dalyje ir 24 straipsnio 3 dalyje nurodytus deleguotuosius igaliojimus. Sprendimu dėl igaliojimų atšaukimo nutraukiami tame sprendime nurodyti igaliojimai priimti deleguotuosius aktus. Sprendimas įsigalioja kitą dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* arba vėlesnę jame nurodytą dieną. Jis nedaro poveikio jau galiojančių deleguotųjų aktų galiojimui.
4. Prieš priimdama deleguotąjį aktą Komisija konsultuojasi su kiekvienos valstybės narės paskirtais ekspertais vadovaudamasi 2016 m. balandžio 13 d. Tarpinstituciniame susitarime dėl geresnės teisėkūros nustatytais principais.
5. Apie priimtą deleguotąjį aktą Komisija nedelsdama vienu metu praneša Europos Parlamentui ir Tarybai.
6. Pagal 7 straipsnio 7 dalį, 8 straipsnio 4 dalį, 14 straipsnio 4 dalį, 20 straipsnio 2 dalį arba 24 straipsnio 3 dalį priimtas deleguotasis aktas įsigalioja tik tuo atveju, jeigu per du mėnesius nuo pranešimo Europos Parlamentui ir Tarybai apie šį aktą dienos nei Europos Parlamentas, nei Taryba nepareiškia prieštaravimų arba jeigu dar nepasibaigus šiam laikotarpiui ir Europos Parlamentas, ir Taryba praneša Komisijai, kad prieštaravimų nereikš. Europos Parlamento arba Tarybos iniciatyva šis laikotarpis pratęsiamas dviem mėnesiais.

28 straipsnis

Komiteto procedūra

1. Komisijai padeda Direktyvos dėl komunalinių nuotekų valymo pritaikymo prie mokslo ir technikos pažangos bei įgyvendinimo komitetas, įsteigtas pagal Direktyvą 91/271/EEB. Tas komitetas – tai komitetas, kaip tai suprantama Reglamente (ES) Nr. 182/2011.
2. Kai daroma nuoroda į šią dalį, taikomas Reglamento (ES) Nr. 182/2011 5 straipsnis.

29 straipsnis

Sankcijos

1. Nedarant poveikio valstybių narių pareigoms pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą (ES) 2024/1203⁽⁴³⁾, valstybės narės nustato sankcijų, taikomų pažeidus pagal šią direktyvą priimtas nacionalines nuostatas, taisykles ir imasi visų būtinų priemonių užtikrinti, kad šios sankcijos būtų įgyvendinamos. Numatytos sankcijos turi būti veiksmingos, proporcingos ir atgrasomos.
2. Valstybės narės užtikrina, kad pagal šį straipsnį nustatytais sankcijomis būtų deramai atsižvelgiama į atitinkamai:

a) pažeidimo pobūdį, sunkumą ir mastą;

⁽⁴³⁾ 2024 m. balandžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2024/1203 dėl aplinkos apsaugos baudžiamosios teisės priemonėmis, kuria pakeičiamos direktyvos 2008/99/EB ir 2009/123/EB (OL L, 2024/1203, 2024 4 30, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1203/oj>).

- b) kai tinkama, į tai, ar pažeidimas padarytas tyčia ar dėl aplaidumo;
 - c) gyventojus ar aplinką, kuriems pažeidimas padarė poveikį, atsižvelgiant į pažeidimo poveikį tikslui užtikrinti aukštą aplinkos apsaugos ir žmonių sveikatos lygį;
 - d) tai, ar pažeidimas yra kartotinis ar pavienis;
 - e) atsakingu laikomo fizinio ar juridinio asmens finansinę padėtį.
3. Valstybės narės nepagrįstai nedelsdamos praneša Komisijai apie 1 dalyje nurodytas taisykles bei priemones ir jai praneša apie visus vėlesnius joms įtakos turinčius dalinius pakeitimus.

30 straipsnis

Vertinimas

1. Ne vėliau kaip 2033 m. gruodžio 31 d. ir ne vėliau kaip 2040 m. gruodžio 31 d. Komisija atlieka šios direktyvos vertinimą, grindžiamą, visų pirma, šiais elementais:

- a) įgyvendinant šią direktyvą sukaupia patirtimi;
- b) 22 straipsnio 1 dalyje nurodytais duomenų rinkiniais;
- c) aktualiais moksliniais, analitiniais ir epidemiologiniais duomenimis, įskaitant Sąjungos finansuotų mokslinių tyrimų projektų rezultatus;
- d) PSO rekomendacijomis, jei jų yra.

Tame vertinime pateikiama bent šių elementų analizė:

- a) 17 straipsnio 1 dalyje nurodytų visuomenės sveikatos parametrų, kuriuos turi stebėti valstybės narės, tinkamumas;
- b) privalomos konkrečių visuomenės sveikatos parametrų stebėsenos pridėtinė vertė;
- c) galimas poreikis pritaikyti gaminių, dėl kurių taikoma didesnė gamintojo atsakomybė, sąrašą prie rinkai pateikiamų gaminių asortimento kaitos, geresnės žinios apie mikroteršalų buvimą komunalinėse nuotekose, jų poveikį aplinkai ir visuomenės sveikatai, duomenys, gauti laikantis naujųjų mikroteršalų stebėsenos nuotekų įtekėjimo į komunalinių nuotekų valymo įrenginius vietose ir išleidimo iš tų įrenginių vietose pareigų, taip pat poreikis peržiūrėti atleidimo nuo didesnės gamintojo atsakomybės sąlygą, nurodytą 9 straipsnio 2 dalies a punkte;
- d) reikalavimo rengti privalomus nacionalinius pakartotinio vandens naudojimo planus, be kita ko, nustatyti nacionalinius tikslus ir priemones, pridėtinė vertė ir tinkamumas, atsižvelgiant į Sąjungos politikos ir teisės aktų, susijusių su vandentvarka, raidą;
- e) energinio neutralumo tikslas, kad būtų išanalizuotos techninės ir ekonominės galimybės pasiekti didesnę sektoriaus energetinį savarankiškumą ir su tuo susijusi nauda aplinkai ir klimatui;
- f) galimybės išmatuoti komunalinių nuotekų sektoriaus tiesiogiai ir netiesiogiai išmetamą ŠESD kiekį, įskaitant išmetamą kitų ŠESD, nei nurodyta 21 straipsnio 1 dalies d punkte, kiekį, ir nustatyti su stebėseną susijusių faktinių matavimų reikalavimus, atsižvelgiant į naujausias Tarpyvrausybinės klimato kaitos komisijos nustatytas komunalinių nuotekų sektoriaus išmetamo ŠESD kiekio matavimo metodikas;
- g) valstybių narių gamintojams nustatytų ir 9 straipsnio 1 dalyje nurodytų potencialiai skirtingų įnašų normų galimas poveikis vidaus rinkos veikimui;
- h) didesnės gamintojo atsakomybės sistemos, taikomos gaminiams, generuojantiems PFAS ir mikroplastikus komunalinėse nuotekose, sukūrimo galimybės ir tinkamumas, visų pirma remiantis 21 straipsnyje pateiktais stebėsenos duomenimis dėl PFAS ir mikroplastikų įtekėjimo į komunalinių nuotekų valymo įrenginius vietose ir išleidimo iš tų įrenginių vietose;

- i) komunalinių nuotekų valymo sektoriaus galimybė pasiekti poveikio klimatui neutralumą ir tam reikalingas laikas;
- j) tinkamumas ir galimybė nustatyti Sąjungos minimalias azoto iš dumblo ir (arba) iš komunalinių nuotekų pakartotinio naudojimo ir perdirbimo normas.

Komisija Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui bei Regionų komitetui pateikia pagrindinių pirmoje pastraipoje nurodyto vertinimo išvadų ataskaitą ir, jei Komisija mano, kad tai tikslinga, atitinkamus pasiūlymus dėl teisėkūros procedūra priimamų aktų.

2. Valstybės narės suteikia Komisijai informaciją, reikalingą 1 dalies antroje pastraipoje nurodytai ataskaitai parengti.

31 straipsnis

Peržiūra

Kas penkerius metus Komisija pateikia Europos Parlamentui ir Tarybai ataskaitą apie šios direktyvos įgyvendinimą. Remdamasi ta ataskaita, Komisija gali siųsti išankstinius perspėjimus valstybėms narėms, kurios nepasiekia 3, 5, 6, 7, 8 ir 11 straipsniuose nustatytų tikslų ir nesilaiko terminų arba kurioms kyla rizika, kad tikslai nebus pasiekti ir terminų nebus laikomasi.

32 straipsnis

Panaikinimas ir pereinamojo laikotarpio nuostatos

1. Direktyva 91/271/EEB su daliniais pakeitimais, padarytais aktais, nurodytais šios direktyvos VII priedo A dalyje, panaikinama nuo 2027 m. rugpjūčio 1 d., nedarant poveikio valstybių narių pareigoms, susijusioms su direktyvų perkėlimo į nacionalinę teisę terminais, nurodytais šios direktyvos VII priedo B dalyje.

2. Majotui šios direktyvos 3 straipsnio 1 dalis ir 6 straipsnio 1 dalis taikomos nuo 2030 m. gruodžio 31 d., o šios direktyvos 3 straipsnio 2 dalis ir 6 straipsnio 3 dalis taikomos nuo 2040 m. gruodžio 31 d.

Direktyvos 91/271/EEB 3 straipsnio 1a dalies pirma įtrauka ir 4 straipsnio 1a dalies pirma įtrauka toliau taikomos iki 2030 m. gruodžio 30 d.

3. Komunalinių nuotekų, kurios yra valomos komunalinių nuotekų valymo įrenginiuose, kuriuose valoma 150 000 GE dydžio ir didesne apkrova, atveju Direktyvos 91/271/EEB 5 straipsnis toliau taikomas:

- a) iki 2033 m. gruodžio 31 d. – komunalinių nuotekų valymo įrenginiams, kurie neprivalo atitikti šios direktyvos 7 straipsnio 1 dalyje nustatytų reikalavimų ne vėliau kaip 2025 m. sausio 1 d.;
- b) iki 2036 m. gruodžio 31 d. – komunalinių nuotekų valymo įrenginiams, kurie neprivalo atitikti šios direktyvos 7 straipsnio 1 dalyje nustatytų reikalavimų iki 2033 m. gruodžio 31 d.;
- c) iki 2039 m. gruodžio 31 d. – komunalinių nuotekų valymo įrenginiams, kurie neprivalo atitikti šios direktyvos 7 straipsnio 1 dalyje nustatytų reikalavimų iki 2036 m. gruodžio 31 d.

Nedarant poveikio pirmai pastraipai, komunalinių nuotekų iš 10 000 GE dydžio ir didesnių aglomeracijų atveju Direktyvos 91/271/EEB 5 straipsnis toliau taikomas:

- a) iki 2033 m. gruodžio 31 d. – aglomeracijoms, kurios neprivalo atitikti šios direktyvos 7 straipsnio 3 dalyje nustatytų reikalavimų ne vėliau kaip 2025 m. sausio 1 d.;
- b) iki 2036 m. gruodžio 31 d. – aglomeracijoms, kurios neprivalo atitikti šios direktyvos 7 straipsnio 3 dalyje nustatytų reikalavimų ne vėliau kaip 2033 m. gruodžio 31 d.;
- c) iki 2039 m. gruodžio 31 d. – aglomeracijoms, kurios neprivalo atitikti šios direktyvos 7 straipsnio 3 dalyje nustatytų reikalavimų ne vėliau kaip 2036 m. gruodžio 31 d.;
- d) iki 2045 m. gruodžio 31 d. – aglomeracijoms, kurios neprivalo atitikti šios direktyvos 7 straipsnio 3 dalyje nustatytų reikalavimų ne vėliau kaip 2039 m. gruodžio 31 d.;

- e) iki 2053 m. gruodžio 31 d. – aglomeracijoms, kurioms taikoma šios direktyvos 7 straipsnio 4 dalyje nurodyta nukrypti leidžianti nuostata.
4. Direktyvos 91/271/EEB 7 straipsnis iki 2037 m. gruodžio 30 d. toliau taikomas 2 000 GE – 10 000 GE dydžio aglomeracijoms, kurios 2025 m. sausio 1 d. išleidžia nuotekas į pakrančių vandenį ir taiko atitinkamą valymą pagal tos direktyvos 7 straipsnį.
5. Direktyvos 91/271/EEB 6 straipsnis iki 2037 m. gruodžio 30 d. toliau taikomas aglomeracijoms, kurios 2025 m. sausio 1 d. išleidžia nuotekas į mažiau jautrias zonas ir taiko ne tokį griežtą valymą pagal tos direktyvos 6 straipsnį.
6. Direktyvos 91/271/EEB 15 straipsnio 4 dalis valstybėms narėms taikoma iki 2028 m. gruodžio 31 d.
7. Direktyvos 91/271/EEB 17 straipsnis ir Komisijos įgyvendinimo sprendimas 2014/431/ES ⁽⁴⁴⁾ valstybėms narėms taikomi iki 2028 m. sausio 1 d.
8. Nuorodos į panaikintą direktyvą laikomos nuorodomis į šią direktyvą ir skaitomos pagal VIII priede pateiktą atitikties lentelę.

33 straipsnis

Perkėlimas į nacionalinę teisę

1. Valstybės narės užtikrina, kad įsigaliojusių įstatymai ir kiti teisės aktai, būtini, kad 2–11 bei 14–26 straipsnių ir I, III, V bei VI priedų būtų laikomasi ne vėliau kaip 2027 m. liepos 31 d. Jos nedelsdamos pateikia Komisijai tų teisės aktų nuostatų tekstą.

Valstybės narės, priimdamos tas nuostatas, daro jose nuorodą į šią direktyvą arba tokia nuoroda daroma jas oficialiai skelbiant. Jos taip pat turi įtraukti teiginį, kad galiojančiuose įstatymuose ir kituose teisės aktuose pateiktos nuorodos į direktyvą, kurią panaikina ši direktyva, laikomos nuorodomis į šią direktyvą. Nuorodos darymo tvarką ir minėto teiginio formuluotę nustato valstybės narės.

2. Valstybės narės pateikia Komisijai šios direktyvos taikymo srityje priimtų nacionalinės teisės aktų pagrindinių nuostatų tekstus.

34 straipsnis

Įsigaliojimas ir taikymas

Ši direktyva įsigalioja dvidešimtą dieną po jos paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

12 bei 13 straipsniai ir II bei IV priedai taikomi nuo 2027 m. rugpjūčio 1 d.

35 straipsnis

Adresatai

Ši direktyva taikoma valstybėms narėms.

Priimta Strasbūre 2024 m. lapkričio 27 d.

Europos Parlamento vardu

Pirmininkė

R. METSOLA

Tarybos vardu

Pirmininkas

BÓKA J.

⁽⁴⁴⁾ 2014 m. birželio 26 d. Komisijos įgyvendinimo sprendimas 2014/431/ES dėl Tarybos direktyvos 91/271/EEB įgyvendinimo nacionalinių programų ataskaitų formų (OL L 197, 2014 7 4, p. 77).

I PRIEDAS

KOMUNALINĖMS NUOTEKOMS KELIAMI REIKALAVIMAI

A dalis

Nuotakynai

Nuotakynuose atsižvelgiama į komunalinėms nuotekoms keliamus valymo reikalavimus.

Nuotakynų projektavimas, statyba ir priežiūra yra vykdomi vadovaujantis geriausiomis technikos žiniomis, jei tai nėra pernelyg brangu, ypač atsižvelgiant į:

- komunalinių nuotekų tūrį ir savybes,
- komunalinių nuotekų prasisunkimo, infiltracijos ir įtekėjimo į nuotakynus dėl netinkamo sujungimo prevenciją,
- nuotekų priimtovo taršos dėl paviršinių nuotekų išlajos ribojimą, atsižvelgiant į atitinkamus 5 straipsnio ir V priedo reikalavimus.

B dalis

Nuotekų išleidimas iš komunalinių nuotekų valymo įrenginių į nuotekų priimtuvą

1. Komunalinių nuotekų valymo įrenginiai yra projektuojami arba modifikuojami taip, kad būtų galima imti reprezentatyvius atitekančių bei išvalytų nuotekų ėminius prieš jas išleidžiant į nuotekų priimtuvą.
2. Nuotekos, išleidžiamos iš komunalinių nuotekų valymo įrenginių ir komunalinių nuotekų valymo įrenginių, kuriais aptarnaujamos 6, 7 ir 8 straipsniuose nurodytos aglomeracijos, turi atitikti šio priedo 1 lentelės reikalavimus.
3. Be to, nuotekos, išleidžiamos iš 7 straipsnio 1 dalyje nurodytų komunalinių nuotekų valymo įrenginių arba iš komunalinių nuotekų valymo įrenginių, kuriais aptarnaujamos 7 straipsnio 3 dalyje nurodytos aglomeracijos, turi atitikti ne tik 2 punkte nurodytus, bet ir šio priedo 2 lentelėje pateiktus reikalavimus, išskyrus atvejus, kai taikoma 7 straipsnio 8 dalis.
4. Nuotekos, išleidžiamos iš 8 straipsnio 1 dalyje nurodytų komunalinių nuotekų valymo įrenginių arba iš komunalinių nuotekų valymo įrenginių, kuriais aptarnaujamos 8 straipsnio 4 dalyje nurodytos aglomeracijos, turi atitikti šio priedo 3 lentelėje išdėstytus reikalavimus.
5. Iš anksto nustatomose taisyklėse ir specialiuose išankstiniuose leidimuose dėl nuotekų, išleidžiamų iš komunalinių nuotekų valymo įrenginių, kuriuose naudojama bioterpė, nurodoma:
 - technologijų, į kurias integruota bioterpė, naudojama komunalinių nuotekų valymo įrenginių atliekamo valymo metu, aprašymas, įskaitant įrenginyje naudojamos bioterpės rūšį ir kiekį, ir priemonių, kurių imtasi siekiant išvengti bioterpės išleidimo į aplinką, aprašymas,
 - pareiga nuolat vykdyti stebėseną ir užkirsti kelią bet kokiam bioterpės išleidimui į aplinką,
 - pareiga nedelsiant pranešti kompetentingoms institucijoms apie bet kokią didelį bioterpės išleidimą į nuotekų priimtuvą.
6. Griežtesni nei 1, 2 ir 3 lentelėse pateiktieji reikalavimai taikomi tais atvejais, kai būtina užtikrinti, kad nuotekų priimtuvai atitiktų direktyvose 2000/60/EB, 2008/56/EB, 2008/105/EB ir 2006/7/EB nustatytus reikalavimus.
7. Nuotekų išleidimo iš komunalinių nuotekų valymo įrenginių vietos, jei tik įmanoma, parenkamos taip, kad jų žalingas poveikis nuotekų priimtuvui būtų kuo mažesnis.

C dalis

Stebėsenos ir rezultatų vertinimo metodai

1. Valstybės narės užtikrina, kad būtų taikomas toks stebėsenos metodas, kuris atitinka 2–5 punktuose išdėstytus reikalavimus. Kai aktualu, visi analizės metodai turi atitikti tuos pačius minimalius veiksmingumo kriterijus, tokius kaip kriterijai, apibrėžti Direktyvoje 2009/90/EB ir kitose atitinkamose taisyklėse.

Galima naudoti ne tik 2, 3 ir 4 punktuose nurodytus metodus, bet ir kitus alternatyvius metodus, jei galima įrodyti, kad gaunami rezultatai yra lygiaverčiai.

Valstybės narės teikia Komisijai visą svarbią informaciją apie taikomus stebėsenos metodus.

2. Toje pačioje tiksliai nustatytoje vandenų išleidimo iš nuotekų valymo įrenginių vietoje, o jei būtina – ir jų įtekėjimo į komunalinių nuotekų valymo įrenginius vietoje – imami srautui arba laikui proporcingi paros ėminiai. Tačiau vykdant mikroteršalų stebėseną visi laikui proporcingi ėminiai turi būti 48 valandų ėminiai.

Turi būti taikoma geroji tarptautinė laboratorinė praktika, kuria siekiama, kad nuo ėminių paėmimo iki analizės būtų kuo mažiau pakenkta jų būklei.

3. Minimalus metinis ėminių skaičius yra nustatomas pagal nuotekų valymo įrenginių dydį, ir per metus jie yra reguliariai imami:

nuo 1 000 iki 9 999 GE:	vienas ėminys per mėnesį (žr. 1 pastabą)
nuo 10 000 iki 49 999 GE:	du ėminiai per mėnesį dėl mikroteršalų – vienas ėminys per mėnesį
nuo 50 000 iki 149 999 GE:	vienas ėminys per savaitę dėl mikroteršalų – du ėminiai per mėnesį
150 000 GE ar daugiau:	du ėminiai per savaitę dėl mikroteršalų – du ėminiai per mėnesį

1 pastaba. Aglomeracijose, kuriose vykdoma sezoninė veikla, leidžiama iki dviejų mėnesių neimti ėminių, jei sezoninės veiklos mėnesiais imami papildomi ėminiai. Iš viso per metus turi būti paimta 12 ėminių.

4. Išvalytos komunalinės nuotekos laikomos atitinkančiomis taikomus parametrus, jei, analizuojant ėminius pagal kiekvieną parametras atskirai, nustatoma, kad vandens ėminiai taip atitinka taikomas parametrų vertes:

- a) didžiausias ėminių, kurie gali neatitikti 1 ir 3 lentelėse nurodytų parametrų, išreikštų koncentracijos vertėmis ir (arba) minimaliu sumažinimo efektyvumu procentais, skaičius yra nurodytas 4 lentelėje;
- b) įprastomis darbo sąlygomis paimti 1 lentelėje nurodytų parametrų, išreikštų koncentracijos vertėmis, neatitinkantys ėminiai turi nenukrypti nuo parametrų verčių daugiau negu 100 %, išskyrus bendrojo skendinčių medžiagų kiekio parametras, nuo kurio vertės galima nukrypti iki 150 %;
- c) metinis ėminių vidurkis pagal kiekvieną 2 lentelėje nurodytą parametras atitinka taikomas toje lentelėje nustatytas parametrų vertes; taikomos koncentracijos vertės arba minimalus sumažinimo efektyvumas procentais;
- d) 3 lentelėje nustatytų parametrų atžvilgiu, C dalies 3 punkte nurodytas ėminių dažnumas reiškia, kad vienas ėminys imamas įtekėjimo į komunalinių nuotekų valymo įrenginius vietoje ir vienas ėminys imamas nuotekų išleidimo iš jų vietoje, siekiant patikrinti, ar laikomasi 3 lentelėje nurodyto minimalaus pašalinimo efektyvumo procentais; naudojamas skaičiavimui naudotų visų medžiagų pašalinimo efektyvumo procentais vidurkis siekiant įvertinti, ar pasiektas minimalus reikalaujamas 80 % pašalinimo efektyvumas procentais.

5. Ėminiai imami taip, kad jie atspindėtų taršą, kai nuotekos teka sausomis oro sąlygomis. Į kraštutines vandens kokybės reikšmes neatsižvelgiama, kai jas lemia neįprastos aplinkybės, susidariusios dėl liūčių.
6. Analizuojant iš biologinių tvenkinių leidžiamus vandenį, ėminiai yra filtruojami, tačiau bendrasis suspenduotų medžiagų kiekis nefiltruotuose vandens ėminiuose turi neviršyti 150 mg/l.

1 lentelė. Reikalavimai nuotekoms, išleidžiamoms iš nuotekų valymo įrenginių, kuriems taikomas šios direktyvos 6 straipsnis. Taikomos koncentracijos vertės arba sumažinimo efektyvumas procentais.

Parametrai	Koncentracija	Minimalus sumažinimo efektyvumas procentais (žr. 4 pastabą)	Pamatinis matavimo metodas
Biocheminis deguonies suvartojimas (BDS ₅ 20 °C temperatūroje) be nitrifikacijos (žr. 1 pastabą)	25 mg/l O ₂	70–90 40 pagal 6 straipsnio 4 dalį	Homogenizuotas, nefiltruotas, nedekantuotas ėminys. Ištirpęs deguonis nustatomas prieš ir po penkių dienų inkubacijos 20 °C ± 1 °C temperatūroje, visiškoje tamsoje. Pridedamas nitrifikacijos inhibitorius.
Cheminis deguonies suvartojimas (ChDS) (žr. 2 pastabą)	125 mg/l O ₂	75	Homogenizuotas, nefiltruotas, nedekantuotas ėminys kalio dichromatas
Bendroji organinė anglis (žr. 2 pastabą)	37 mg/l	75	EN 1484
Bendrasis skendinčių medžiagų kiekis	35 mg/l (žr. 3 pastabą)	90 (žr. 3 pastabą)	— Reprezentatyviojo ėminio filtravimas per 0,45 µm filtravimo membraną. Džiovinimas 105 °C temperatūroje ir svėrimas — Reprezentatyviojo ėminio centrifugavimas (bent 5 min. 2 800–3 200 g vidutiniu greičiu), džiovinimas 105 °C temperatūroje ir svėrimas

1 pastaba. Šį parametą galima pakeisti kitu parametru: bendrąja organine anglimi (TOC) arba bendruoju deguonies poreikiu (TOD), jei galima nustatyti santykį tarp BDS₅ ir pakeičiančiojo parametro.

2 pastaba. Valstybės narės turi matuoti arba cheminį deguonies suvartojimą (ChDS), arba bendrąją organinę anglį.

3 pastaba. Šis reikalavimas nėra privalomas.

4 pastaba. Sumažinimo efektyvumas įtekančių nuotekų apkrovos atžvilgiu.

2 lentelė. Reikalavimai dėl nuotekų, išleidžiamų iš komunalinių nuotekų valymo įrenginių, nurodytų 7 straipsnio 1 dalyje, arba iš komunalinių nuotekų valymo įrenginių, kuriais aptarnaujamos 7 straipsnio 3 dalyje nurodytos aglomeracijos, tretinio valymo. Nuotekoms, išleidžiamoms iš komunalinių nuotekų valymo įrenginių, nurodytų 7 straipsnio 1 dalyje, taikomi abu parametrai. 7 straipsnio 3 dalyje nurodytoms aglomeracijoms galima taikyti vieną ar abu parametrus, priklausomai nuo vietinės situacijos. Taikomos koncentracijos vertės arba sumažinimo efektyvumas procentais.

Parametrai	Koncentracija	Minimalus sumažinimo efektyvumas procentais (žr. 1 ir 2 pastabas)	Pamatinis matavimo metodas
Bendras fosforas (žr. 4 pastabą)	0,7 mg/l (10 000 GE ir daugiau, tačiau ne daugiau kaip 150 000 GE) 0,5 mg/l (150 000 GE ir daugiau)	87,5 (10 000 GE ir daugiau, tačiau ne daugiau kaip 150 000 GE) 90 (150 000 GE ir daugiau)	Molekulinės absorbcijos spektrofotometrija

Parametrai	Koncentracija	Minimalus sumažinimo efektyvumas procentais (žr. 1 ir 2 pastabas)	Pamatinis matavimo metodas
Bendras azotas (žr. 4 pastabą)	10 mg/l (10 000 GE ir daugiau, tačiau ne daugiau kaip 150 000 GE) 8 mg/l (150 000 GE ir daugiau) (žr. 5 pastabą)	80 (žr. 3 pastabą)	Molekulinės absorbcijos spektrofotometrija

1 pastaba. Sumažinimo efektyvumas įtekančių nuotekų apkrovos atžvilgiu arba aglomeracijoje susidarančios apkrovos atžvilgiu, jei galima užtikrinti tokio paties lygio aplinkos apsaugą.

2 pastaba. Jei dalis išvalytų komunalinių nuotekų naudojama drėkinimui žemės ūkyje, toje dalyje esančios maisto medžiagos gali būti įtraukiamos apskaičiuojant įtekančių nuotekų apkrovą ir neįtraukiamos į išleidžiamų nuotekų apkrovą.

3 pastaba. Išskirtinėse situacijose, susidariusiose dėl konkrečių vietos aplinkybių, apskaičiuojant šio priedo 2 lentelėje nurodytą minimalų azoto sumažinimo efektyvumą procentais galima atsižvelgti į azoto sulaikymą gamtinėmis priemonėmis valstybės narėse, kuriose į azoto sulaikymą gamtinėmis priemonėmis buvo atsižvelgta apskaičiuojant Direktyvos 91/271/EEB I priedo 2 lentelėje nurodytą minimalų azoto sumažinimo efektyvumą procentais, ir kai įrodoma, kad dalį komunalinėse nuotekose susidariusio azoto galima pašalinti nuotekų priimtuve, iki 2037 m. gruodžio 31 d., jei tenkinamos visos šios sąlygos:

- 1) vidutinė išleidžiamų nuotekų hidraulinio laikymo trukmė yra bent 1,5 metų iki tol, kol jos pasiekia azotui jautrią zoną, nustatytą pagal 7 straipsnio 2 dalį;
- 2) užtikrinama nuolatinės bendro azoto parametro stebėsenos ir vertinimo programa:
 - a) visų komunalinių nuotekų valymo įrenginių nuotekų išleidimo vietose ir, kai aktualu, komunalinėse paviršinėse nuotekose iš 10 000 GE dydžio ir didesnių aglomeracijų, esančių zonos, kuri pagal 7 straipsnio 2 dalį pripažinta jautria azotui, vandens baseine;
 - b) zonos, nustatytos pagal 7 straipsnio 2 dalį, atitinkamose nuotekų įtekėjimo vietose;
 - c) nuotekų priimtovo ir atitinkamų vandens telkinių, esančių zonos, nustatytos pagal 7 straipsnio 2 dalį, vandens baseine, reprezentatyviųjų ėminių ėmimo vietose;
- 3) laikomasi 2 lentelėje nurodyto minimalaus azoto sumažinimo efektyvumo procentais; tas efektyvumas procentais apskaičiuojamas remiantis duomenimis, surinktais vykdant 2 punkte nurodytą nuolatinės stebėsenos ir vertinimo programą;
- 4) gali būti įrodyta, kad iš vandens baseine esančių komunalinių nuotekų valymo įrenginių išleidžiamas azotas nekenkia aplinkai, įskaitant biologinę įvairovę, ir žmonių sveikatai ir nekeičia ekosistemos;
- 5) maisto medžiagų koncentracija 2 sąlygos c punkte nurodytose zonose atitinka Direktyvos 2000/60/EB V priedo 1.2.1 punkte nustatytą sąlygą, pagal kurią apibrėžiama gera tų zonų ekologinė būklė;
- 6) apie natūralaus azoto laikymo naudojimą pranešama Komisijai pagal 22 straipsnio 1 dalies a punktą, taip pat potencialiai paveiktoms kaimyninėms valstybėms narėms, kartu pateikiant visus elementus, būtinus patikrinti, ar įvykdytos 1, 2, 3, 4 ir 5 sąlygos.

4 pastaba. Šis reikalavimas taikomas 2025 m. sausio 1 d. esamiems komunalinių nuotekų valymo įrenginiams, kuriuose privaloma laikytis 7 straipsnio 1 dalyje nustatytų terminų, ir aglomeracijoms pagal 7 straipsnio 3 dalį. Kol šie terminai nėra įgyvendinti, šioms komunalinių nuotekų valymo įrenginiams taikomos 32 straipsnio 3 dalyje nustatytos pareigos.

5 pastaba. Jei biologinio reaktoriaus išleidžiamų nuotekų temperatūra yra žemesnė nei 12 °C, paimtų ėminių rezultatai gali būti neįtraukiami apskaičiuojant metinį azoto vidurkį, kaip nurodyta šio priedo C dalies 4 punkto c papunktyje, jei galima įrodyti visus šiuos dalykus:

- 1) užtikrinama, kad nebūtų neigiamo poveikio aplinkai;
- 2) 2 lentelėje nurodytoms azoto vertėms pasiekti reikėtų pernelyg didelių išlaidų arba būtų suvartota pernelyg daug energijos.

Jei biologinio reaktoriaus išleidžiamų nuotekų temperatūra yra žemesnė nei 5 °C, paimtų ėminių rezultatai gali būti neįtraukiami apskaičiuojant metinį azoto vidurkį, kaip nurodyta šio priedo C dalies 4 punkto c papunktyje.

3 lentelė. Reikalavimai dėl nuotekų, išleidžiamų iš komunalinių nuotekų valymo įrenginių, nurodytų 8 straipsnio 1 dalyje, ir (arba) iš komunalinių nuotekų valymo įrenginių, kuriais aptarnaujamos 8 straipsnio 4 dalyje nurodytos aglomeracijos, ketvirtinio valymo.

Rodikliai	Minimalus pašalinimo efektyvumas procentais įtekančių nuotekų apkrovos atžvilgiu
Medžiagos, kurios būdamos net ir mažos koncentracijos gali užteršti vandenį (žr. 1 pastabą)	80 % (žr. 2 pastabą)

1 pastaba. Turi būti matuojama a ir b punktuose nurodytų organinių medžiagų koncentracija.

a) 1 kategorija (labai lengvai išvalomos medžiagos):

- i) amisulpridas (CAS Nr. 71675-85-9),
- ii) karbamazepinas (CAS Nr. 298-46-4),
- iii) citalopramas (CAS Nr. 59729-33-8),
- iv) klaritromicinas (CAS Nr. 81103-11-9),
- v) diklofenakas (CAS Nr. 15307-86-5),
- vi) hidrochlortiazidas (CAS Nr. 58-93-5),
- vii) metoprololis (CAS Nr. 37350-58-6),
- viii) venlafaksinas (CAS Nr. 93413-69-5);

b) 2 kategorija (lengvai pašalinamos medžiagos):

- i) benzotriazolas (CAS Nr. 95-14-7),
- ii) kandesartanas (CAS Nr. 139481-59-7),
- iii) irbesartanas (CAS Nr. 138402-11-6),
- iv) 4-metilbenzotriazolo (CAS Nr. 29878-31-7) ir 5-metil-benzotriazolo (CAS Nr. 136-85-6) mišinys.

2 pastaba. Apskaičiuojamas bent šešių medžiagų pašalinimo efektyvumas procentais pagal srautą sausomis oro sąlygomis. 1 kategorijos medžiagų turi būti dvigubai daugiau nei 2 kategorijos medžiagų. Jei pakankamos koncentracijos gali būti išmatuotos mažiau kaip šešios medžiagos, prireikus kompetentinga institucija nustato kitas medžiagas, pagal kurias turi būti apskaičiuojamas minimalus pašalinimo efektyvumas procentais. Siekiant įvertinti, ar pasiektas reikalaujamas minimalus 80 % pašalinimo efektyvumas procentais, naudojamas visų atskirų skaičiavimui naudotų medžiagų konkrečių pašalinimo efektyvumo procentais rodiklių vidurkis.

4 lentelė. Reikalavimai ėminiams

Ėminių skaičius per metus	Didžiausias leistinas parametrų neatitinkančių ėminių skaičius
4–7	1
8–16	2
17–28	3
29–40	4
41–53	5
54–67	6
68–81	7
82–95	8
96–110	9
111–125	10
126–140	11
141–155	12
156–171	13
172–187	14
188–203	15
204–219	16
220–235	17
236–251	18
252–268	19
269–284	20
285–300	21
301–317	22
318–334	23
335–350	24
351–365	25

II PRIEDAS

EUTROFIKACIJAI JAUTRIOS ZONOS

1. Zonos, esančios Baltijos jūros, Juodosios jūros, Šiaurės jūros ir Adrijos jūros vandens baseinuose, kurios pagal direktyvas 2008/56/EB arba 2000/60/EB laikomos jautriomis eutrofikacijai.
2. Natūralūs gėlo vandens ežerai, kiti gėlo vandens telkiniai, estuarijos ir jūros pakrančių vandenys, kurie jau yra eutrofiniai arba gali artimiausioje ateityje tapti eutrofiniais, jei nebus imtasi apsaugos priemonių.

Svarstant, kurios maisto medžiagos kiekį reikėtų mažinti toliau valant, turi būti atsižvelgiama į tokius elementus:

- a) ežerus ir upes, įtekančius į ežerus, rezervuarus, uždaras įlankas, kuriose menkai keičiasi vanduo ir dėl to gali kauptis maisto medžiagos. Tose zonose reikėtų šalinti fosforą, nebent galima įrodyti, kad fosforo šalinimas neturės jokio poveikio eutrofikacijos lygiui. Kai nuotekos išleidžiamos iš didelių aglomeracijų, galima apsvarstyti ir azoto šalinimą;
 - b) estuarijas, įlankas ir kitus jūros pakrančių vandenį, kuriuose menkai keičiasi vanduo arba į kuriuos patenka daug maisto medžiagų. Tokiose zonose iš mažų aglomeracijų išleidžiamos nuotekos paprastai neturi didelės reikšmės, bet kai jos išleidžiamos iš didelių aglomeracijų, fosforas ir (arba) azotas turėtų būti šalinamas, nebent galima įrodyti, kad toks šalinimas neturės poveikio eutrofikacijos lygiui.
3. Paviršinio gėlo vandens telkiniai, iš kurių imamas geriamasis vanduo ir kuriuose, jei nebus imamasi apsaugos veiksmų, gali susidaryti didesnė nitratų koncentracija negu nustatytoji atitinkamose Direktyvos (ES) 2020/2184 nuostatose.
 4. Zonos, kuriose būtina atlikti papildomą valymą, ne tik nustatytąjį šios direktyvos 7 straipsnyje, tam, kad būtų laikomasi kitų aplinkos sritys Sąjungos aktų, įskaitant visų pirma vandens telkinius, kuriems taikoma Direktyva 2000/60/EB ir kurių atveju kyla rizika, kad nebus išlaikyta arba pasiekta gera ekologinė būklė ar potencialas.
 5. Visos kitos zonos, kurias valstybė narė laiko jautriomis eutrofikacijai.

III PRIEDAS

GAMINIŲ, DĖL KURIŲ TAIKOMA DIDESNĖ GAMINTOJO ATSAKOMYBĖ, SĄRAŠAS

1. Žmonėms skirti vaistai, kuriems taikoma Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2001/83/EB ⁽¹⁾.
2. Kosmetikos gaminiai, kuriems taikomas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1223/2009 dėl kosmetikos gaminių ⁽²⁾.

⁽¹⁾ 2001 m. lapkričio 6 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2001/83/EB dėl Bendrijos kodekso, reglamentuojančio žmonėms skirtus vaistus (OL L 311, 2001 11 28, p. 67).

⁽²⁾ 2009 m. lapkričio 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1223/2009 dėl kosmetikos gaminių (OL L 342, 2009 12 22, p. 59).

IV PRIEDAS

PRAMONĖS SEKTORIAI

1. Pieno perdirbimas
 2. Vaisių ir daržovių produktų gamyba
 3. Gaiviųjų gėrimų gamyba ir pilstymas į butelius
 4. Bulvių perdirbimas
 5. Mėsos pramonė
 6. Alaus daryklos
 7. Alkoholio ir alkoholinių gėrimų gamyba
 8. Augalinių pašarų gamyba
 9. Želatinos ir klijų gamyba iš odų ir kaulų
 10. Salyklo gamyklos
 11. Žuvų perdirbimo pramonė
-

V PRIEDAS

INTEGRUOTŲ KOMUNALINIŲ NUOTEKŲ TVARKYMO PLANŲ TURINYS

1. Pradinės padėties atitinkamos aglomeracijos nuotekų surinkimo teritorijoje analizė, apimanti bent šiuos elementus:
 - a) išsamų nuotakynų tinklo, to tinklo komunalinių nuotekų ir komunalinių paviršinių nuotekų kaupimo ir nukreipimo pajėgumų ir esamo komunalinių nuotekų valymo pajėgumo lyjant aprašymą;
 - b) mišriosios kanalizacijos atveju – dinaminę komunalinių nuotekų srauto lyjant analizę, grindžiamą stebėsenos duomenimis arba hidrologiniais, hidrauliniiais ir vandens kokybės modeliais, kuriuose atsižvelgiama į naujausias klimato prognozes, ir apimančią I priedo 1 lentelėje ir, kai aktualu, 2 lentelėje nurodytų parametrų, taip pat mikroplastiko ir atitinkamų teršalų taršos apkrovos, išleidžiamos į nuotekų priimtuvą lyjant, įvertį;
 - c) atskirosios kanalizacijos atveju – išsamų stebėsenos reikalavimų atitinkamose atskirųjų sistemų vietose, nustatytose pagal 5 straipsnio 2 dalies d punktą, kuriose numatoma, kad išleidžiamos komunalinės paviršinės nuotekos bus užterštos, aprašymą, siekiant nustatyti aktualias ir įgyvendinamas priemones, kaip reikalaujama šio priedo 3 punkte.
2. Taršos, kurią sukelia paviršinių nuotekų išlaja, mažinimo tikslai, įskaitant šiuos:
 - a) orientacinį neprivalomą tikslą, kad paviršinių nuotekų išlaja sudarytų nedidelę procentinę dalį, kuri gali būti ne daugiau kaip 2 % metinės surinktų komunalinių nuotekų apkrovos, apskaičiuotos sausomis oro sąlygomis; šis orientacinis neprivalomas tikslas turėtų būti pasiektas ne vėliau kaip:
 - i) 2039 m. gruodžio 31 d. 100 000 GE dydžio ir didesnėse aglomeracijose;
 - ii) 2045 m. gruodžio 31 d. 10 000 GE dydžio ir didesnėse aglomeracijose, nurodytose 5 straipsnyje;
 - b) laipsnišką makroplastiko kiekio mažinimą.
3. Priemonės, kurių turi būti imamasi, kad būtų pasiekti 2 punkte nurodyti tikslai, laikantis tame punkte nustatytų terminų, kartu nurodant priemonių įgyvendinimo tvarkaraštį ir atskiriant jau taikomas ir taikytinas priemones. Jame taip pat aiškiai nurodomi dalyvaujantys subjektai ir jų atsakomybė įgyvendinant integruotą komunalinių nuotekų tvarkymo planą.
4. Vertindamos, kokių priemonių reikia imtis pagal 3 punktą, valstybės narės užtikrina, kad jų kompetentingos institucijos apsvarstytų bent šiuos dalykus:
 - a) prevencines priemones, kuriomis siekiama, kad į nuotakynus nepatektų neužteršti lietaus vandenys, įskaitant priemones, kuriomis didinamas natūralus vandens sulaikymas ar lietaus vandens surinkimas, ir priemones, kuriomis miestų teritorijose didinamos žaliosios ir mėlynosios erdvės, kad būtų sumažinta paviršinių nuotekų išlaja, arba aglomeracijose mažinama nepralaidžių paviršių;
 - b) priemones, kuriomis siekiama geriau tvarkyti esamą infrastruktūrą, įskaitant nuotakynus, kaupimo talpas, komunalinių nuotekų valymo įrenginius, ir optimizuoti jos naudojimą siekiant užtikrinti, kad neišvalytų komunalinių nuotekų arba užterštų komunalinių paviršinių nuotekų į nuotekų priimtuvą būtų išleidžiama kuo mažiau;
 - c) jei būtina 2 punkte nurodytiems tikslams pasiekti, papildomas poveikio švelninimo priemones, įskaitant komunalinių nuotekų surinkimo, kaupimo ir valymo infrastruktūros pritaikymą, pavyzdžiui, naujai pastatytų miesto teritorijų prijungimą prie atskirosios kanalizacijos, kai aktualu, arba naujos infrastruktūros sukūrimą, pirmenybę teikiant žaliajai ir mėlynajai infrastruktūrai, kaip antai apželdinti grioviai, valymo šlapynės ir nuotekų tvenkiniai, kurie skirti biologinei įvairovei palaikyti. Jei aktualu, rengiant 5 straipsnyje nurodytus integruotus komunalinių nuotekų tvarkymo planus atsižvelgiama į pakartotinį vandens naudojimą.

VI PRIEDAS
INFORMACIJA VISUOMENEI

- 1) Kompetentinga institucija ir operatorius (-iai), atsakingas (-i) už komunalinių nuotekų surinkimo ir valymo paslaugas, įskaitant informaciją apie tų subjektų nuosavybės struktūrą ir jų kontaktinius duomenis;
- 2) bendra aglomeracijoje susidarančių komunalinių nuotekų apkrova, išreikšta gyventojo ekvivalentais (GE), ir informacija apie tai, kokia šios apkrovos dalis (%):
 - a) surenkama ir išvaloma komunalinių nuotekų valymo įrenginiuose;
 - b) išvaloma registruotose individualiose sistemose;
 - c) nesurenkama arba neišvaloma;
- 3) jei aktualu, pagrindimas, kodėl tam tikra komunalinių nuotekų apkrovos dalis nesurenkama arba neišvaloma;
- 4) informacija apie komunalinių nuotekų, išleidžiamų iš aglomeracijos į kiekvieną nuotekų priimtuvą, kokybę, įskaitant šiuos elementus:
 - a) vidutinę metinę 21 straipsnyje nurodytų teršalų, kuriuos išleidžia kiekvienas komunalinių nuotekų valymo įrenginys, koncentraciją ir apkrovą;
 - b) įvertį, kokia nuotekų apkrova pagal I priedo 1 ir 2 lentelėse nurodytus parametrus išleidžiama iš individualių sistemų;
 - c) didesnių nei 10 000 GE aglomeracijų atveju – įvertį, kokia išleidžiamų mišriosios kanalizacijos nuotekų ir paviršinių nuotekų išlajos apkrova pagal I priedo 1 ir 2 lentelėse nurodytus parametrus;
- 5) bendros metinės investicinės išlaidos ir bendros metinės veiklos išlaidos, atskirai nurodant surinkimo ir valymo išlaidas, bendros metinės su personalu, energija, sunaudojamomis medžiagomis ir administravimu susijusios išlaidos ir kitos išlaidos, taip pat vidutinės metinės investicinės ir veiklos išlaidos, tenkančios surinktų bei išvalytų komunalinių nuotekų kubiniam metrui ir vidutiniam namų ūkiui, kai išlaidos visiškai arba iš dalies susigrąžinamos taikant vandens tarifų sistemą, arba kitais atvejais – aglomeracijos lygiui;
- 6) informacija apie tai, kaip 5 punkte nurodytos išlaidos yra padengiamos ir, jei išlaidos susigrąžinamos per tarifų sistemą, – informacija apie vienam surinktų ir išvalytų komunalinių nuotekų kubiniam metrui arba vienam patiekto vandens kubiniam metrui taikomo tarifo struktūrą, įskaitant fiksuotas ir kintamas išlaidas, taip pat išlaidų suskirstymas į surinkimo, valymo, administravimo ir kitas išlaidas;
- 7) investicijų į komunalinių nuotekų surinkimo ir valymo infrastruktūrą planai aglomeracijos lygiu nurodant tikėtiną poveikį komunalinių nuotekų paslaugų tarifams ir numatomą finansinę bei socialinę naudą.
- 8) apie kiekvieną komunalinių nuotekų valymo įrenginį, kuriame valoma 10 000 GE ir didesnė apkrova, teikiama tokia informacija:
 - a) bendra išvalyta apkrova (GE) ir komunalinėms nuotekoms išvalyti reikiamos energijos kiekis (bendras kWh kiekis ir kWh kiekis kubiniam metrui);
 - b) bendras kasmet pagaminamos atsinaujinančiųjų išteklių energijos kiekis (GWh / per metus), įskaitant pagal energijos šaltinį suskirstytus duomenis;
- 9) bendras per metus dėl kiekvienos aglomeracijos 10 000 GE ir didesnės komunalinių nuotekų surinkimo ir valymo infrastruktūros veikimo tiesiogiai išmestas arba neišmestas ŠESD kiekis (CO₂ ekvivalento tonomis) ir, kai žinomas, bendras, visų pirma, statant tą infrastruktūrą tiesiogiai išmestas ŠESD kiekis (CO₂ ekvivalento tonomis);
- 10) skundų pobūdžio bei statistinių duomenų ir komunalinių nuotekų valymo įrenginių operatorių pateiktų atsakymų į su šios direktyvos taikymo sritimi susijusius klausimus santrauka;
- 11) pateikus pagrįstą prašymą, vartotojams suteikiama prieiga prie ankstesnių – ne daugiau kaip 10 metų senumo – 2, 4, 8 ir 9 punktuose nurodytų duomenų, neįtraukiant laikotarpio iki 2025 m. sausio 1 d.

VII PRIEDAS

A dalis

Panaikinama direktyva ir jos vėlesnių pakeitimų sąrašas (nurodyta 32 straipsnyje)

Tarybos direktyva 91/271/EEB (OL L 135, 1991 5 30, p. 40)	
Komisijos direktyva 98/15/EB (OL L 67, 1998 3 7, p. 29)	
Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1882/2003 (OL L 284, 2003 10 31, p. 1)	tik III priedo 21 punktą
Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1137/2008 (OL L 311, 2008 11 21, p. 1)	tik priedo 4.2 punktą
Tarybos direktyva 2013/64/ES (OL L 353, 2013 12 28, p. 8)	tik 1 straipsnis

B dalis

Perkėlimo į nacionalinę teisę terminai (nurodyti 32 straipsnyje)

Direktyva	Perkėlimo terminas
91/271/EEB	1993 m. birželio 30 d.
98/15/EB	1998 m. rugsėjo 30 d.
2013/64/ES	1 straipsnio 1, 2 ir 3 dalys – 2018 m. gruodžio 31 d. 1 straipsnio 5 dalies a punktas – 2014 m. birželio 30 d. 1 straipsnio 5 dalies b punktas – 2014 m. gruodžio 31 d.

VIII PRIEDAS

Atitikties lentelė

Direktyva 91/271/EEB	Ši direktyva
1 straipsnis	1 straipsnis
2 straipsnio įžanginė dalis	2 straipsnio įžanginė dalis
2 straipsnio 1–4 punktai	2 straipsnio 1–4 punktai
—	2 straipsnio 5 ir 6 punktai
2 straipsnio 5 punktas	2 straipsnio 7 punktas
—	2 straipsnio 8 ir 9 punktai
2 straipsnio 6 punktas	2 straipsnio 10 punktas
2 straipsnio 7 punktas	2 straipsnio 11 punktas
2 straipsnio 8 punktas	2 straipsnio 12 punktas
—	2 straipsnio 13 ir 14 punktai
2 straipsnio 10 punktas	2 straipsnio 15 punktas
2 straipsnio 11 punktas	2 straipsnio 16 punktas
—	2 straipsnio 17–28 punktai
3 straipsnio 1 dalis	3 straipsnio 1 dalis
—	3 straipsnio 2 ir 3 dalys
3 straipsnio 2 dalis	3 straipsnio 4 dalis
3 straipsnio 1 dalies trečia pastraipa	4 straipsnio 1 dalis
—	4 straipsnio 2 dalis
—	4 straipsnio 3 dalis
—	4 straipsnio 4 dalis
—	4 straipsnio 5 dalis
—	4 straipsnio 6 dalis
—	5 straipsnis
4 straipsnio 1 dalis	6 straipsnio 1 dalis
—	6 straipsnio 2 dalis
—	6 straipsnio 3 dalis
4 straipsnio 2 dalis	6 straipsnio 4 dalis
4 straipsnio 4 dalis	6 straipsnio 5 dalis
—	7 straipsnio 1 dalis
—	7 straipsnio 2 dalis
5 straipsnio 2 dalis	7 straipsnio 3 dalis
—	7 straipsnio 4 dalis

Direktyva 91/271/EEB	Ši direktyva
5 straipsnio 3 dalis	7 straipsnio 5 dalis
—	7 straipsnio 6 ir 7 dalys
5 straipsnio 4 dalis	7 straipsnio 8 dalis
5 straipsnio 5 dalis	7 straipsnio 9 dalis
5 straipsnio 7 dalis	7 straipsnio 10 dalis
—	7 straipsnio 11 dalis
—	8 straipsnis
—	9 straipsnis
—	10 straipsnis
—	11 straipsnis
9 straipsnis	12 straipsnio 1 ir 2 dalys
—	12 straipsnio 3 dalis
10 straipsnis	13 straipsnis
11 straipsnio 1 dalis	14 straipsnio 1 dalis
—	14 straipsnio 2 dalis
—	14 straipsnio 3 dalis
—	14 straipsnio 4 dalis
11 straipsnio 3 dalis	14 straipsnio 5 dalis
12 straipsnio 1 dalis	15 straipsnio 1 dalis
12 straipsnio 2 dalis	15 straipsnio 2 dalis
12 straipsnio 3 dalis	15 straipsnio 3 dalis
—	15 straipsnio 4 dalis
13 straipsnio 1 dalis	16 straipsni 1 ir 2 dalys
—	17 straipsnis
—	18 straipsnis
—	19 straipsnis
14 straipsnio 1 dalis	20 straipsnio 1 dalis
—	20 straipsnio 2 dalis
15 straipsnio 1 dalis	21 straipsnio 1 dalis
—	21 straipsnio 2 dalis
—	21 straipsnio 3–6 dalys
—	22 straipsnis
17 straipsnio 1 dalis	23 straipsnio 1 dalis
—	23 straipsnio 2 dalis

Direktyva 91/271/EEB	Ši direktyva
17 straipsnio 3 dalis	23 straipsnio 3 dalis
—	23 straipsnio 4 dalis
—	24 straipsnis
—	25 straipsnis
—	26 straipsnis
—	27 straipsnis
18 straipsnis	28 straipsnis
—	29 straipsnis
—	30 straipsnis
—	31 straipsnis
—	32 straipsnis
19 straipsnis	33 straipsnis
—	34 straipsnis
20 straipsnis	35 straipsnis
I priedo A dalis	I priedo A dalis
I priedo B dalis	I priedo B dalis
I priedo C dalis	—
I priedo D dalis	I priedo C dalis
II priedas	II priedas
—	III priedas
III priedas	IV priedas
—	V priedas
—	VI priedas
—	VII priedas
—	VIII priedas